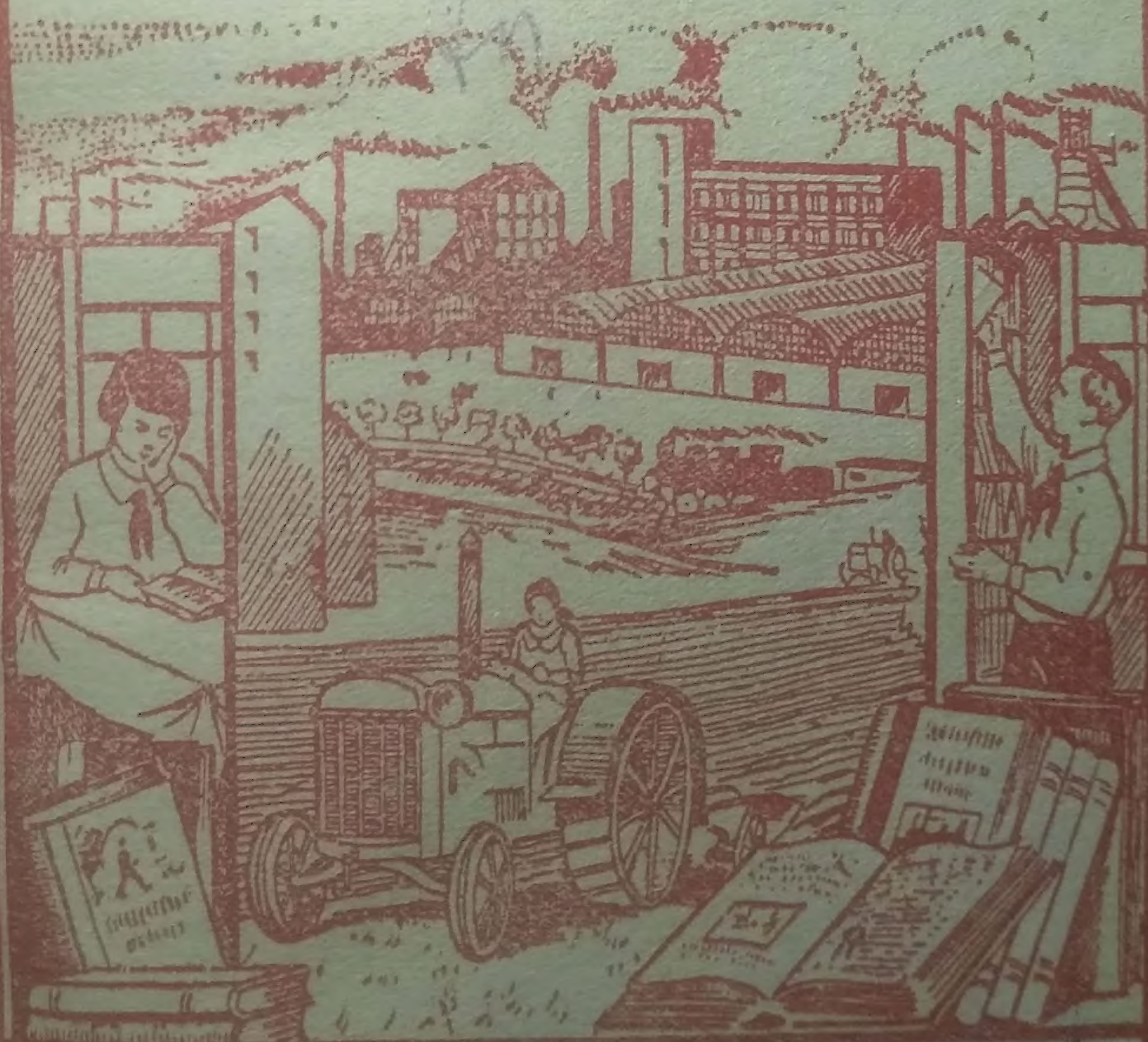

Γ. ΚΑΝΟΝΙΔΙ

ΒΙΒΛΙΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ IV ΤΑΞΗ ΤΗΣ I ΒΑΘΜΙΔΑΣ

Ροστόφ-Κζόν

ΕΚΔΟΤΙΚΟ

„ΚΟΜΥΝΙΣΤΕΣ“

1932

Γ. ΚΑΝΟΝΙΑΙ

D12
38

211
3/6

ΒΙΒΛΙΟ
ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΓΙΑ ΤΙΝ ΙV ΤΑΞΙ ΤΙΣ Ι ΒΑΘΜΙΔΑΣ

==

2

Γ.Π.Β. в Лнгр Ц
Ο.Θ. 1932 г.
Ακτ № 585

Я. КАНОНИДИ

К Н И Г А
П О Л И Т Е Р А Т У Р Е

ДЛЯ IV-й ГРУППЫ I-й СТУПЕНИ

ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΗ ΟΛΥ ΤΥ ΚΟΣΜΥ ΕΝΟΘΙΤΕ

(απ'το ροσικο)

Προλετάρι ολυ τυ κόσμυ ενοθίτε!
Ι θέλisci, ι δίνami κ'ι εκσυζία δικί-μας.
Γιορτάσιμα για τον αγόνα, τον τρανο ετιμαστίτε,
οχτρι-μας όλι αφτι, πυ δεν ίνε μαζί-μας.

Βαρδιάτορι ε'όλον τον κοζμονε σταθίτε
κε σαν δόθi το είνθιμα όλι μπροστα,
σαν είφονας απάνο στον οχτρο χιθίτε,
να πέσι αφτος, ν'αναστιθι ι εργατια.

Απτ'άγιο το έμα-μας θα βγι θεριομένος,
νέος κόσμος μες' απ'τα ρίπια κε τι φωτια,
κάθε εργαζόμενος μαζί-μας ενομένος,
χαραμοφάγι, ι όρα εφτασε, μακρια.

Αδέρφια, φίλι, τιν εφτιχία τιν τρανι χαρίτε,
δικά-μας όλα, πυ τα κάτεχε ος τόρα ο εχτρος.
Προλετάρι ολυ τυ κόσμυ ενοθίτε!
Παντέρα — μας, ο ήλιος, ι αλίθια, το φοςι.

Μ. ΓΟΡΚΙ

Ι ΑΠΕΡΓΙΑ

Στιν Νεάπολι απεργίσανε ι ιπάλιλι τυ τραμ· κατα μάκρος τις Ριβιέρας Κιάγια απλονότανε ι αλισίδα τον άδιον βαγονιον κε στιν πλατία τίς-Νίκις μαζόχτικε όλο το πλήθος τον βαγονοδιγον κε κοντυχτόρον. Νεαπολιτάνι όλι-τους, έφθιμι κι ομιλιτικι, όλο κίνισι σαν ιδράργιρος. Πάνο απτα κιφάλια-τους, πάνο απτα κάνκελα τυ χίπυ πετιέτε στον αέρα επιθοβολόντας λεπτο, σαν επάνκος, ρέμα ειντριθανιυ. Εχθρικα τυς θαγονοδιγυς περικιχλόνι μεγάλο πλήθος ανθρώπον, πυ ζιτούν να φύγυν για τις δουλιες-τους στα διάφορα άκρα τις απέραντις πόλις: κι όλι αφτι ι ιπάλιλι, ι μαστόριδες, ι μικροπραματεφτάδες, ι φαφτάδες, θιμομένοι, κατιγορόνε μεγαλόφωνα τυς απεργυς. Αντιλαλόνε στον αγέρα λόγια θυμο, διχτικα περίγελα κι αδιάκοπα κινόντε εκατοντάδες χέρια, με τα οπία ι νεαπολιτάνι μιλόνε τόσο εκφραστικα κε όμορφα, όπος κε με τιν ακύραστί-τους γλώσα.

Απτι θάλασα φισα λαφρο αεράκι, ι πελόριες πάλμες τυ χίπυ τις πόλις σαλέβυν ίσιχα σα βαντάγιες τα σταχτόμαθρα κλαδια ενο τα χορμιά-τους ακίνιτα μιάζυν χοντρόκοπα πόδια τερατόδικον ελέφαντον.

Τα πεδια — τα μισόγιμνα πεδια τον νεαπολιτάνικον δρόμον — πιδόνε σα σπυργιτάκια γεμίζοντας τον αέρα με φονες ιχιρες κε γέλια.

Ι πόλι, πυ έμιαζε με παλια χαλκογραφία, πλύσια λυζμένοι απτις καφτερες αχτίδες τυ ήλιυ, τραγουδάι όλι, σαν όργανο· τα γαλανα τυ κόλπυ κίματα επάνυν με παράπονο κε εμετρικα χτυπίματα πάνο στιν πέτρα τις προχιμέας, λες κε ταμπύρολο βυίζι.

Σοβαρι ι απεργι σφίνκοντε ο ένας πάνο στον άλλο, μι απαντόντας σχεδον στις ερεθιζμένες φονες του πλίθους, σκαρφαλόνουν στα κύνκελα του χίπου, κιτάζοντας στο δρόμο πάνο απτα κεφάλια τον ανθρώπον.

Σε θιμίζι ι στάσι-τους αφτι κοπάδι λίκον, περικιχλομένο απο σκίλος. Σ'όλος φένετε, προς ι άνθρωπι αφτι, ι ομιόμορφα φορεμένοι, ίνε στενα ενομένοι ο ένας με τον άλλο με ατράνταχτι απόφασι, να μι υποχορουν, κι αφτο ακόμα περισσότερο ερεθίζι το πλίθος. Μα ανάμεσα στο πλίθος υπάρχουν κε φιλόσοφι: στρίβοντας με ισιχία τα τσιγάρα-τους καθισιχάζουν τους πιο φανατικους εχθρους τις απεργίας:

— Ε, σινιορ. Κε τί θα γίνι, αν τα πεδια θα μίνυν δίχος μακαρόνια;

Απο διο κε τρις κατα ομάδες στέκοντε ι πράχτορες τις διμαρχιακис ατινομίας, επιλέποντας τιν τάκει, να μι δισκολέβι το πλίθος τιν κίνισι τον αμακσιον. Ίνε υδέτερι αφτι με τιν ίδια ισιχία κιτάζοντας κε τους κατακρίνοντας κε τους κατακρινόμενους, κε με αγαθότιτα χοροιδέβουν τους μεν κε τους δε, όταν ι χιρονομίες κ'ι φονες γίνοντε πιο ζοιρες. Για να προλάβι σίνκρυσι σοβαρι στο στενο δρόμο, κατα μάκρος τον τίχον τον σπιτιον, στέκετε εκι επόσπαζμα καραμπινέρον με κοντα κε λαφρα τυφέκια στα χέρια. Αρκετα απέσια ίνε αφτι ι ομάδα τον ανθρώπον με τρίκοχα, με κοντους μυσαμπάδες, με κόκινες, σαν διο ρέματα έμα, τενίες στα παντελόνια.

Ακσαφνα πάβουν όλα, ι χοροιδίες, ι βρισιες, ι κατιγορίες, τα παράπονα. Σάμπος κάπιο νέο φίσιμα αέρα, πυ σιμβιδάζι όλος φέρνετε πάνο απτο πλίθος. Ι απεργι κιτάζον κατсуφιαζμένα, σιμαζέβοντε πιο πιχτα, κι απτο πλίθος μέσα ακύοντε φονες:

— Στρατιότες.

Ακύστικε χοροιδεφτικος σφιριγμος κε χαρούμενος κατα τιν διέφθινσι τον απεργον, ακυστίκανε φονες χερετιζμου κε κάπιος παχισ άνθρωπος με λαφρια φορεσια κε παναμα αρχίζι να χορέβι, χτιπόνοντας τα πόδια στις πέτρες του αμακσιου δρόμου. Ι καντυχτόρι κε ι βαγονοδιγι αργα διασκίζον το πλίθος, προχορόνε στα βαγόνια, μερικι αναδέυνουε στις πλατείτσες. Εγιναν τότε πιο κατсуφιαζμένοι κε σάμπος απαντόντας στις φονες του πλίθους, ρίχνουν βλοσιρες ματιες στους ανθρώπους ανανκάζοντάς-τους να τους ανίξουν το δρόμο. Γίνετε ισιχία.

Με λαφρο χορεφτικο θίμα προχορουν απ τιν προκιμέα τις Σάντα Λότσια μικρή σταχτι στρατιοτάκι, σιμετρικα κε μηχανικα χτιπόνοντας τα πόδια, μονότονα απλόνοντας τα αριστερα χέρια. Τους βλέπις κε συ φένοντε προς ίνε φκιαζμένοι απο τενεκε, εφκολόςπαστε σαν πεγνιδάκια τις φάμπρικας. Τους οδιγι ένας όμορφος απσιλος ακσιωματικος με κατεθαζμένα φρίδια κε περιφρονιτικα στρεβλομένα το στόμα. Κε δίπλα-του πιδόντας, τρέχι καλοθερμένος άνθρωπος με τσιλίντρο, πυ αδιάκοπα ομιλι, σκίζοντας τον αέρα με χιρονομίες διάφορες. Το πλίθος αποσίρετε απτα βαγόνια, ι στρατιότες, σα σταχτια πσεφτομάργαρα, σκορπίζοντας αναμετακσί-τους, σταματόνε στις πλατείτσες, όπου απανο στέκοντε ι απεργι.

Ο άνθρωπος με το τσιλίντρο κε κάπιι ακόμα σπυδεί άνθρωπι, πυ τον περικιχλόνανε, κυνόντας απελπιστικα τα χέρια, φονάζουν:

— Τελεφετέα φορα..... Ακούτε;

Πλιχτικα ο ακσιωματικος στρίβι το μυστάκι, γέρνοντας το κεφάλι: κυνόντας το τσιλίντρο, τρέχι κοντά-του κάπιος κε θραχνάζμένα το λέγι κάτι. Στραβα κιτάζοντάς-τον ο ακσιωματικος, τεντόνετε, ορθένι το στίθος-του κι ακύοντε δυνατες φονες τις κυμάντας.

Στι στιγμι ι στρατιότες άρχισαν να πιδόνε πάνο στις πλατειτσες, σε κάθε μια απο διο, κε τον ίδιο κερσ απο κι πιδισαν κάτω ι βαγονοδιγι με τους κοντυχτόρους. Περίεργο φάνικε αφτο στο πλίθος, — ακύστικαν φονες, σφιριγμι γέλια, μα στι στιγμι πάπσανε όλα. Σιοπόνοντας ι άνθρωπι, με τεντομένα τα σταχτια πρόσωπα, με θαμαζμο γυρλόνοντας τα μάτια, άρχισαν να υποχορουν απτα βαγόνια, σπροχνόμενι όλι τους στο πρότο βαγόνι.

Κι άρχισε τότε να φανι, προς διο βίματα απτους τραχους το πρότο βαγονιο εννάρσια πάνο στις ράγες κσαπλόθηκε, βγάζοντας το κακέλο απτο σταχτι το κεφάλι, ένας βαγονοδισ, έχοντας το πρότοπο γιριζμένο στους στρατιότες. Κίτε με το στίθος απάνο κ'ι τρίχες

τον μυστακίον-του φοβερές προβάλυνε. Δίπλα-του ρίχτηκε πάνω στι γι ένας ακόμα μικρός νέος, καπάττος σα μαιμου, κε κατόπιν-του πέφτουν πάνω στι γι όλο κε νεί ανθρώπι

Ιπόκοφες φωνές ακούοντε μέσα απτο πλίθος, διλιαζμένα προσκαλώντας σε βοήθεια τι Μαδόνα, παρα παγιάρικα βρίζουν κάπυ, στενάζουν ι γινέκες κε σαν τόπια απο λάστιχο, πιδόνε, κσιπαζμένα απτο θέαμα τα πεδία

Ο άνθρωπος μέ το τσιλίντρο φονάζι κάτι με κλαψιάρικι φωνι, ο ακσιωματικός τον κιτάζι κε κυνάι τυς όμυς — ίνε υποχρεομένος ν'αντικαταστήσι τυς βαγονοδιγυς με τυς στρατιώτες-του, μα δεν έχι διαταγι να πολεμήσι τυς απεργυς.

Τότε το τσιλίντρο, περικικλομένο απο κάπυς ανθρώπυς, πρόθυμος για υποχρέοσι, πετιέτε στο μέρος τον καραμπιενέρον. Νά, σαλέψανε εκείνι, προχορυν, σκίβυν πάνω στυς ανθρώπυς πυ κίντε πάνω στις ράγες, θέλυν να τυς σικόσουν.

Αρχισε αγόνας, φονεσι, κακο. Μα έκσφρηνα σαλέψε όλο εκείνο το σταχτι σκονιαζμένο πλίθος τον θεατον, φόνακσε, ολόδικσε, όρμισε στις ράγες. Ο άνθρωπος με τον παναμα, έβγαλε το καπέλο απτο κεφάλι-του, το πέτακσε στον αέρα κε πρότος έπεσε στ. γι, δίπλα στον απεργο, χτιπόντας-τον με τον άμο-του κε φονάζοντας στο πρόσοπό-του ενθαριντικά.

Κε ίστερα απ αυτον άρχισαν να πέφτουν πάνω στο ατσάλι, σάμπος να τυς κόψανε τα πόδια, κάπυ έφθιμι θοριδόδικι άνθρωπι, άνθρωπι, πυ διο λεφτα νορίτερα, δεν ιπέρχαν εδο. Πέσανε αυτι στι γι, γελόντας, κάνοντας μορφαζμυς ο ένας τυ αλυνυ κε φονάζοντας στον ακσιωματικο, πυ κυνόντας τα χερόχτια-του σχεδόν κάτω απτι μίτι τυ ανθρώπυ με το τσιλίντρο, κάτι τυ έλεγε, σαλέβοντας το όμορφό-του το κεφάλι.

Όλο κε νεί άνθρωπι πέφτανε πάνω στις ράγες, ι γινέκες ρίχνοντας τα ζεμπίλια κε τυς μπόγυς, γελόντας πέφτανε, τα πεδία, κυβαριαζόντανε, σαν κακιομένα σκιλια γιρίζοντας απο πλεθρο σε πλεθρο, πέφτανε λερομένοι στι σκόνι κάτι καλοφορεμένοι άνθρωπι.

Απτιν πλατείτσα τυ πρώτου θαγονιυ πέντε στρατιώτες κιτάζανε το πλίθος τον κορμιον κάτω απ τυς τροχυς κε χαχανίζανε, κυνόντας τα πόδια, σικόνοντας απάνο τα κεφάλια κε λιγίζοντας τα κορμια.

Δε μιάζανε τόρα με τα τενεκεδένια πεγνιδάκια.

Ιστερα απο μισι όρα σόλυς τισς Νεάπολις τυς όρόμυς τρίζοντας κε βυίζοντας τρέχανε τα θαγόνια τυ τραμ, στις πλατείτσε στεκόντανε χαμογελόντας έρθιμα ι νικιτες κι άλι περνύσαν ανάμεσα απτα θαγόνια εθγενικά ροτόντας:

— Μπιλέτα;

Απλόνοντάς-τυς ι άνθρωπι κόκινα κε κίτρινα χαρτάκια, νέδυν, χαμογελυν, ανιχτόκαρδα μυρμουρίζοντας.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΚΣΕΡΓΑΣΙΑ

1. Για πιά ετία απεργίανε ι βαγονοδιγι;
2. Πιά τάκσι αντιπροςόπεβε ο άνθρωπος με το τσιλίντρο;
3. Πιά μέσα διαθέτι ι αστικι τάκσι για να καταπνίξει τις απεργίες τον εργατον;
4. Γιατί νικίσανε ι απεργι;

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑ

Ο Μακσιμ Γόρκι ίνε ο μεγαλίτερος προλετάρικος σινγραφάς, γνωστος εόλο το προλεταριάτο. Τα έργα-του ίνε μεταφραζμένα εόλες τις γλώσσε. Το όνομα τυ Γόρκι ίνε ενομένο στενα με τιν ιστορία τις εργατικισ κίνισις.

Συμπληρώνοντε σαράντα χρόνια αφ'ότου έγραψε ο Γόρκι τα πρώτα-του διηγήματα.

Γενίθηκε στα 1868 στην πόλι Νίζνι Νόβγοροτ, απο πατερα βαφέα. Δισυχιζμένα ίσανε τα πεδικά-του χρόνια.

Νά, τι γράφι ο ίδιος γι αυτα.

„Οχτο χρονον, — γράφι στην αφτοβιογραφία-του — με δόσανε „μαθιτύδι“ ε'ένα παπυτσάδικο. Δεν έκανα εκι ύτε μίνα. Έκαψα τα χέρια-μου με βραστο μπόρτσι κε με στίλανε πίσο στον πάπο-μου. Αφυ έγιανα με στίλανε μαθιτι κοντα ε'ένα σχεδιαστι, μα-κρino σινκενί-μας, μα κι απο κι ανανκάστικα να φίγο, γιατι ι όρι τις ζοις ήταν πολι βαρις κε μπίκα ε'ένα μαγιριο βοιδες τυ μάγिरα. Ι παρακάτο-μου ζοι ίνε πολι είνθετι κε πικιλόμορφι: απτο μαγιριο γίρικα κσανα στο σχεδιαστι, ίστερα εμπορέφτικα ικόνες, ιπιρέτισα επιστάτις ετι ειδιρεδρομικι γραμι Γριαζε-Τσα-ρίτσιν, ίμυνα ζαχαροπλάστις, πσομας, τίγανε να διανι-χτερέδο εια κατόγια“.

Ζιτόντας εργασία ο Γόρκι ίτανε ε'όλι τι χόρα τυ Βόλγα, πέρασε στο Ντον, ετιν Κριμέα, ετιν Υκρανία. . Κε σε πιο μέρος τις χόρας-μας δεν ίταν! Στο βορα, στο νότο,ετι δέσι, ετιν ανατολι. Εκσετάζοντας τι γίρο-του ζοι, επύδαε προσεχτικα τι ζοι τον διαφόρον τάκσεον κε ομάδον τις κινονίας.

Ι περιπλάνισές-του αφτες τυ δόκανε αργότερα πλύ-σιο ιλικο για τα κολιτεχνικά-του έργα. Πίί δεν ίνε ετα διγίματα τυ Γόρκι: ι εργάτες κε ι χορικι, ι έμπορι κ'ι επιστίμονες, ι αλίτες κ'ι φιλακιζμένι.

Ο Γόρκι ίνε αφτοδίδαχτος. Μόνος-του έμαθε, μόνος-του ανεπτίχθηκε.

Επιδι εμπαθύσε κε πίρε μέρος ο Γόρκι ετιν επαναστατικι κίνισι γι αφτο πολες φορες φιλακίστικε απτιν τσαρικι κιβέρνισι (ετα 1892, 1898, 1901 κε 1905).

Στα 1905 ο Γόρκι φέβγι στο εκσωτερικο. Εκι έρχετε σε σχέσις με το Δένιν κε πέρνι ενεργο μέρος ετις μπολσεβίκικες εφιμερίδες τις εποχισ εκίνισ.

Σίμερα ο Γόρκι πέρνι ενεργο μέρος ετιν κινονικι ζοι τις χόρας-μας. Διεφθίνι τα περιοδικα „Ι πρόοδες-μας“ κε „Φιλολογικι μάθισι“ κε ίνε ένας απτος οργανοτες τις με-γάλις φιλολογικισ επιχίρισις „ Ι ιστορία τον εργοστάσιον“.

Τολμιρα, ο Γόρκι, ανιχτα επιτίθετε ετι λίσα, ετις σικοφαντίες κε τις επίθεσες τον μπυρζυάζικον εφιμερίδον ενάντια ετι χόρα-μας. Τέτια ίνε τα άρθρα-του „Ο εχτρος όταν δεν παραδίνετε — εκμιδενίζετε“ Ας ίμαστε έτιμι“ κ. α.

Ο Γόρκι ίνε ο πρότος σινγραφέας μαχιτις.

Ο Γόρκι ίνε ο αγαπιμένος σινγραφέας πυ διαβάσετε απτις πλατιες μάζεν τον εργαζόμενον.

ΑΝ. ΤΣΕΧΟΒ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑ

Ο Αντόνις Π. Τσέχοβ γενίθικε ετα 1860. Κα-ταγότανε απο αγροτικι ικογένια. Πέθανε ετα 1905, ένα χρόνο πριν απτιν επανάστασις τυ 1904. Ο πατέρας τυ σινγραφέα ίχε μπακάλικο κε ίθελε το γιό-του να τον κάνι έμπορο. Μα ο Τσέχοβ ίθελε να μάθι κε παρεκάλεσε τι μάνα-του να μι το θγάλυν απτο σχολιο.

Ο Τσέχοβ επύδαε γιατρος. Εςθανότανε κε περί-γραφε τι διςτιχία τον ανθρωπόν πυ ζόσανε πριν απτιν επαναστατικι εποχι.

Ο ΒΑΝΚΑΣ ΖΥΚΟΦ

Ενια χρονον πεδι, ο Βάνκας Ζυκοφ. Ινε τρις μί-νες τόρα, πυ το δόσανε μαθιτι στο τσανκαράδικο τυ Αλιάχιν.

Τι νίχτα τις παραμονις τον Χριστουγένον δεν έπρεπε να κίμιθι. Μόλις τ'αφέντικα κ'ι μακτόριδες, πίγανε στον εοθινο, σικόθηκε ο Βάνκας πίρε απτο τυλάπι τυ αφεντικου,

Μακσιμ Γορκι

το μπουκαλάκι με το μελάνι, γραφίδα με σκυριαζμένι πένα κι απλώνοντας μπροστά-του τσαλαχομένο φίλο χαρτί, άρχισε να γράφει: Προτού να σημιάσει το πρώτο γράμα, φοβιζμένα κάμποσες φορές κίταξε γίρο-του, στην πόρτα κε στο παράθυρο, έρριξε λοκσι ματια σ'τι μάδρι ικόνα, πυ απ'τις διό-τις πάντες απλονόντανε ράφια με καλοπόδια κε αναστέναξε.

Πάνο στο εκαμνι κιτόντανε το χαρτί, κι ο ίδιος γονατιστα στεκότανε μπροστα στο εκαμνι.

„Αγαπιμένι-μυ παπούλι, Κοσταντι Μακάριτς! — έγραψε. Νά, γράμα συ γράφο.

Σας έφχομε με τα χριστούγεννα κε ότι επιθυμείτε να σας δόσι ο θεος. Δεν έχο πατέρα ύτε μάνα, σι μόνος μυ έμινες“.

Γίριζε τα ματάκια τυ ο Βάνκας στο σκοτινο παράθυρο, όπου τρεμόζδινε: αντανάκλασι τυ κεριού-τυ κε ζοντανά παρυσίασε μπροστά-τυ τον παπού-τυ τον Κοσταντι Μακάριτς, πυ ιπερετύσε νιχτερινος φίλακας κοντα σ'τους κιρίους Ζιδάρεδ'ιχ. Ίτανε ένα μικρο, αδίνατο, παροπολι ζβέλτο κε εβλίγιστο γεροντάκι, 65 χρονον, με πρόσωπο πυ γελύσε πάντοτε κε μεθιζμένα μάτια. Κιμάτε τιν ιμέρα στο μαγίριο τις ιπερικίας ίτε χορατέδ'ι με τις μαγίριδες, τι νίχτα κυκυλομένος σε πλατια τυλύπα γιρίζι γίρο σ'τιν έπαβλι βαρια χτιπόντας τι μανχύρα-τυ. Με κλιζμένο το κεφάλι τον ακολουθαί ι γρια Καστάνκα κι ο μικρος σκί-λαρος Βιυν, πυ τον ονομάσανε έτσι για το μάδρο χρώμα τυ κε το μακρυλο το κορμι. Χαιδιάρικος κε σεβαστος ο Βιυν εκσίςυ χαρούμενα κιτάζι τ'ς δικ'ς κε τ'ς κέν'ς, μα μόλα τάφτα εμπιστοςί'νι δεν έχι. Κάτο απ'τι σοδαρότιτα κε τιν ταπινότιτά-τυ κρίζετε ι πιο μεγάλη ιςσιτικι δολιότιτα. Κανένας πιο επιτίδια απ'αφτον δεν μπορι σ'τον κερο να κριφοσιρθι κε να γαντσοθι απ'το πόδι, να πεταχτι σ'τιν παγοθί'κι, ίτε να κλέψι κανένα ορνίθι απ'τ'ς χορικ'ς. Οχι λίγες φορες τυ αφανίσανε απ'το κίλο τα π'σινά-τυ πόδια, διο φορες τον κρεμάσανε, διο φορες τιν εδδομάδα τον αφίνανε μισοπεθαμένο απ'το χτίπιμα, μα όλα περνύσαναν. Ζοντάνεθε πάντα.

Κε τ'ορα δίχος άλλο, στέκετε ο παπ'ς σ'τιν αβλόπορτα, μισοκλεί τα μάτια τυ κιτάζοντας τα θαθικόκινα παράθ'ιρα τις κσίλινις εκλ'σις κε ποδοχτιπόντας τις βάλινκες, φλιαρι με τα δυλικα. Ι μανχύρα-τυ ίνε δεμένι σ'τι ζόνι-τυ. Χτιπαί τα χέρια, συφρόνι απ'το κ'ρίο, κε γεροντικα ιπογελα τσιμπάι πότε τιν ιπιρέτρα, πότε τι μαγίρισα.

— Ταμπάκο δε θέλετε να μ'ιρ'σιτίτε;— λεγι, προτίνοντας σ'τις γινέκες τιν ταμπα-κέρα-τυ.

Μιρίζοντε ι γινέκες κε φταρνίζοντε. Πετα ο παπ'ς απ'τι χαρά τυ κε φονάζι:

— Σκυπίςυ γρίγορα, θα παγόςις!

Δίνον κε στα σκιλια ταμπάκο να μ'ιρ'σιτόνε. Φταρνίζετε ι Καστάνκα, γιρίζι τι μύρι-τις κε απομακρίνετε προσδαλμένι. Ο Βιυν όμως δε φταρνίζετε απο σεβαζμο κε σίζι τιν υρα. Κε ο κερος ίνε θαμάσιος. Ισιχος ο αέρας, διάφονος, καθαρος. Σκοτινι, νίχτα, μα μπορι κανένας να διακρίνι το χοριο όλο με τις άσπρες στέγες κε με τ'ς κιματιστ'ς καπν'ς, πυ έδ'γεναν απ'τ'ς σολίνες, τα δέντρα τα αργιρομένα απ'τιν πάχνι, τ'ς σορ'ς τον χιονον. Ο υρανος όλος ίνε σπαρμένος με τρεμοζδίνοντα αστέρια κι ο Γαλακσίας φένεθε τόσο καθαρά, πυ νομίζι κανένας πριν απ'τι γιορτι κ'ι αφτον το λύσανε κε τον τρίψανε με χιόνι.

Αναστένανξε ο Βάνκας, έδ'αψε τιν πένα κε κ'σαχολύθισε το γράψιμο:

„Χτες ίχαμε μαλοτραβίγματα. Το αφεντικο με τράβικε απ'τα μαλια έκ'σο σ'τιν αβλι κ' εκι με τόκσεψε με το ζονάρι γιατι κυνόντας το πεδί-τ'ς σ'τιν κόνια, κιμίθικα άθελα. Κε μια εδδομάδα νορίτερα με διάταξε ι νικοκιρα να καθαρίσο θ'ρίσα κ'εγο άρχισα απ'τιν υρα κ'εκί'νι αρπάζι τι θ'ρίσα κε με το κεφαλάκι τυ π'σαρι' αρχίζι να μυ πελεκα τι μύρι. Ι καλφάδες με περιγελύνε, με στέλυνε στο καπιλιο για βότ'κα κε με διατάζυνε να κλεί'ι απ'τ' αφεντικα ανκυράκια, κε το αφεντικο με χτιπα μ'ότι τίχι. Το φαγι τιπο-τένιο. Το προι δίνον π'σομι, το γιόμα γάσσα, το βράδι κ'ανα π'σομι, για τ'σάι κε μπόρ'τσι αν ροτας, τα καταβροχθίζυνε τα ίδια τα αφέντικα. Να κιμύμε με διατάζυνε στο διάδρομο, κι όταν το πεδί-τ'ς κλεί να κιμύμε καθολυ δεν μπορο, κυνο τιν κόνια τυ πεδιού-τ'ς. Αγαπιτέ-μυ παπ'υ, για το θεό-συ, κάνε κε πάρε-με απ'αφ'το το σ'πίτι πίσο στο

χοριο, δεν μπορο πια να βασιάκσο. . . Πέφτο στα πόδια-συ, κε πάντα θα παρακαλω για σένα το θεο, πάρε-με απο'δο πέρα, αλιος θα πεθάνο". . .

Στράβωσε ο Βάνιας το στόμα τυ, έτριψε με τι μάθρι γροθιά-τυ τα μάτια-τυ κε θαθιαναστένακσε.

Θα τρίβο τον καπνό-συ — κσακολύθισε, — θα προσέφχομε στο θεο, κε αν κάτι κάνο, κσίλισέ-με δίχος να με λιπιθις. Κι αν λες, πως δεν κξέρο καμια δουλια, συ θεθένο πως ότι κι αν ίνε θα κάνο, ακόμα κι αντι τυ Φέτκα μπορο τα πρόβατα να βασίξο. Ακριβέ-μυ παπυ, δεν ίνε πια ζοι αφτι εδο, ίνε θάνατος Πεζος ίθελα ν'άρθο στο χοριο, μα υποδίματα δεν έχο κε φοδύμε τιν παγονια. Κι όταν γίνο μεγάλος, τότε ο ίδιος θα σε θρέψο, κανένα δε θ'αφίσο να σε βλάψει, κι αν πεθένις, θα προσέφχομε για τιν ανάπα-ψει τις ψιχίς-συ, έτσι όπος για τι μάνα-μυ τιν Πελαγία.

Ι Μόσχα ίνε πολι μεγάλη. Τα σπίτια, αφεντόςπιτα, άλογα πολα. Πρόβατα μονάχα δεν έχι κε τα σκιλια δεν ίνε κακα. Για κάλαντα στους όρόμους τα πεδια δε βγένουν, στο χορο τον ψαλτάδον για κανονάρχι δεν αφινυν κανένα, κε μια φορα ίδα σ'ένα μαγάξι στο παράθιρο ανκίστρια, τα πυλύνε με τα κσίλα-τους μαζι για το κάθε ψάρι, ίνε πολι δινατα κε μάλιστα ιπάρχι ένα τέτιο ανκίστρι, πυ μπορι να βαστάκει κε μερσίνι ενός πυτιυ. Κε ίδα κε τέτια μαγαζια, όπου κάθε ίδος όπλο σαν τον αφεντάδον, πυ το καθένα-τους κοστίζει ος εκατον ρύπλια. . . Κε στα κασάπικα κσιλοπέτινι, κε πέστροφες κε λαγι, αλα πυ τυς κινιγυν κανένα δε το λένε.

Αγαπιτε παπυ, όταν τ'αφεντικα θα έχυνε το δέντρο τον χριστύγενον με χαρίζ-ματα, πάρε για μένα χρισομένο καρίδι κε κρίψε-το στο πράσινό-συ σεντύκι. Ζίτισε απτι δεσπινίδα Ολγα Ιγνάτιεβνα, πές-τις πως ίνε για το Βάνκα".

Αναστένακσε σπαζμόδικα ο Βάνκας κε τοποθετίθηκε κσνα κοντα στο παράθιρο.

Θιμίθικε πως όσες φορες ο παπυς πίγενε στο δάσος για να κόβι έλατο για τ'αφεν-τικα, έπερνε πάντοτε μαζί-τυ το ανκόνι-τυ. Τί χρόνια ίσαν εκίνα. Ελκυζε ο παπυς, έσχυζε ι παγονια, κε βλέποντας κε τυς διο ο Βάνκας έσχυζε κ'εκινος. Κάποτε τίχνε προτυ ο παπυς να κόβι το έλατο κάπνιζε, τραβύσε ταμπάκο, γελύσε με το Βανύσκα πυ πάγονε απο κριο . . . Τα νέα έλατα, τιλιγμένα με πάχνι, στεκόντινε ακίνιτα κε πε-ρίμεναν, πιά απ'αφτα θα διαλέξει ο χάρος. Ακσαφνα νάσυ, απτυς σορυσ τον χιονισον ένας λαγος πετάι σαν σαιτα . . . Δε βαστίετε ο παπυς κε φονάζι:

— Πιάς-τον, πιάς-τον, πιάς-τον! Α διάβολε!

Το κομένο έλατο τράβικε ο παπυς στο σπίτι τον αφεντάδον κ'εχι πέραν να το στολίσυν. . . Περισότερο απο όλυσ φρόντιζε για το στολισμο ι δεσπινίδα Ολγα Ιγνάτιεβνα. ι αγαπιμένη τυ Βάνκα. Όταν ακομα ζύσε ι μανόλα τυ Βάνκα, ι Πελαγία, κ'εργαζότανε ιπερέτρα κοντα στ'αφεντικα, τότε ι Ολγα Ιγνάτιεβνα έδινε ζαχαρατα διάφορα στο Βάνκα, κ'επιδι δεν έχι τίποτε να κάνι τυ έμαθε το Βάνκα να διαβάξι, να γράφι, να λογαριάξι ος τα 100 κι ακομα να χορέβι κε κατρίλις. Κι όταν πέθανε ι Πελαγία φέρανε το Βάνκα στο παπού-τυ, στο μαγειριο τις ιπιρεσίας, κι απο κι στι Μόσχα στον τεχνάρι Αλιάχιν.

„Ελα, αγαπιτέ-μυ παπούλι, — κσακολύθισε ο Βάνκας, — για όνομα τυ θεο, ελα κε πάρεμε απο δο. Λιπίξυ-με, το κακόμιρο ορφανο, όλι δοπέρα με χτιπάνε, να το γο θέ-λο, στενοχορέδουμε πολι, τον πόνο-μυ σε κανένα να πο δεν μπορο, όλο κλέο. Κι αν τίχι κε το νιόσι ο νικοκίρις χάθικα. Προχτες με χτίπισε με το καλοπόδι στο κεφάλι στει, πυ έπεσα κε δίσκολα ίρθα στον εαφτό-μυ. Χαμένοι ι ζοί-μυ, χιρότερι κι απ'το σκιλι... Χερετο ακόμα τιν Ελενα, το στραβόχορμο Εγόρκα, τον αμακσιλάτι, κε τιν αρμόνικά-μυ μι δίνις σε κανένα. Διατελο ο ενκονός-συ Ιδαν Ζυκοφ, αγαπιμένε-μυ παπυ, ελα σε περιμένο".

Δίπλωσε ο Βάνκας σε τέσερα το γραμένο χαρτι κε τόβαλε στο φάκελο, πυ αγόρα-σε για ένα καπίκι τιν προηγόμενι μέρα... Αφυ σκέφτικε λιγάκι, έθαψε τιν πένα κε έγρα-ψε τι διέφθινσι:

ΣΤΟ ΧΟΡΙΟ, ΣΤΟΝ ΠΑΠΥ-ΜΥ

Ιστερα έχσισε το κεφάλι-τυ, σκέφτηκε κε πρόστασε: „Στον Κωσταντι Μακάριτς“. Εφχαριστιμένος, πυ κανένας δεν τον μπόδιζε στο γράψιμο, φέρεσε το καπέλο-τυ κε χορίς να τραδίξει το πανοφοράκι στις όμους-τυ, με ένα πυκάμισο έτρεκε στο δρόμο.

Απυς ανθρόπυς, πυ όλι τι μέρα-τυς περνύ ανε στα κατάπικα δίπλα, έμαθε, πως τα γράματα τα ρίχνυν στα γραματοκιότια κι απο κι μεταφέροντε σ' όλα τα μέρι τις πάνο στα ταχιόρομικα αμάκια με τυς μεθιζμένυς αμακιλάτες κε τα ιχίρα κυδυνάκια. Έτρεκε ο Βάνκας στο πρότο γραματοκιότιο κε έρικε στην αραμάδα το ακρίβο γράμα...

Νανυριζμένος απο γλικες ελπίδες, ίστερα απο μια όρα κιμήθηκε βαθια... Το φανκε στον ίπνο-τυ ι θερμάστρα τυ μαγιριυ. Πάνο στι θερμάστρα κάθιτε ο παπυς, με κρεμαζμένα τα γυμνά τυ πόδια κε διαβάζι το γράμα στις μαγίριες ... Δίπλα στι θερμάστρα γιρίζι ο Βιυν κε κυνάι τιν υρά-τυ.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ:

1. Πίρε υ παπυς το γράμα τυ Βάνκα;
2. Κι αν τόπερνε ακόμα μπόρυνε να πάρι το Βάνκα στο χορίς;
3. Πιά μέρι τις χοριάτικις ζοις θυμάτε ο Βάνκας;
4. Γιατί ο Βάνκας δε θυμάτε τα καχα τις διςτιχίες κε τα θάσανα, τις χοριάτικις ζοις;
5. Σε πιό μέρος τυ γράματος φένετε πός εφέρνετο ο νιχοκίρις στο Βάνκα;
6. Σε πιές χόρες κε σήμερες ιπάρχυν πεδια πυ θασανίζοντε όπος τα Βάνκα;

Γιμναζμα.

Γράψτε διέφθινσι στο φάκελο τυ γράματος. Πόλι (χοριο), ραιόνι, δρόμος, αριθμος τυ δρόμου, αριθμος τις κατικίας. Ονομα, επίθετο. Κάτο γράψτε τι διέφθινσι τυ αποστολέα (διλ. τι διέφθινσί-σας).

Ε. Δ'ΕΡΒΙΛΙ

ΑΠΤΟ ΒΙΒΛΙΟ „Ι ΠΕΡΙΠΕΤΙΕΣ ΕΝΟΣ ΠΡΟΙΣΤΟΡΙΚΥ ΠΕΔΙΥ

1. ΤΟ ΠΕΔΙΚΟ ΣΠΙΤΙ

Ενα κριερο, κατυφιαζμένο κε βροχερο προι, δίπλα στον ασινίθικτα πλατι όχτο τυποταμο, πυ θύζι κε κιματίζι σαν οκεανος, καθότανε ένα μικρο πεδι. Κυβαλάι ο ποταμος κε κλοθογιρίζι στα γρίγορά-τυ κίτρινα κίματα πελόρια δέντρα, φιτα διάφορα κε πέτρες βαριες, πυ παγόσανε μέσα σ'απέραντα πλεύμενα παγοδύνια. Ο παταμος αφτος θρι. σκότανε εκι, όπου σίμερα ίνα ι Γαλία.

Μονάχο ίνε το πεδι. Κάθετε σταβροπόδι δίπλα στο δέμα τον κσίλον πυ έκοπε προ ολίγυ. Το μικρο κορμάκι-τυ δεν ίνε εβέσθιτο στο κρίο· δεν τυ κάνι εντίποσι ι φρικόδιχι βυι κι ο θόριθος τον πάγον, πυ κατραχιλάι το μανιομένο ποτάμι.

Απτις διο πάντες τις μανιομένις νεροσιρμις, ι κατιφορετι όχτι τις οπίας πικνο-σκεπαζμένες ίνε απο καλάμια, ιπρόνοντε απσιλι, άσπρι τίχι, πυ τυς διασκιζυν ατέλιότε γραμες απο μάβρες κε ιπόκσανθες τελίες. Ινα ι τίχι αφτι απόκριμνι κατιφοριες λόφον απο κιμολίες, πυ χάνουντε κάπυ εκι στα γαλαζοτα κε σκοτίνα βάρδια. Ινε σκεπαζμένοι απο θάσι, διχος δρόμυς κε μονοπάτια. Εδο ιπρόνοντε γιγάντικα πέφκα κε έλατα, εκι φιτρώ-νυν λεφτοκαριδιες, σιμιδες, βαλανιδιες κε οκσιες.

Δίφο μακρια απο πεδι, στο απάνο μέρος τυ λόφου, λίγο απσιλύτερα απο μέρος, πυ ο ποταμος περιθρέχι το λοφο, γιαλίζι μάθρι τρίπα.

Ι τρίπα αφτι ίνε ι πόρτα κε το παράθιρο μαζι κε καπνοδόχο τις κατικίας, όπου ζι το πεδι αφτο. Βαθια, φυσικι σπιλια. Εκι γενίθηκε εδο κι ενέα χρόνια πριν. Κ'εκι ι πρόγονι τον προγόνον-τυ, — όπος τυ διγόντανε — ίσανε αναγκαζμένοι κάποτε να κριφτύνε σλόκληρι σιρα ιγρα κε κριερα χρόνια, πυ αντικαταστήαε το ατέλιοτο καφτερο καλοχέρι

Επιδι ι σπιλια έχι μονάχα έκσοδο γι'αφτο απτι μοναδικι αφτι έκσοδο μπένυν κε βγένυν ι σκιθροπι κε χοντροκαμομένι κάτικί-τυ, απο κι πέρνυν αέρα κε φος, απο κι βγένι έκσο ο καπνος τυ τσακι, ότυ με μεγάλι προσοχι νίχτα κε μέρα άζβιστι φιλάγυνε τι φωτια.

Πάνο απτιν πόρτα πυ γιαλίζι ίνε ριγμένες ι μια πάνο σιν αλί πελοριες πέτρες, πυ σχηματίζουν κάτι σα σκάλα για κίνυς πυ θέλυνε να καταβύνε στι σπιλια, ίτε να βγυν απο κι πέρα.

Στο κατόφλι τις άγριας αφτις κατικίας παρυσιάστηκε ένας απσιλος, κσεροκιανος γέρος. Σκύρο, σα βερσομένο το χρώμα τ' αρμιό-τυ. Ολο σύφρες το πρόσόπό τυ. Ι μακριες πσαρές-τυ τρίχες ίσανε σικομένες απάνο κε δεμένες σε μάτσο σιν κοριφί-τυ. Τα κόκινά-τυ θλέφαρα πυ όλο κυνόντανε ίσανε φλογομένα απτον αδιάκοπο καπνο, πυ γέμιζε τι σπιλια. Σικόνι ο γέρος το ραβδι κε σκεπάζοντας με τιν απαλάμι τα μάτια κατο απτα πικνα κρεμάμενα φρίδια, κιτάζι προς τι διεφθινσι τυ ποταμου.

Βγένι, ίστερα, απτα παχιά-τυ χίλι σίντομος, κοματιαζμένος ίχος σαν εκίνον πυ θγάζυν τα τρομαγμένα αγριο-πούλια:

„Κρεκ!“

Το „Κρεκ“ ίνε τόνθμα, το παρονίμι, πιο σοστ, τυ πεδιω με το δέμα τον καλαμιον. Απο μικρο πεδι ακόμα κατόρθυνε ο „Κρεκ“ να πιάνι τι νίχτα τα πουλια, πυ κιμόντανε στις φολιές-τυς κε να τα φέρι στι φολια μαζι με τ'αβγα κε τυς νεογνός-τον. Για τα τέτια κατορθόματα τονε βραβέδυνε κάποτε με ακριβο κομάτι άψετυ μιαλυ κοκάλυ. Αφτο θεωρόντανε τότε τιμιτικο κε διαλεχτο φαγι, πυ το φιλάγυνε για τυς κινιγυς. Τέτια ίσαν τα νόστιμα φαγια τις εποχis εκίνis.

Οσον αφορά το όνομα τυ Κρεκ κε τα άλα σας προιδοπιύμε πως ίνε φκιαστα. Στιν προτόγονι εποχι δεν ίταν επίθετα, μα ότε κι ονόματα ιπίρχυνε.

Πιθανον να κσεχορίζυνε τότε τυς ανθρόπυς με κάτι παρατσύκλια, προσονίμια, πυ θα ίχαν κάπια σχέσι με τις φυσικές τυς ιδιότητες, το μπόι, το χρώμα τον μαλιον κ.τ.λ. Μα δεν ίνε ανάνκι να επεχταθύμε για τιν ιστορία τις προέλεπςis τον ονομάτον. Δεν έχυν αφτα ιδιέτερι σιμασία.

Ακόι το όνομά-τυ ο Κρεκ, πιθαί απτι θεσί-τυ κε με αφάνταστι γριγοράδα πετιέτε στο μέρος πυ στεκότανε ο γέρος μαζι με το δέμα τον καλαμιον.

Φτάνι σαν αστραπι στι σκάλα, ρίχνι κάτω το δέμα κε σικόνοντας — σιμίο τιμις-τα χέρια στο μέτοπο λέγι:

— Εδώμε, Γέροντα! Τί θέλis;

Πεδι — απάντισε ο γέρος, — ι δικί-μας όλι με τιν αόγι πίγυνε στο δάσος να κινιγίσυν γοργοπόδαρα λάφια κε πλατικέρατα βόδια. Θα γιρίσυνε μονάχα το βράδι γιατι — πλίνι ι βροχι κε κσαλίφι τ'αχνάρια κε κυθαλάι τι μιρυδια, πυ αφίνυν τα ζόα πάνο στα θρία· παρασίρι τα μαλια, πυ αφίκανε τα ζόα πάνο στο φλιο τον δέντρον κε γι αφτο θα δισκολεφτυν πολ: ι δικί-μας ος ότυ να θρύνε το κινίγι. Βάλε κάτω το καλάμι-συ. Εχομε αρκετα δεντράκια για βέλι, μα γρίγορα θα λίψυν ι πέτρινες εχμες κε τα καλα κε μιτερα πέτρινα κομάτια, γιατι τα κοπίδια-μας αμβλόθικυν, γένικαν οδοντοτα κε σπάσανε.

— Τί λιπον διατάτις να κάνο, Γέροντα;

— Με τ'αδέρφιζ-συ θα πάτε μαζί-μυ κατα τυς Ασπρυς Λόφυς. Θα εφοδιαστύμε εκι με κομάτια στυρναρόπετρας, πυ πέσανε τελεφτέα απτα τιχώματα τυ παραλιαχυ θράχυ, πυ θρίσκετε εκι απ' όπυ ανατέλι ο ίλιος· τα κομάτια αφτα βρίσκυντε τόρα στον όχτο τυ ποταμου. Εκι θα σε δίξο πως να τα επεκσεργάζεσε. Ινε κερος πια, Κρεκ! Ισε μεγάλος τόρα, αρκετες ίνε ι δίναμές-συ, κε ίσε σε θέσι να κυθαλας όπλα, πυ έφκιασεσ με τα ίδια-συ χέρια. Περίμενέ-με, θα πάο να φονάξο τα πεδια.

— Στις διαταγές-συ, — ίπε το πεδι κε το πρόσόπό-τυ έλαμπε απτι χαρα, πυ προεπαθύσε να τιν κρίψει.

Ας εκσετάσυνε τον Κρεκ τόρα, πυ ο Γέροντας διεφθίνθηκε στι σπιλια, απ' όπυ ακυότανε λαρινγκόδικες φωνες, πυ μιάζυνε περισσότερο με κραβγες μικρον ερεθιζμένον ζόον

Ομορφο, μεγάλο κε δινάτο τον ονόμαζε ο γέρος. Ίσος για να τον φιλοτιμίσει. Γιατί στην πραγματικότητα ο Κρεκ ήταν μικρός, πολύ μικρός μάλιστα, κι ακόμα λιγνός κε κοκαλιάρης, όπως κι ο πρόπαπός-του.

Όσο αφορά το προσοπό-του ήταν πλατι κε κατακόκκινο απτο κάμα τυ ήλιου. Πάνο απτο μέτοπό-του προβάλλανε αρεές κσανθές τρίχες, παχίες, φοδερὰ μπερδεμένες κε σκεπαζμένες, απο στάχτι κε διάφορα σκυπίδια.

Δεν ήνε όμορφο το κακόμυρο αφτο κι αδύνατο πεδάκι. Τα μάτια-του μονάχα, πυ βαθιά ήνε χομένα στις κόχες ήνε γεμάτα ζοι κι ανάμεσα απ'αφτα λάμπι το μιάλο πυ άρχισε να κσιπνα.

Ανιπόμονα περιμένι πότε θάμπι στο δρόμο. Χτιπαί το πέλμα-του με τα μεγάλα δάχτυλα ετι γι κε με τα πέντε δάχτυλα τυ χεριώ-του νεβρικά τραβάι τα χίλι. Έτσι κά-νουν κε σήμερα ακόμα ι νέγρι τις Αφρικής, όταν θρίσκοντε σε μεγάλο ερεθίζμο.

Μα να κι ο πρόπαπς κατεβένι τ'αψιλα σκαλοπάτια με γριγοράδα, πυ δεν τι φανταζότανε κανένας σε τέτια ηλικία. Κατόπιν-του ολόκληρι ορδι απο πεδια-αγρίον. Ολα αφτασαν κε τον Κρεκ ήνε μισοσκεπαζμένα με δέρματα θεριον.

Νά-τος ο Γελ, ο μεγαλύτερος απόλους. Ίνε δεκαπέντε χρονον. Πρότυ νάρθι ι τιμι-τιχι γι αφτον ήμέρα, πυ θα τον πόρυνε μαζί-τους στο κινίγι ι μεγάλη κατόρθονε να φι-μιστι σε μεγάλος πσαρας. Με τιν ειδικία τυ πρόπαπυ έμαθε να κάνι απτα κοχίλια μι-τερα κσιπίδια, μιτερως γάντζους για τιν πσαρικι. Με τι βοήθια ανκιστριω, πυ το έφκιασε ο ίδιος, κε έβαλε στο άκρο-του κοράτι κάκαλο με πολι λεπτα δοντάκια έπιανε μεγάλος σο-λεμυς (πσάρια) στα βάθια τυ νερο.

Κατεπιν-του πάι ο Ριωγ ο μεγαλοσφτίτις. Γι αφτον μπορούσανε να πύνε πως ήχε τιν ακοι κε τιν όσφρις τυ σκίλι, αν ετιν κερο εκίνο, πυ ζύσε ο Ριωγ, δεν ήτανε σχε-δον όγνωστο το σκίλι με τις ιδιότητες-του, πυ ήνε ε'εμας τόσο γνωστες.

Απτι μινυδία γνιρίζι ο Ριωγ σε πιά θάμνο οριμάσανε ι καρπι, κε πυ προβάλλανε απτι γι τα νέα μανιτόρια. Με γλιστα τα μάτια κίνος κσεχόριζε τα δέντρα απτον φίλον-τι μυρμούρα. Περίφονα πήγεναν εμπρος τα διο πεδια, κε κατόπιν-τους τυς ακολουθύνε σο-βορα κε σισπιλα τα αλα. Στην κορμωσταςια μιάζυνε κι αφτα με τα αλα κε το καθένα-τους έχι κσεχωρίστι ιδιότητα, πυ τιν έχυνε παρατιρίσι ι γονί-τους.

Ο πρόπαπς-ο Γέροντας- δινι το ειμίο, πως κερως πια να κσεκινίσουν, κε μπένι ο ίδιος επικεφαλis τις πεδικis γρύπας, έτσι όπως σήμερα ο δάσκαλος όταν πάι σε περίπατε με τυς μαθητες.

Μονάχα ι μικρι σινωδιπόρι τυ γέρυ — λεπτομερια, πυ κσεχωρίζι τι γρύπα τυς απτι γρύπα τον ειμερινον μαθητον — έχυνε ετι ράχι-τους κάτι εα εακι, χοντροπλεγμένο απο στενες λυρίδες φλύδας τον δέντρον, κε κρατάνε στο χέρι άλος κοντο ραβδι με βαρι κε-φαλι άλος κοντάρι με πετρινι εχμι. Κε ένα μάλιστα πεδι κρατάι κάτι σαν κεφαλάκι σφι-ριω απο σκούρα πέτρα.

Απομακρύνοντε απτι σπιλια, θιματίζοντας λαφρα, δίχος θόριβο. Γιατι θιμώνταν κα-λα τι διαταγι τυ Γέροντα κε τον πατεράδον-τους πως ήνε απαρέτιτο όταν θ'αρθι ο κε-ρος να πάνε κι αφτι για κινίγι στα απάτιτα δάσι να περπατόνε αθόριβα για να μι προ-σελκίζυν τιν προσοχι τυ κινιγιω κε τον άγνωστον άγριον εχτρον.

Ι γινέκες, πυ μόνες τόρα μίνανε ετι σπιλια, βγίκανε ετιν έκσοδο κε παρακολουθούσαν απο κι το Γέροντα με τα πεδια.

Κε δίπλα στις γινέκες διο κορίστια καλοφκιαζμένα κι απσιλα. Τις λένε Μαρ κε Ον. Με ζίλια κιτάζυν τα πεδια.

Κε ετιν καπνιζμένι κατικία τυ Κρεκ, μπροστα σε δινάτι φωτια, κοντα σε μεγάλο σορα-απο στάχτι κε ζιζιζμένα κάρβουνα, ανάμεσα σε πλίθος κοράτια απο κόκαλα, στέκετε γο-νατιστα ο πιο μικροσκοπικος αντιπρόσωπος τις προτόγονis ανθρωπότητας.

Ίνε ο πιο μικρος απόλλα τα πεδια κε το λένε Όζο.

Μεγάλος πόνος τράγι τιν καρδιά-του. Απο κερο σε κερο θγένυν αναστεναγμι απτε-ετίθος-του. Πόλα λιπάτε πυ δεν τον αφίκανε να πάι μαζί με το Γέροντα. Μα μολαταφ-τα κσεκυλιθα όπως πρώτα με μεγάλη προσοχι να παρακολουθι τι φωτια.

Σήμερα ίνε ι ζορά τυ να φιλάγι τι φοτια απτιν αβγι ος ότο νιχτόσι.

Ίνε πολι προσεχτικο γιατι κέρρι πόσο σπουδα ίνε ι θυλια, πυ τυ αναθέσανε. Ι φο-
τια ίνε ανεχτμιτι για τι σπιλια κι όπιος τιν αφίγι να ζβίσι, εκλιρι τον περιμένι τιμορία.
Να γιατι μόλις παρατιρίσι το πεδι, πος ι φλόγα λιγοστέβι κε κιντινέβι να ζθίσι ι φοτια,
αμέσος ρίχνι επάνο κλαρια απο δέντρο ρετσινάτο, για να τις δοσι νέα τροφι κε τι
αναζοογονίσι.

Κι αν κάποτε τα ματάκια τυ Οζο γεμίζυνε δάκρια, πυ σκοτινιάζυνι τιν όρασι, προ-
καλι τα δάκρια αφτι όχι ι λίπι, μα ο καπσερος καπνος.

Γρίγορα κρέχκε ο Οζο τ'αδέρφι-τυ κε τιν εκδρομή-τους. Γι άλλο εκέρτετε τώρα κε
ι εκέπει αφτι τον κάνι όλο κε να κατσυριάζι: ίνε πιναζμένος, κε ίνε μόλις εκσι χρονονι..

Σκέφτετε ποτ, αν ι γερόντι κ' ι πκτηράδες γιρίσυν απόπειε απ το δάσο: με
γίμνια χέρια, θα ανκνιστι να ικανοπιίσι το στομάχι-τυ με διο κομάτια φτέρις πυ
εκοπσε κάμπορες μερες πριν κε τις καθύρδισε πάνο στα κάρβυνα.

II. ΜΙΑ ΑΠΤΙΣ ΜΕΡΕΣ ΤΙΣ ΠΡΟΤΟΓΟΝΙΣ ΕΠΟΧΙΣ

Αν πιναζμένος ίταν ο Οζο, μα λιγότερο πιναζμένα δεν ίταν τ'αδέρφι-τυ. Μάλι-
στα περισσότερο: ο όρόμος κι ο αέρας τυς μεγαλόνε τιν πίνα. Ο Γέροντας όλο το όρόμο-
χυρμυρίζοντας κε με διάφορα σιμιά τυς εκσιγύσε πος να κσεχορίζυν στον όχτι τα διάφορα
νερόφιτα, ι κρεατόδικες ρίζες τον οπίον θα μπορύσανε να γεμίζυν έτσι κ'ετσι το πιναζμένο
στομάχι-τους στα χιμονιατικα θράδια, όταν κρέας δε θα ίχανε. Βλέποντας τυς αρευσ καρ-
πυς, πυ κατορθόσανε να σοθύνε απτιν παγονια πυ κε πυ στα κλαρια τον θάμνον, ι νέι
στρατολάτιδες επιθυμούσαν φοβερα να τυς κόψυν κε να τυς καταβροχτίσουν.

Μα απο μικρα πεδια ακόμα, αφστιρι τυς δινότανε διαταγι να φέρνυνε στι σπιλια
κάθε τι πυ βρίσκανε ίτε κάρπι ίτανε, ίτε ζόα κατάλιλα για τροφι. Κε επιδι ίταν σινι-
θιζμένι εκι μονάχα στι σπιλια, ίστερα απ' τιν εκσέτασι τον ανότερον να διαμιραστόνε τι
λία μετακί-τους, γι αφτο κε τότε νικούσαν τον πιαζμο κε ρίχνανε στα σακια όλα όσα
βρίσκανε στο όρόμο.

Μ' αλίμονο! Απτι στιγμή π' αφίκαν τι σπιλια δεν κατορθόσανε να βρύνε παρα λίγυς
μονάχα καρπυς οικιας, κάμποσυς λεγνυς μισοπαγομένυς σαλιάνκυσ, ένα σταχτι φιδάκι όχι
μακρίτερο μα μίτε κε παχίτερο απτο δάχτυλο τυ ανθρόπου.

Το φιδάκι βρίκε ο Κρεκ: κιμότανε κάτο απο μια πέτρα πυ αναποδογίρισε όπυ κι
αν πίγενε ο Κρεκ παντο αναποδογίριζε όλες τις πέτρες πυ αντάμονε στο όρόμο, βέδεα
εκίνες για τις οπίες έφτανε ι δίναμή-τυ.

Μα αν τρόφιμα βρίσκανε λίγα, απαντύσαν όμος πολα κομάτια τσακμακόπετρας, πυ
κατραχιλιόνταν εκι στις ρίζες τον λόφαν. Το φορτίο τον πεδιον όλο κε βάρενε. Ι πο
μικρι σχεδον σερνόντανε, χαμπυριαζμένι απτο φορτίο-τους, μα βάζοντας όλα τα δυνατά-
τους προσπαθόσανε να κρίψυν τιν κύρασι-τους, γιατι κέρανε πος ι μεγαλίτερι, σινιθιζμένι
σιοπιλα να υποφέρυν όλες τις κακυχίες, δε δύνυν καμια προσοχι στα παράπονά-τους.

Βροχι με μικρο χαλάζι εκέπαζε αδιάκοπα το όρόμο όλο. Μα ο Κρεκ δεν έδινε
καμια προσοχι στο χαλάζι. Σ'λογιζότανε μόνο πος γρίγορα κι αφτος θα γίνι μεγάλος,
ίσο: επιδέκσις κε δοκ'αζμένος κινιγος, κε θα έχι πραγματικο όπλο κε όχι μικρο πεδικο
ραβδάκι. Κε με τι εκέτσι αφτι ζοιρα κε παλικαρίσια βιμάτιζε στο Γέροντα δίπλα. Ποτά-
μι τον έλυζε ο ίδρος θαρι ίταν το φορτίο-τυ, έσερνε διο μεγάλη κομάτια στουναρόπετρας.

Κατόπιν-τους ερχότανε, με συφρομένα τα φρίδια, ο Γελ κι ο Ρυγ: στενοχοριμένι κ'
ι διο: δε θρίκανε τίποτε στο όρομο, δε μαζέψανε τίποτε. Τυλάχιστο πιαράκι ίτε μανι-
τάρι. Μονάχα κάπια μισοπαγομένι βρίκανε αράχνι, πυ καθότανε στι σκοτινί-τις φολια
πιναζμένι όπος κ' εκίνι.

Ι άλι ερχόντανε ανακατομένα, με θία σέρνοντας τα πόδια, χαμπυριαζμένι κε το
κεφάλι κλιμένο: απτα πρόσωπά-τους ανάβριζε ο ίδρος θολο ποτάμι. Ι βροχι έτρεχε απτ'
αχτένιστά-τους μαλια, έλυζε τα μάγυλά-τους χορις όμος να πλίνι τις ακαθαρσίες κε τις
λέρες πυ τα εκεπάζανε.

Ιστερα απο μακρινι πορία έδωσε επιτέλους ο Γέροντας το σιμίο τις σταμάτισις.
Στι στιγμή τον ακούσανε όλοι.

— Νά εκι κάτω απο γίσμα το βράχyu, δίπλα στον όχτο, ιπάρχι καλο στεγνο μέρος για ανάπαυσι, — ίπε ο Γέροντας — καθίστε! Θα φάμε! Ανικστε τις τσάντε-ςας. Τρέκσανε εκι όλοι. Πλαγιάσανε μερικι, μερικι καθίσανε σταβροπόδι, αφήνοντας στο Γέ-

ροντα το μέρος κάτω απο γίσμα, το οπίο καλίτερα απο όλα προφίλαγότανε απτι βροχι.
Ο Κρεκ έδωκε σ ο Γέροντα το περιεχομενο όλον τον σάκον-ty, με σεβαζμο τυ πρόσφερε το φιδάκι πυ βρίκε. Τυ φενότανε, πως το ακριβο αφτο κοματάκι, πυ δεν τολ- μύσε ο ίδιος νάνηκισι, μπορούσε μονάχα ο πρόπαπυς να το φάρι.

Μα ο γέρος σιγα τράβικε πίσο το χέρι τυ πεδιu λέγοντας:

Ας ίνε για σας! Εγo προτιμο, όταν πσιμένο κρέας δεν έχo, να μασο ρίζες. Απο- πολιν κερo σ νιθισα σ'αφτο· έτσι κάνανε κ'ι πατεράδες-μυ. Κιτάκστε τα δόντια-μυ, — θα δίτε πως απο μικρο πεδι μασύσα ίτε ομο κρέας, ίτε ιγρα, ινόδικα κε κολιτικα φιτα. Στα χρόνια τις νιότις-μυ, πεδιά-μυ, ι φοτια ι πανόρια κε ζουδότρα φοτια, ι φοτια—ο φίλος, πυ πρέπι να τιμίσυμε όλοι. έφεβγε κάποτε απτα λιμέρια-μας, πυ ίσαν κοντα στυς όχ- τυς τον ποταμον, όταν αφτι πλιμιρύσαν. Κ' εμис τότε, δίχος φοτια, βάζαμε σε ενεργια τα δυνατά-μας σαγόνια μεταβάλοντας σε ζιμάρι τιν ιγρι τροφι, πυ τρογαμε έτσι, όπος βρίσκομε. Φάτε, πεδια. Κερoς πια.

Κε με απλιστία τα πεδια ριχτίκανε στις φτοχικες προμήθιες, πυ τις μίραζε ο πρόπαπυς.

Ιστερα απο φτοχικο αφτο πρόγεμα, πυ καταβροχτίστηκε γρίγορα, κε πυ λίγο απο- μάκρινε τιν πίνα τον στρατολάτιδον, διάτακε ο γέρος σια πεδια να αναπαφτύνε, προτυ να κσακολυθίσον τι δουλα.

Σιμαζοχτίκανε εκίνα σφιχτα ανηίζοντας το ένα τάλο, για να μπορέσουν καλίτερα να ζεσταθύνε κε ίστερα απολίγα λεπτα πέσανε όλα σε βαθι ίπνο.

Μονάχα ο Κρεκ δεν έκλειε τα μάτια. Ονιροπολύσε τιν όρα, όταν θα τονε λογαριά- σуне πια παλικάρι σοιτο. Κσαπλεμένος στι γονιά-ty, δίχος να κιμιθι, κριφα με μεγάλι προσοχι παρακολουθύσε τις πράκσες τυ γέρυ, πυ τόσα μιστιριόδικα κε περίεργα πράματα γνόριζε.

Κι ο γέρος, σταναμετακσι, σιλογιζμένα μασόντας ρίζες, προσεχτικα με το οκσίδερχο κε πιραμένο-ty μάτι κζέταζε τα κομάτια τις στρυνορόπετρας, πυ κίτονταν δίπλα-ty.

Ο Κρεκ επίμονα προσπαθύσε να θιμιθι κάθε κινισι τυ γέρυ. Ιδε, πως ο γέρος διά- λευσε μια απτις στρυνορόπετρες, στρινιλι κε μακρυλι σαν αβγο, πήρε ίστερα άλι πέτρα κε μ'ένα δυνατο χτίπιμα οπες ασε απτιν πρότι αρκετα μεγάλο κομάτι. Ιστερα πίεςε τιν πέτρα ανάμεσα στα πόδια-ty, τραβόν-ας-τα στον εαφτό-ty. Όταν ι πέτρα βρεθικε σιτι, πιεζμένι ανάμεσα στα περίεργα αφτα κε φυσικα πιεστήρια, ο γέρος πήρε ένα ραβδι με γλι- στερα κομένα άκρα κε προσεχτικα το κοποθέτισε στιν επίπεδι τις τραυμαχόπετρης χορφι. Ιστερα, σινκεντρόνοντας τις δυνάμεις-ty όλες, πίεςε το ραβδι με τα χέρια κε το σιθιος έτσι, πυ απτιν πέτρα αποχωρίστηκε μακρυλι κε μιτερι σα μαχέρι πλακύλα.

Κάμποσεσ φορις επανάλαβε τιν πράκει αφτι ο γέρος κε ιε λίγο διάστημα ετίμασε αρκετο ποσο απο τέτιες πλακύλες.

Τα διάφανα αφτα κομάτια, πυ ίχανε χρέμα άγριu μελω κsbανε όχι χειρότερα απτα ατσολένια-μοσ μαχέρια. Ι διοφορα ίταν πυ δεν ισανε στερεα. Σιχνα έπρεπε να τα αντι- κατοστένανε. Ο γέρος αφυ κσεκυράστηκε λιγο απτιν κυραστικι εργασία, διάλεκε ένα απτα πιο μεγάλα κομάτια, κι άρχισε να το πελενα με σιχνα, μα όχι δυνατα χτιπίματα. Κε ίδε ο Κρεκ ελοφάνερο, πως απτιν όριφτι πλακύλα σχηματιστικε τέλια εχρι για σκόντιο, κε άθελα οπτα σιθια-ty έγκικε φορι θαμαζμυ κε ενθυσιαζμυ. Αν κε πολες φορις ος τότε ίδε το πεδι τον τρόπο τις κατασκευις πέφινον εργαλίων, μα ι σιμερινι επιδεκσιόσινι τυ γέρυ τον κατάπλινξε.

Μόλις μάζοκε ο γέρος τα μιτερα κοπίδια, πυ τόσο τεχνικα τα επεξεργάστηκε κε κζάφτι γίκε διαμιας το κεφάλι στο μέρος τυ ποταμου, κε στο πρόσοπό-ty αντικαθρεφτί-

ετικε στην αρχι θαμάζμος, κε ίστερα τέτια φρίκι, πυ ποτε ος τότε δεν ίδε ο Κρεκ στο ανερειστο κε περίφανο πρόσωπο τυ γέρου.

Αθελα ο φόβος εκιρίεπε τον Κρεκ, παρ'όλι τι νεανική-τυ ορμη, μα προσκάθισε να μίνι ίσιγος όπος κι ο γέρος κε όπος εκίνος έπιζε το χερύλι τυ ραβδιού-τυ.

Απτο βόριο μέρος, απτο πάνο μέρος τυ ποταμου ερχότανε κάπιος φοβερος, ακαθό-ριστος θόριβος, μακρινος ακόμα· κάπυ κάπυ κσεχοριζόντανε μυνκριζμος τρομερος.

Κσιπαζμένα τα πεδια πιδίσανε απτις θέσες-τον, τρέμοντας απτο φόβο. Βιαστικά ο Γέροντας τα διάταξε να σκαρφαλόςουν στο γλιστερο κε σχεδον απότομο βράχο, σιμυλέθοντας-τα πως να βάζουν τα πόδια κε να γαντσειθύνε με τα χέρια απτις προεκσέχουσες πέτρες, πυ ίσαν κομένες σιρες ι μια πάνο στην άλι, εκι στus κιμολένιως τίχus. Ιπάκυσαν εκίνα κι αφυ φτάσανε στην πλατείτσα πυ θρискόντανε στο μέσο τυ βράχου, πέσανε πρόμυτα στην κιλια πάνο, με καταματομένα τα δάχτυλα.

Μα ο γέρος να τ'ακολουθίσι δεν μπορούσε. Εμινε κάτω στι ρίζα τυ βράχου. Αρνι-θικε να τον εγκαταλίψει ο Κρεκ, μη δίνοντας προσοχι στις φοβέρες-τυ.

— Γέροντα! — φόνακσε, — αόρατος κίντινος μας απιλι, όπος λες. Μ'αγαπας το κσέρο, μα κ'εγο δε θέλο να σ'ενκαταλίψω. Θα πεθάνουμε μαζί, ίτε μαζί κε θα νικίσουμε. Σταθερος ίσε σι κε δυνατος, θα πολεμίσις us το τέλος κ'εγο, — αν μας επιτεθύνε κακι άνθρωπι ίτε άγρια θερια — θα τυς βγάλω τάντερα.

Στον κερο πυ ο Κρεκ εκφονύσε τον πολεμικό-τυ λόγο, ι τρομερι βοι όλο κε πλι-σίαζε. Ολοφάνερο τόρα, πως ι ετία πυ τυς προκσενύσε τον τρόμο, κάθε λεπτο πλισίαζε στο μέρος, όπου θρискόντανε το πεδι κε ο γέρος.

— Κρεκ, τα μάτια συ ίνε οκσίδερκα κε νεά! Κίτα εκι κατα τον ποταμο, στο βόριο μέρος. Τί βλέπις;

— Κατάμαθρος ο υρανος απο μεγάληα πυλια. Στριφογιρίζουν όλο. Φένετε ι άγριες κραβγες-τυς μας φουερίζουν.

— Κάτο στο νερο δε βλέπις τίποτε; Κίτα μια φορα ακόμα. Τα πυλια στριφογιρίζουν πάνο απτο ποτάμι, ώστε σινοδέβουν κάπια λία πυ πλεί κατα τον ποταμο, περιμένοντας πό ε θα τις επιτεθύνε δίχος φόβο. Μα πός ίνε πυ βγάξι το φοδερο αφτο μύνκριζμα; Δεν ίνε αφτο κραύγι πυλιον! Ελα να σε σιχόσο πσιλα για να κιτάκσις καλίτερα.

Μα τυ κάκω, κ'επάνο απτα χέρια τυ γέροντα δεν έβλεπε τίποτε ο Κρεκ.

— Τί βλέπετε σις απ'αφτυ πάνο; — φόνακσε ο γέρος στα πεδια, πυ κίτονταν ασφ-λιζμένα πσιλα στην πλατείτσα τυ βράχου. — Μίλιζε σι' Ρυγ!

— Βλέπομε, — ίπε το πεδι με τα μεγάληα τ'αφτια, — βλέπομε μακρια στον ορί-ζοντα, μέσα στο νερο σε άσπρο έδαφος επάνο κάτι μάβρο τέρας. Μα τί ίνε δε ι μπο-ρύμε να πύμε. Κυνιέτε.

— Καλα, Ρυγ! Να μιν ίνε το μάβρο αφτο πλατικέρατο βόδι; Αν κε — ίπε ο γέ-ρος μέσα-τυ, — σπάνια ίνε τόρα ι αγριόταθρι στα μέρι-μας, μόλα τάφτα μπορι κανέναν να τυς ανταμόσι.

— Οχι, το τέρας αφτο ίνε μεγαλύτερο απτο πλατικέρατο βόδι! — φόνακσε ο Ρυγ.

— Γέροντα, — φόνακσε ο Γελ, — δεν ίνε ένα, μα διο τα τέρατα πυ κινόντε, κε το άσπρο έδαφος ίνε σκεπαζμένο όλο απο κόκινες κιλίδες!

— Κ'εγο τά βλέπο τόρα! Τα βλέπο, — φόνακσε ο Κρεκ, χλομος κε τρέμοντας κίνκορμα. — Διο θερια ίνε εκι κε τα διο πάρα πολι μεγάληα. Βρίσκοντε πάνο σε πάγο, πυ ίνε μεγαλύτερος απτ. σπιλιά-μας. Δε σαλέθουν. Γέροντα! Γρίγορα θα περάσουν απο κο-ντά-μας! Για κίτα! Χαθίκαμε αλίμον

Κατέβασε τον Κρεκ ο γέρος στι γι, κε με απλιστία κίταζε στο φουρτυνιαζμένο ποτάμι.

Κε ίδε ο γέρο κινιγος θέαμα, πυ γέμιζε τιν πσιχί-τυ απο παγερι φρίκι, παρ'όλι τιν παλικαριά-τυ. Ο Κρεκ κε τ'άλλα πεδια κλέανε κε τρομάζανε απτο φόβο.

Πάνο στ'αφρίζμένα κίματα, ο θόριβος τον σπιόν ανακατεβότανε με τις κσεκοφαντι-κες κραύγες τυ άπιρυ πλήθους τον όρνιον, φερότανε παγόβραχο ολόκληρο, μεγάλον διαστά-σεων κε πάχους. Κε στριφογιρίζοντας πάνο στα νερα ο παγόβραχος κυβαλόσε τερατόδικο

ελέφαντα-μαμυθ, απέραντον διαστάσεων, με μακριά χέρι κε κιματίζουσα υρα. Τα πρινα πόδια' του τέρατος πέσανε στην αραμάδα του πάγου, σάμπος σε παχιά.

Το θερύο έτσι σαν να στεκότανε πάνω στα δυο πρινα-του πόδια' ι κιτομένη-του χα-τάρτι, πετιόντανε αδιάκοπα στον υρανο πίδακες εμάτω. Ολο-του το κορμι ήτανε λυζμένο θερύο στην επιθανάτιά-του αγωνία. Κε δίπλα ήτανε κσαπλομένος γιγάντικος μαλιαρος ρινός-κερος, πυ με το κέρατό-του κσέσχιζε την κιλία του μαμυθ. Εκιτο ακίνιτα κε πέρα πικγμένως.

Στον κερο πυ ι τρομερι γρύπα έπλεπσε δίπλα απτο Γέροντα, πυ το θέαμα απτο γιγάντικος ελέφαντας σοριάστηκε πάνω στο πτόμα του νικιμένου εχτρου, θγάλοντας την τε-λεφτέα επιθανάτια κραβγι.

Τράνταξε ι γι απτιν κραβγι απτι, ο αντιλαλός-τις επαναλίφτικε κάμποσες φορες κε τα όρνια τρομαζμένα, κσιπαζμένα, σταματίσανε για κάμποσο κερο τι κχιρί-τους καταδίοχσι.

Μα δεν πέρασε πολι κε κσανα με νέα ορμι πετάκσανε στον παγόβραχο, όπου ακίνιτα βρισκόντανε τόρα τα δυο γιγάντικα πτόματα.

Όταν απομακρίθηκε πια ο πάγος με το θαρί-του φορτίο ο γέρως κκύπισε με το χέρι το κχιθοπό-του πρόσωπο, το λυζμένο απτον ιδρο κε προσκάλεσε τους μικρός-του κσινοδιπόρους.

Χτιπόντας τα δόντια, με τι θία σαλέδοντας τα τρεμάμενα πόδια, δίχως να ίνε σε θέσι κε φονι να θγάλυν, κατεδίκαν ι μικρι απτο βράχο κε ζιγόςανε το γέρο, του απύ το χέρι σπαζμόδικα κρατύσε ο Κρεκ.

Ιστερα απ όλα απτα πυ περάσανε τους ήτανε δίσκολο βέβεια να καταπιαστώνε στι δουλια για την οπία ίρθανε.

Αναθάλανε το μάθιμα τις κατασκευεις όπλον απο στυρναρόπετρες κε όλι κχιθοσπα κε κατςυφιαζμένα γιρίσανε πίσο στι σπιλια.

Τα πεδια κάθε λίγο γιρίζανε κε κιτάζανε πίσο. Κάποτε τους φενότανε πως ακύανε το θόριβο τον πυλιον, πυ πετύσανε, κάποτε πως νά,νά τα ζίγωσε ένα απτα άγρια εκίνα θερια, πυ ίδανε προ ολίγου.

Μα ισίχασαν επιτέλως κε ο Κρεκ, χαμογελόνας ίπε στο Ρυγ:

— Πολι λιπίθηκε ο Οζο, όταν φίγαμε το προι. Μα το βραδι θα χαρι, πυ έμινε είμερα να φιλάκσι τι φοτια, — όταν μάθι τα όσα υποφέραμε εμεις.

Μα δε κσιμφόνισε σ'απτο ο Ρυγ, κύνισε το κεφάλι κε ίπε:

— Ο Οζο ίνε τολμιρος' εγο πιστέδο πως θα λιπιθι, πυ δεν ίχε τίχι να δι τέτιο φοβερο θέαμα.

III. Ο ΠΑΝΤΟΤΙΝΟΣ ΕΧΤΡΟΣ.

Χορις καμια άλι περιπέτια γιρίσανε τα πεδια στο σπίτι, προτου να νιχτόςι ακόμα.

Ιστερα απο εκίνα πυ υποφέρανε, ι διίγισι τον οπίον εκανε τις γινέκες να τρέμυν κε τα μικρα κοριτσάκια—τι Μακ κε την Ον —να κλένε, ι ελεινι κε καπνόδικι πατρικί-τους σπιλια φάνικε στα πεδια πολι αναπαφτικι.

Εδο πέρα πια ασφαλιζμένοι, θεωρύσανε τον εαφτό-τους πολι εφτιχιζμένοι. Ιατι, δίπλα ίσαν ι μανάδες-τους πυ τους τρέφανε με το γάλα-τους, γίρο ιπσονόντανε πέτρινη τίχι, πυ τους ιπεραςπιζόντανε απτους εχτρυς, κε ο μεγάλος κε καλός-τους φίλος ι φοτια-τους χάιδεδε γλικά κε τους νανύριζε με τι ζέστα-του.

Νικα το κρύο ι φοτια κε φοβερίζι τα αγρια θερια, μα ίνε αδύνατι κε απτι να ιπερι-στιζι τους κατίκους τις σπιλιας απτιν επίθεσι άλυ εχτρου, θανατιφόρου απτου, πυ τους κατα-δίοχι κε τους παραμονέδι παντου — εφτάζους κ' εφτάπσιχος, πυ κε χιλιάδες φορες αν το νικας—εκνέυ αναστένετε αγριότερα την κάθε φορα.

Απτος ο παντοτινος εχτρος, πυ πάντοτε στέκετε „εν επιρλακι“ κε φοβερα εκδιχιέτε, όταν ι κάτικι τις σπιλιας δεν ίνε σε θέσι να τον πολεμήσουν ίτε απο τεμπελια, — απτος ο παντοτινος εχτρος πάντοτε κε σ' όλες τις εποχες ήταν ο εχτρος τις ζοις.

Το όνομα τυ ανίλευ αφτυ εχτρυ, τυ άπλιστυ τίρανυ, πυ κε είμερα ακόμι κσαχολυθε τις καταστρεφτικές-τυ επίθεσες ετι γι κε καταστρέφι χιλιάδες ανθρώπους, το όνομα αφτυ — πίνα.

Νά, τέσαρες μέρες περάσανε απο τοτε, πυ γιρίσανε τα πεδια ετι επιλια, κε ι κινιγι — παπύδες κ'ι πατέρες, πυ φέρνανε τα τρόφιμα για το επίτι, — δε φανίκανε ακόμα.

Να μι πλανιθίκανε στο δάσος; Ιτε απελπιζμένι, επιδι δεν μπόρεσαν να κινιγίσουν τίποτε γιρνάνε ακόμα εκι; Σ' αφτες τις ερότισες δεν μπορüse ν' απαντίσι κανένας. Αλυστε κι ο πρόπαπυς, κ'ι ι μανάδες, κε τα πεδια εινιθίσανε σε τέτιες μακρες απυσίες τον πατεράδον. Δε θανισιχύσαν τόσο γι αφτους, — γιατι όλι γυορίζανε κε τι δύναμι κε τιν καπατσοςίνι, κε τιν πονιρια κε τιν εφεδρετικότητά-τους — αν ετι επιλια ιπέρχαν προμήθιες τροφισ.

Σε τέτιες μακρινες κε κυραστικες προσδοκίες για τιν επιστροφι τον κινιγον, πονύσε κε κοματιάζετο όχι ι καρδιά τον προτόγονον ανθρώπον, μα το στομάχι.

Ενα μικρο απομινάρι απτο περαζμένο κινίγι, μισοχαλαζμένο κρέας λαφυυ, φαγό θικε ακόμα τις πρότες ιμέρες.

Δεν έμινε τίποτε κι απτο θίραμα, πυ άρχιζε να μιρίζι· ανανκαστίκανε να εποφελιθύνε κε τα φρέσκα πετσια πυ κτεχορίσανε για ρύχα.

Οπλιζμένες ι γινέκες, με μικρα κοματάτια τσακμακόπετρας, πυ τα λεπτα άκρα τυς πελεκίσανε με άλι πιο εκλιρι πέτρα, αποκσίζυνε τα μαλια κι απομακρίνυνε τυς φλέβες απτα βαρια δέρματα· ίστερα τα επιμαζμένα αφτα δέρματα τα κόθυνε σε μικρα κομάτια. Τα κομάτια αφτα, τα σκεπαζμένα πυ κε πυ με έμα τα πλένυν κε τα θράζυν αργότερα ος ότν δε μεταδλιθύνε σε πιχτι κολιτικι μάζα, πυ θα καταφαγυθι με εφχαρίστισ, απτυς πιναζμένυς τις επιλιας κατίκυσ.

Αλίθια, ειχαμερι θα πίτε σύπα;

Βράσανε τι σύπα δίχος τσυκάλι. Γιατι ι προτόγονι άνθρωπι σε διάετιμα ολόκληρον εόνον δεν ίκσεραν να φσιάνυνε λάσπινα τσυκάλια.

Αφτι, για τυς οπίυς γίνετε ι διίγισι, θρασανε το νερο σε σακυλάκι τεχνικα πλεγμένο απο φλύδες δέντρον. Τέτιο σακυλάκι θέθεα δεν ίτανε δυνατο να το θέουν απάνο ετι φοτια· για να βράζυν το νερο ι άνθρωπι ρίχνανε μέσα στο νερο πιρομένες απάνο ετι φοτια πέτρες. Ετσι ζεστενόντανε το νερο, μα γινότανε θολο κε λερο απτι στάχτι.

Οσο αφορα τα ζαρζαβατικα, πυ άφτονα τα μεταχιριζόμαστε είμερα εμис για τροφι, τα χρόνια εκίνα ίτε δεν ιπέρχανε καθόλυ, ίτε ίσαν ολος διόλυ άγνωστα. Τι ειμερίμ-τυς όπσι πίρανε τα ζορζαβατικα, τελιοπιυθίκανε διλαδι, ίστερα απο διάφορυς τρόπυς επεκσεργασίας, για τιν εφέδρεσι τον οπίον χριστίκανε ολάκερι εόνες.

Κε έτσι ι γινέκες, κσεχνόντας τα ατομικά-τυς θάσανα, με πονετικι αγριάδα ακόανε τυς ιπόκοφυς στεναγμυς τον πεδιόν-τυς πυ καθόντανε κυλυριαζμένα δίπλα ετι ζεστι στάχτι, κ'ι ετιμάζανε γι αφτα τι γλιόδιχι δερματόςυπα.

Μερικες ρίζες φυτον, πυ με δυσκολία μεγάλι κατορθόσανε να κσεριζόσουνε απτιν παγομένι γι, μασιθίκανε κε κσεμασιθίκανε αμέσος.

Τιν προιγόμενι μέρα ο Γελ έφερε ένα ψάρι, ετι νερο τιν όπσι, πυ κατόρθωσε να πιási με το πετρινό-τυ ανκίστρι. Το κινίγι αφτο, πυ έκε θαβμτίσιο, αμέσος ετι ετιγμι κσεφλυδίστικε κ'ι εφραγόθικε. Δε σκεφτίκανε ότε να το λίσυν πάνο στα θράκια τις φοτιας. Μα το ψάρι ίτανε μικρο κε τα πιναζμένα ετορ πολλά. Σε καθένα έπεσε απο ένα μικρο κοματάχι.

Τότε αποφάσιζε ο πρόπαπυς να δόσι ε' όλυς κάπια θυλια για να τυς αποεπάσι τιν προσοχι κε τυς κάνι να κσεχάσουν τα ανιπόφορα βάσανα τις πίνας. . .

Κε τόρα πυ όλι εργάζοντε το πιναζμένο αφτο προι, ασ ρίκουμε μια ματια ετι επιλια.

Εφτιχος πυ θα μπόμε εκι μονάχα νοερα. Αν θανανκαζόμαστε να μπόμε εκι ετιν πραγματικότητα θα λιποθυμώσαμε δίχος άλλο απτιν ανεπάρκια τυ αέρα, πυ μόλις κατόρθωνε να δρασκελίζι το κατόφλι τυ προιστορικυ επιτιυ.

Ι κατικία μιάζι με απέραντο ιπόγιο, σχεδον κικλιχο κε με θόλυς, πυ το σκάπσανε κάποτε τα νερα μέσα στο πάχος μαλακυ ορινυ στρώματος. Ι επιλια αφτι με ανίγμα ασαν πορτίττες εγόνετε μ'άλες πιο μικρες επιλιας. Απτι λίθινι οροφι παντυ κρέμοντε στα-

λαχτίτες, πυ μιάζυνε με μακρυλα άσπρα κερατα. Κατα μακρος τις επιλιας αφτις, πυ ας τιν ονομάζουμε τιν κριότερι κάμαρα, πάνο σε λερι, απο ακαθαρσίες γι, ίνε πεταμένοι σορι απο κσερα φίλα κε θρία, σκεπαζμένοι κάπου κάπου με δέρματα θεριον. Τα δέρματα αφα χρισιμέβυνε για κρεβάτια.

Στο μέσο τις επιλιας μεγάλος σορος απο στάχτι κε ζδιζμένα κάρβουνα· στις άκρες ι στάχτι μονάχα ζεστι, ι φωτια βρίσκετε στι μέσι· απο κι πετιέντε ι μικρες γλόζες τις φλόγας στις οπίες ο Κρεκ—σίμερα αφτος ίνε ο φίλακας τις φωτιας — αδιάκοπα ρίχνι κλαδια κε καλάμια.

Διαφορα πράματα, απομινάρια λερα, ίνε ανακατομένα με τι στάχτι κε τα κάρβουνα: κόκαλα, σκιζμένα καταμάκρος απτα οπία αρερέσανε το μιαλο ίστερα αφυ τα κσεσαρκόσανε ολότελα· κυκυνάρες έλατον κε πεφκον, μισοκαμένα κοχίλια όλον τον ιδον κε το γενον, στρονχιλες πέτρες, μασιμένες φλύδες δέντρον, κόκαλα ψαριον, δόντια, κομάτια στурναρόπετρας διάφορον σχιμάτον.

Αφτα τα κομάτια τις στурναρόπετρας ίσαν απομινάρια τον „μαχεριον“ τυ γέματος κε τον άλλον σινεργον, πυ κατάντισαν πια άχριστα. Έτσι γινότανε ψιχνα γιατι δεν ίσαν στερεα κε τέλια.

Βέβεια ι σινομιλίτες, πυ καθόντανε σταβροπόδι ίτε γο ατιστα ολόγιρα στο τσάκι, πυ τυς χρισίμεβε κε για μαγιοιο κε για τραπέζι, δε σιλογιζότανε ποτες προς τα απομινάρια αφα τυ γέματό - τυς κε τα „σερβίτσια“ — τα οπία μας διχυννε προς ζύσα· τότε ι άνθρωπι κε τι μπορούσαν να κάνυν — με μεγάλη επιμέλια θα μαζέδοντε σίμερα, θα αγοράζοντε ακριβα κε θα τοποθετόντε στις μεγαλόπρεπες έθουσες τον μουσιον· μας.

Οχι, ποτες! Ποτες δεν υποψιαστίκανε ι αρχεί αφτι άνθρωπι, προς τα ίχνι-τυς, πυ φιλαχτίκανε απτιν καταστροφι σε μερικα μέρι, θα χρισιμέψυν αλάνθαστι μάρτιρες τις ελεινις κε φτωχικις ζοίς-τυς κε θα επιτρέψυνε στυσ επιστίμονες τυ μέλοντος να διγιθύνε μερικες σκινες απτι ζοί-τυς.

Μα ας ρίξουμε τώρα ματια στιν επίπλοσι τις επιλιας κε ίστερα κε στυσ ίδιους νικοιρίδες. Επίπλοσι βέβεια όπος τιν ενούμε σίμερα καθόλυ δεν ιπίρχε. Ικιακα σκέβι ίσαν: κάμποσα πλατια όστρακα, μερικα πλεγμένα σακυλάχια απο φλύδες δέντρον ίτε καλάμια, ακόμα κε πιάτα, φκιαζμένα απο κρανία μεγάλον ζόον.

Οπλα στι επιλια ίταν άφθονα, όπλα πέτρινα, χοντροκαμομένα. Δόνχες, κοντάρια βέλι· όλα με πέτρινες ακίδες προσαρμοζμένες με κόλα απο φυτα ίτε με πίσα κε φλέδες τον ζόον. Ιπίρχαν ακομα κε πολλα κοκαλένια σπαθια, παραφιάδες κεράτον λαφιον κε βοδιον· οδοντοτα ραβδία με μπιγμένυς απάνο χαβλιόδοντες ζόον, πέτρινη μπαλτάδες με χερλια, μαχέρια πέτρινα διάφορου μεγέθους, στρονχιλες πέτρες για σφεντόνες.

Σπιτίσιο ζόο δεν ιπίρχε κανένα: ότε σκιλια, ότε γάτες, ότε όρνιθες — τίποτε απτα ζόα εκίνα απτα οπία ίνε γεμάτες ι αβλες τον χορικόν· μας. Ακόμα ο άνθρωπος δεν μπόρεσε να ιμερόσι τα άγρια ζόα. Δεν ίχε ότε πυλερικα πυ μπορούσανε να τυ χρισιμέψυνε για τροφι, ότε σκιλια κε άλογα πυ θα ποτε βοιθύσανε στο κινίγι κε στις άλες-τυ θυλιες.

Με μεγάλη όμως όρεκι κε μ. α. γ. τρώγανε τότε τα άλογα. Αλογα όχι βέβεια σαν τα σιμερνα, μα τα τετράποδα ζώα· δεν ιπάρχυνε σίμερα, κε ίσαν ι πρόγονι τυ σιμερνυ άλογυ κε γαιδουριυ.

Ο Κρεκ δεν ίδε ότε δοκίμασε αγελαδίσιο ότε κατσικίσιο γάλα.

Σε κανένα στιν εποχι εκίνι δεν ίδε ότε ίκσερε τι ίνε το στάχι τις σικαλις ότε τυ κριθοριυ.

Κανένας, ότε ο ίδιος ο Γέροντας. Ισος εκι πυ επλανιέτο στις πεδιάδες ν'αντάμοσε κάποτε απελλα, ελος διόλυ άγνωστα γι αφτον φυτα, το φρέσκο κεφαλάκι τον οπίον έτριπτε με το χέρι-τυ, δοκίμασε τυς κόκους κε τυς βρίςκε νόστιμυς· πιθανον πληροφορίσε κε τυς σινοδιπόρους-τυ για το εδριμά-τυ αφτο κι ακολουθίκανε κ'εκίνι το παράδειγμά-τυ.

Μα χρισιτίκανε να περάσουν εόνες ας ότυ ι απόγονί-τυ να μάθυνε να μαζόζουν κε να τέρυν τυς σπόρους αφτους τον απείλον φυτον κοντα στις κατικίες-τυς, να τυς σπέρνυν κε να μαζέδυν τυς κόκους-τον τυς νόστιμυς κε θρεφτικυς.

Αλίμονο! Στην κατικία του Κρεκ δεν υπήρχε τίποτε, ακόμα και στις ημέρες τις αφρονιάς και το πλούτο, που να θίμιζε το σημερινό ψωμί, ίτε οποδιόποτε φαγι από διμιτριάκος καρπός. Και σήμερα όταν έμεις μπίκαμε με τι φαντασία-μας να επισκεφτόμε τι επιλιά-του και κατικι φτάσανε σε τέτια εκσάντλιν, που άρχισαν να γλίσουν τα κσεσαρχομένα νορίτερα και πεταμένα στη στάχτι κόκαλα. Και όχι μονάχα αφτο, μα κατα διαταγι του Γέροντα, ο Ρυγ μεγαλοαφτίτις μάζεψε και αφτα τα όλος διόλου καθαριζμένα πια κόκαλα και άρχισε να τα κοπανίζει μέσα στις βαθυλομένες πέτρες. Όταν πια ήταν έτιμο το μάβρο αφτο άλεβρο, ο Ρυγ οπλιζμένος με πέτρι και κσίτρα άρχισε να κσίζι την πικρι καρθονιαζμένη φλύδα τον θλασταριον τις φτέρες, τα απομινάρια τις προμίθιας, που έκανε ο μικρος Οζο.

Τα κορίτσια, και Μαπ και και Ον, που αγόνκιστα υπόφεραν όλα τα βάσανα τις πίνας, διαταχθήκανε να ράψουν τις κσεσχιζμένες γύνες, που χροισιμέβανε ρύχα εφεδρικά στις κα-τίκους τις επιλιας.

Και μια απ αφτες προεχτικα άνιγε τρίπες στις κσεσχιζμένες άκρες τον λιπαρον θερμάτον με κοχάλινο συβλι, και και άλι περνύζε απτις τρίπες αφτες αντι κλοστι κσερες φλέβες ζόον με αρχετι λεφτοθελόνη, επίσης κοχάλινο, που έμιαζε πολι με τα δικά-μας θελόνια του μπαλόματος. Και δίσκοι αφτι εργασία που αργα πίνεγε μπροστα, αποσπύζε όλη την προσοχι τον κοριτσιον και τάκανε να κσεχνουν τους σπαζμους του στομαχιου, που προκαλύσε και μεγάλη πένα.

Τα όλα τα πεδια, κατα διαταγι του Γέροντα, επιδιόρθοναν τα όπλα και μάθεναν να φκιάνουν και απτα πιο μικρα κομά και τις στυρναρόπετρας ακίδες για τα θέλι.

Τον Οζο μ'όλη την κακοκερία, τονε στίλανε να ζιτα βαλανίδια, απομινάρια απτις τράπεζες τον τροχτικον του δάσους.

Και δίσκοι δουλια και επικίντινι. Γιατι την εποχι αφτι, που και και ήτανε σκεπαζμένοι απο χιόνι, τα πιναζμένα αγριογούρνα έβγεναν και εκίνα να γιρέδουν τροφι, και έσαν επικίντινι αντιπαλι του ανθρωπου.

Μα ο Οζο δεν τα φοβάτε. Επιδέκσια εκίνος αναβένι στα δέντρα όπος ο Κρεκ και μπορεί στη στιγμή να σκαρφαλόνη στα κλαδια αν υπάρχει κανέναν κίντινος.

Μόλαταφτι απο κερο σε κερο ο Ρυγ, ο μεγαλοαφτίτις, θγένι απτι επιλια να διτί γίνετε. Αναβένι το μονοπάτι το φιδοτο, που φέρνι απτι επιλια στην κοριφι του λόφου και απο μακρα δίνι θάρος στο μικρο αδερφάκι-του ενο σίνχρονα αφικράζετε το θόριδο, που φέρνι ο άνεμος.

Κερος τώρα που αφικράζετε και δεν άκουσε ακόμα τον ποθιτο θόριδο τον βιμάτον τον πατεράδον-του κύνοντας θλιδερα το κεφάλι επιστρέφι στη επιλια και καταπιάνετε κσανα με το κσίσιμο τον φλύδον.

Κοντέβι πια να βραδιάζι και γίνετε πιο αδίνати και ελπίδα να δύνε τους δικύς-τον. Βαρια και απελπισία κριέδι όλος.

Ο Γέροντας για να τινάξει κάπος την απονάρκοσι αφτι, διατάζι να μαζεφτόνε, προτου σκοτινιάσι, σε νέες αναζίτιδες στην κριφι του λόφου, νότια απτι επιλια.

Ισος, με την οδιγία αφτου και τον γινεκον, κατορθόσουνε τα πεδια να θρύνε κατι φαγόσιμο, ρετζίνα απτα δειτρα ίτε κάμπες, που άλλοτες τα πεδια όταν πίνεγαν δεν τα πρόσεχαν απο άγνια, ίτε δεν τα παρατίριζαν καθόλου.

Αγόνκιστα όλη ιπακούν στο Γέροντα τις διαταγες με κάπια κριφι ελπίδα στην αρδια.

Και Πέρνουν και γινέκες τα όπλα στα δινατα μιονόδικα τους χέρια και τα πεδια πέρνουν τα ραβδια και βγένουν όλη.

Μόνος ο Κρεκ μένι κοντα στη φωτια, που ίνε υποχρεωμένος σήμερα να φιλάγι σε το θράδι.

Περιμένι εκι διπλα στη φωτια την επιστροφι του μικρου Οζο, που όπος ίπαμε, πίνε με όλο το κριο και το χιόνι να μαζέβι τα μισοσαπιμένα βαλανίδια, που δεν καταδεχόντανε να τα μαζέβουν και αφτα τα πλανόμενα στα δάσι θερια.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΚΣΕΡΓΑΣΙΑ.

1. Πιά εποχι μας περιγράφι ο σινγραφέας;
2. Πό κατικύσαν ι άνθρωπι;
3. Πιά ίσαν τα όπλα-τους;
4. Σε τι καταγινόντανε τότε ι άνθρωπι κε πιά ήταν ι τροφι-τους;
5. Πιί ίσαν ι εχθρι του ανθρώπου;
6. Γιατί θεωρούσε ο άνθρωπος τότε ιερι τι φοτια κε γιατί τι φίλαγι άζθεστι;
7. Γιατί ιπάκυαν στις οδιγίες κε τις συμβουλες του Γέροντα;
8. Ιχαν ικιαχα ζόα κε φυτα ι άνθρωπι στην εποχι εκείνη;
9. Σινκρίνατε τι σιμερινι ζοι με τι ζοι τον ανθρώπον τις εποχισ εκείνης.

ΠΑΝΟ ΑΠΤΟΝ ΟΚΕΑΝΟ

(Σαμογέτικο τραγούδι)

Μεσάνιχτα, μ'απτα υράνια ο ήλιος
τι λάμπει-του στι θάλασα σκορπα.
Κάθυμε μόνος· πλάγι-μου ο σκύλος
τι μύρι-του στιν πλάτι-μου ακομπα.

Σιγα, σιγα ο ήλιος κατεβένι.
απάνυ απτον απέραντ'οκεανο.
Οι σιντροφια αλίθια φτιχιζμένι,
ο ήλιος, ι θάλασα, ο σκύλος-μου κ'εγω.

Πός ζόνε σίμερα ι σαμογέτες στο σοβετικο καθεστότο;
Τί κάνι ι σοβετικι κιβέρνισι για να καλιτερέψει τι ζοι τον σαμογέτον.

Η. ΝΕΡΡΑΙΣ

ΤΟ ΑΘΕΡΙΣΤΟ ΧΟΡΑΦΙ

Ι γεράνι πετάκσαν, χινόπορο αργο,
έριμι ι κάμπι, το δάσος γιμνο.
αθέριστι μόνο λορίδα μια
τι βλέπεις κε σκέπεις συ σφίνκι θαρια.
Σιγα πως τα στάχια νομίζεις πως λεν,
το ένα στο άλλο κε λένε κε κλεν:
„Στενοχόρια κε πλίκσι τιν μπόρα ν'ακους
του χινόπορου άγρια γίρο να σκούζι,
να συ σκίθι στι γι κε εκι τους καρπους
στις σκόνες τα νέφι να λύζι.
Τον πυλιον, κάθε νίχτα να γίνεις σταθμος,
που το κρίο τα διόχνι απτι χόρα·
να συ δέρνι ι μπόρα, να πατα ο λαγος
το κορμί-συ. Ζεθγά-μας, τί ν'άγινες τώρα;
χιρότερα μίπος ειμι απο τάλα
τα στάχια εδόςαμε, ί τα κεφάλια;
Χιρότερα όχι προπολυ κε ε'εμας
ι κόκι-μας έχουν γεμίσι.
Δεν έσπιρε όχι εμας ο ζεβγας
τους κόπους-του ο άνεμος στι γι να σκορπίσι!“
Κε θλιβερι ο άνεμος απάντισι τα διν:
— „Το ζεβγολάτι του άμιρου ι δίναμή-του ζβίω.
Γιατι έλαμνε κ'έσπερνε ικερ' αφτας,
τις δίναμές-του μόνο δεν ίχε μετρίσι!
Στο κρεβάτι του άροστου τώρ ο φτοχος!
Τι φτοχί-του καρδύλα τιν έχι τριπίσι.
το σαράκι· του κρέμοντε τα χέρια καμάκια,

αφτα που ετότα ανίκαν τ'αδλάκια.
Τα μάτια λακούβες, τυ ζβίνι ι φονι
που λιπια αντιλάλαε κάθε αβγι,
όταν τα χέρια-τυ ακυμπιζμένα
ςτ'αλέτρι, ελαμνε ειλογιζμένα.“

Ερώτιδες για επεξεργασία

1. Σε πως χορικυς κε είμερα ακόμα μπορι να γίνι αφτο που έγινε με το ζεβγολάτι που αναφέρει το πύμα;
2. Μπορι τέτια ικόνα να παρυσιαστι στο χολεχτιβικο νικοκιριο;

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑ

Ο Ν. Νεκράσοφ μεγάλωσε σε ικογένια τσιφλικα. Ο πατερας-τυ ήτανε εκλιρόκαρδος ν'εφερότανε εκλιρα όχι μονάχα στους δυλοπάρικυς μα κε σιν ικογένιά-τυ.

Παρα τι θέλινι τυ πατέρα-τυ ο Νεκράσοφ απεφάσισε ν'αμπι φιτιτις στο πανεπιστίμιο τυ Πετερμπουργ. Θίμοσε ο πατέρας-τυ κε δεν τον έστελνε χρίματα. Έτσι απο 17 χρονον ο Νεκράσοφ ανανκάστηκε να ζι δυλέβοντας.

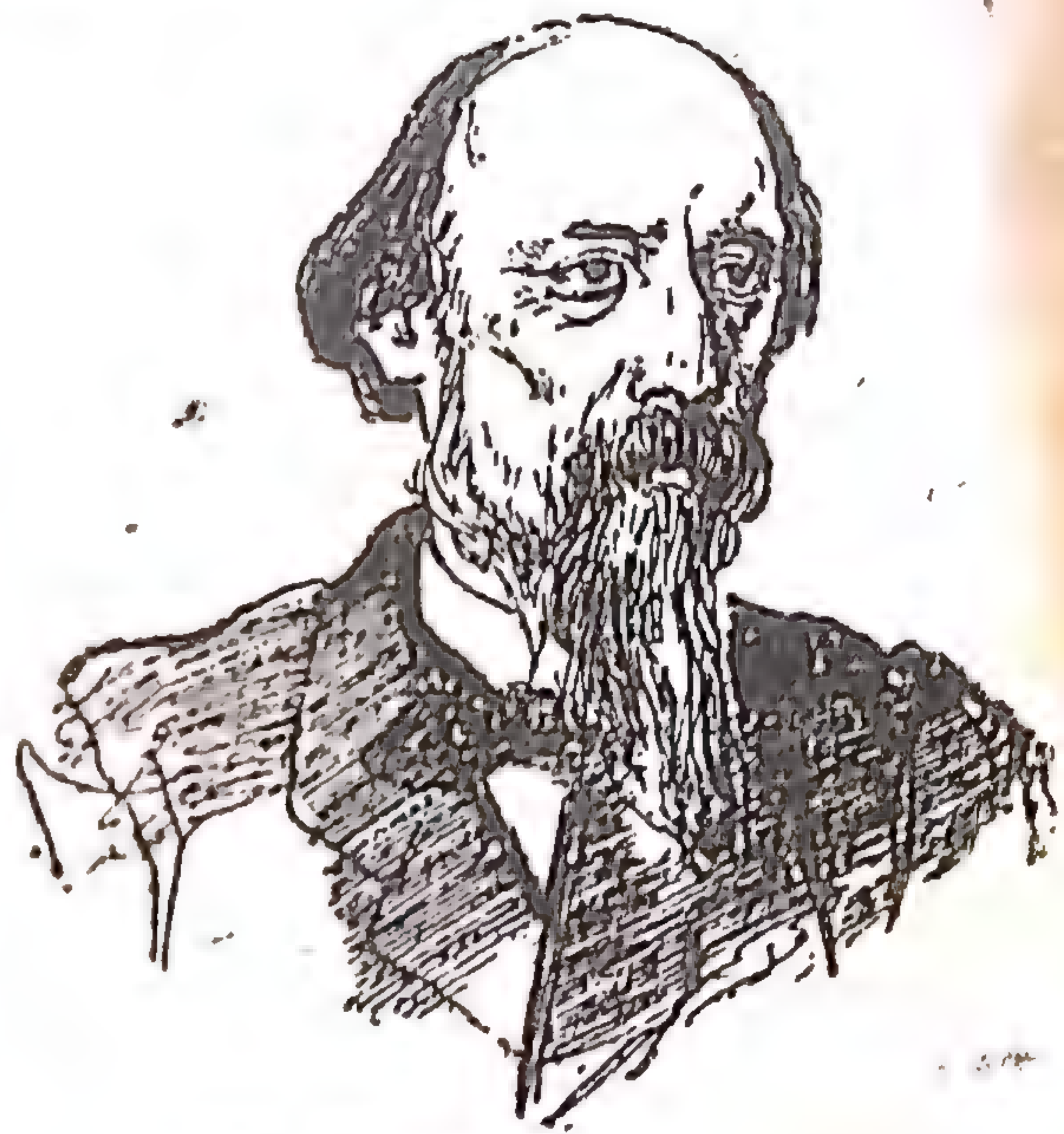
Τα δύκολα αφτα κε μισοπιναζμένα χρόνια τις ζοις τυ Νεκράσοφ τον πλίσιάσανε με τυς πιο προχοριμένυς ανθρώπυς τις εποχίς εκίνις, που αγωνιζόντανε ενάντια στο καθεστότο τις απολιταρχίας.

Στα έργα-τυ ο Νεκράσοφ περιγράφι τι θαρια κε δύσκολι ζοι τον χορικον. Χτυπα αλίπιτα το καθεστότο τις δυλοπαρχίας κε τυς εκπρόσωπυς τυ καθεστότου αφτου.—τυς τσιφλικάδες-εχμε-αλεφτες.

Τα έργα τυ Νεκράσοφ ίχανε μεγάλη επίδρασι στην επαναστατικι νεολέα τις εποχίς-τυ.

Νά τι γράφι ο Πλεχάνοφ για τιν εντίποσι, που κε έκανε το πύμα τυ Νεκράσοφ „Ο σιδερόδρομος“

„Ιμυνα τότε στην τελεφτα τάξι τυ στρατιοτικυ γυμνασίυ. Ιστερα απο γύρια χαμπουσι μαθη-

Ν. Νεκρασόβ

τες καθόμαστε μαζί κε διαβάζαμε το Νεκράσοφ. Μόλις τελιόσαμε το „Σιδερόδρομο“ δόθηκε το σινιάλο, που μας προσκαλόςε στα στρατιοτικα μαθήματα. Κρίψαμε το βιβλίο κε πύγαμε να πάρουμε τα όπλα, μα όλον το κερο θριζκόματε κάτο απτι δύνατι επίδρασι εκίνον που διαβάσαμε. Όταν αρχίσαμε να μπόμε στι γραμι ο φίλος Σ, με πλίσιάσε κε σφίνκοντας την χάνι τυ τυφεκιυ πειθίριζε:

— Ε, πως μυ λέγι, πάρε το όπλο κε πύγανε ν'αγωνιστις για το ρύζικο λαο.

Γ ΠΟΛΕΜΙ

Ο ΒΟΡΙΑΣ ΚΕ ΤΑ ΦΙΛΑ

Ιπε ο βοριας στα φίλα το χινόπορο:

„Θέλετε να σας πάρω να χορέψουμε;“

Κ'εκίνα τ'ασιλόγιστα αποκρίθηκαν:

„Ακως εκι! κε θέλί τάχα ρότιμα;“

κι αρχίσανε μαζί τυ να χορέβουε.

„Μι φέδγατε πεδια απτιν ανκάλι-μυ“

τα φόνανξε το δέντρο, „μι μ'αφίνετε!

καχα σας ειβυλέθι ο τρέλοβοριας“

Ομος εκίνα χόρεβαν ολόγρα

κε έλεγαν στο δέντρο περιπέζοντας:

„Τα λόγια-συ μι χάνεις, δε σ'ακόμα πια,
κι αγάλια λίγο λίγο απομακρύνονταν
κε χόρτεναν χορο. Μα όταν βράδιασε
τα πήρε ο φόβος κ'έπαν το τρελοδορια:
„Βορια, να ζίσις φέρε-μας στι μάννα-μας“.
„Πός ίπατε στι μάννα σας; χα, χα, χα!
Γιατί παρακαλο θέτε τι μάννα-σας,
δεν έχι τόπο χάμο να πλαγιάσετε;“
κε τάφισε να πέσουν όλα καταγίς.
Κ'ίρθε ο βαρίς χιμόνας τρεμογόνατος
κι άρχισαν να κριόνουν, να παγόνουνε.
Κι ο γέρο ο χιμόνας τα λιπίθικε
με τι χιονάτι κάπα-τυ τα σκέπασε.

I. ΚΡΙΛΟΦ

ΤΟ ΓΑΙΔΥΡΙ ΚΕ ΤΟ ΑΙΔΟΝΙ

Μια φορά το αιδόνι,
το γαιδύρι τανταμόνι
κε τυ λεί: „Για εσένα
φιλαράκο, λεν πολι,
μάστορις τάχα πως ίσε
στα τραγύδια, στι φονι.
Ιν' αλίθια; δεν το κσέρο
Για τραγύδις, να ζίς,
όπος πρέπι να σε κρινο
αμερόλιπτος κριτις“.

Ιπ'αφτο, κε τ'αιδόνι
αρχινάι το μικρο,
χαμιλόνι, ποτ' ιπσόνι,
πότε σέρνι το σκοπο.

Χίλι τόνι, μέρη τόνι,
σκορπιστίκανε στι γι'
όλα κι όλι μαγεμένι
απτι θία μουσικι.

Αντιλάλιζε το δάσος, κάθε έπαπσε φονι,
έκαμ'όλα να σοπάσουν τις αβγύλας το πυλι.

Τυς ανέμυς, τα μαμύδια, άπσιχα κε ζοντανα.
κι ακυμπόντας στο ραβδι

ο τσοπάνις μαγεμένος τιν ανάσα-τυ κρατα
πυ κε πυ χαμογελόντας στο πυλι.

Σόπασε ι κελαδίστρα. Το γαιδύρι απαντα,
τα μυτράκια-τυ στο χόμα ακυμπόντας τα μακρα:

— Ιν' αλίθια δίχος πλίκσι σε ακύι κανις
μα θη έκανες καλα,
με τον κόχορα αν ίσουν γνοριζμένος τις αβλις,
θα συ μάθενε πολα

Τέτιο ακύοντας κριτί-τυ, τις φτερύγες-τυ απλόνι,
κι αφαντο μακρια απτον τόπο πέτακσε το αιδόνι

Απο τέτιο δικαστι,
Οέ-μυ, φίλακσέ-με σι!

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑ

„Το γαιδύρι κε το αιδόνι“ ίνε διίγίμα σε στίχους. Τα πρόσωπα πυ δρύνε ίνε ζόα —
το γαιδύρι κε τ'αιδόνι. Τέτιο διίγίμα λέγετε μίθος. Τα δρόντα πρόσωπα στους μίθους μπο-
ρουν να ίνε άνθρωπι μα κε πράματα άπσιχα, ζόα, φυτα. Κατ'αφτον τον τρόπο θέλι κα

μας παρουσιάζει ο μυθογράφος τους ανθρώπους με τις διάφορες αδυναμίες-τους. Τι δικί-το γί-
μι μας τι λέγει ο εισηγητής στο τέλος του μύθου απεφθίας έτε την παρουσιάζει ως γί-
μι ενός απο τα πρόσωπα του μύθου.

I. Κριλοφ

Ο Κριλοφ ήτανε γιος ακσιωματικού αριστοκράτη. Ο πατέρας-του δεν ήταν κα πολύ πλούσιος. Είχε πολλά χρόνια πριν, γενίθηκε στα 1768 κα πέθανε στα 1844. Στις μύθους-του δείχνει τις αδυναμίες του φεουδαρχικού κράτους: τη γραφιοκρατία, τη δοροδοχία, την ανιμπορία τον καταπιεζόμενον τάκσεον τις επω-
χες εκίνες κ.α. Ενάντια στο καθεστότο τις φεουδαρχίας δεν αγωνίστηκε ο Κριλοφ. Εδίκσε μονάχα στους μύθους του, τις αδυναμίες τον ανθρώπον τις εκσυσίας τις αδικίες τον κυβερνητικον ιπαλλον. Το κυβερνητικό καθεστότο δεν το άνκιξε. Δεν το πολέμισε.

Πολι στιχι του Κριλοφ μπέκανε στι ρύσικι γλώσσα σε παριμίες.

Δ. ΜΠΕΤΝΙ

ΤΟ ΣΥΡΑΒΛΙ ΚΕ ΤΟ ΚΛΑΡΝΕΤΟ

Μια φορά το καλοκέρι,
μεσιμέρι,
στο θελύδικο τον κάμπο έχσο απτο χοριο
του τσοπάνι το συράβλι το φτοχο,
νέτο σκέτο,
με το πλύσιο ανταμόθικε κλαρνέτο.
— Γιά-συ, φίλε, φίλε γιά-συ, — με φονι στρινκία
το κλαρνέτο στο συράβλι κα αφτο του απαντα:
— Γιά-συ, γιά-συ, δε γελιέμε θ'άσε απτους πολιτιανους,
μα δεν δίνουμε να νιόθο απο πιός;
Προσεβλίθικε εκίνο κα αφεντικά:
— Τρίπς'τα μάτια-συ, του-λέγι, — άνικς-τα καλα.
Κίτα πιός συ ομιλαιο, πιος μπροστά-συ στεκιο κσένος.
Ακυσ' ίμε το κλαρνέτο, μουσικός εκσακυζμένος.
Κε αν κάπος τι λαλιά-μου, ι λαλιά-συ τι μιιάζι,
μα ο σκοπός-συ να το κσέρικς στο σκοπό-μου δεν τεριάζι.
Ολα να σ'τα πο, χοριάτι, το μιαλό-συ θα τα χάνι,
μα θα συ τα πο.

Τραγυδο ε'ο κι αρχίζυν στα παλάτια το χορο
πρίνκιπες κα ιγεμόνες, αφεντάδες, μεγιστάνι!
Τόρα σίνκρινε μ'εμένα, αν τολμας τον εαφτό-συ,
που κα το τραγυδο κάνικς μοναχα κα το σκοπο
τα κσπάδια να σκιρτόνε κα να τρέχυνε τρελα,
κα την αγελάδα κάνικς να κονάι την ορα!
— Ιν'εστο, — του αποκρίθι το συράβλι, — σινκενι
μ' εμας ι αφεντάδες δεν ίνε, μίτ' ι τρανι,
μα κερος θαρθι

κι απο τι δικί-μας κάτα θα χορέψουν μουσικι,
έλι-συ ι μεγιστάνες, ι αρχόντι κα τρανι.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΚΣΕΡΓΑΣΙΑ

1. Πες κινονικές τάξεις παρουσιάζει σ'αφτον το μίθο ο Δ. Μπέτσι με τις ιχόνες το κλαρνέτο κε το συραβλιου;
2. Πιά σημασία έχουν τα τελεφτέα λόγια το συραβλιου κε πότε εκπληροθίζανες;

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΙ

το ρεντούκι το παπα
χιλιάδες τ'αργιρα.

Λίγα λίγα ο παπα Θάνος τα εμάζοκε εκι
με τον ιδρο το θεδέος, το θεύ-του τιν εφχι.

απο εφχέλια, ψαλτίρια
κε τα άλα τα μιστίρια

Μα όταν ίρθανε ι χρόνι
κε λιζμονίθηκε ο θεος,
κε τιναχτίκανε ι θρόνι
κε τον τρανον ο θισαδρος.

Τρόμος κε φόβος τον παπα Θανάσι
τον έπιασε μεγάλος κε τρανος,
τα μαζομένα-του λεφτα θα χάει,
δεν οφελι πια ο θεος.

Κε μια νίχτα σκοτινι,
μάργο το θίμα,
χόνι κριφα το ρεντυκάκι-του ετι γι,
μες' ετάγιο θίμα.

Κε πονιρα με γράματα παλιου κερυ
γράφι με κιμολία:

„Εδο αναπέβετε το σώμα το χριστου,
ι φίσι-του ι ανθρόπινι κ'ι θία“.

Μα ο διάκος, διαόλυ θίδα,
μυρίστηκε τιν άγια παγίδα
το προιστάμενυ τα χρίματ'αφερι
κε νέα γράφι επιγραφι:

„Εφγι' ο θεος δε βάστακε τις γις τι ζέστι.
Χριστος ανέστι“

Πος ήτανε ο διάκος πονιρος
κανις δεν αμφιβάλλι.
Τον κατεργάρι γέλασε ο πονιρος,
ι σιμφορα δεν ιν'μεγάλι,

Μα εγω φοδύμε μόνο,
δεν θα τα τινάκει ο παπας,
απτο μεγάλο πόνυ

Δ. Μπέτσι

Ερώτιςες:

1. Για πώς σκοπός χρησιμοποίησε ο παπας το χτίριο τις εκκλησίας;
2. Πώς χαρακτηρίζει τους παπάδες αφτί: πράξι-το;

Κ. ΠΑΡΟΡΙΤΙ

ΤΟ ΠΕΡΑΜΑ

Το μικρο, λητρινοδαμένο λεοφορίο με τα σκελετόδικα, πλιγιαζμένα άλογά-το τρέχει τριχλίζοντας, ενο ι ρόδες-το χόνουντε βαθια μέσα στην πσιλοκοσκινιζμένη σχόνι το δρόμου.

Σκίζι τον άσπρο κυμπο με τις λίγες πρασινάδες που τον περιπριζι ο ήλιος κε φτάνι στο πέραμα.

Εχουμε ανάνκι να πάρουμε το λυτρό-μας προι κε να κσαναγριζουμε ο καθένας στι δουλιά-το.

Ετσι μας δίνετε κάθε προι ι ερκερία να γνорίζουμε το γέρο Κυτυζοφ όπος τονε παρονομίζουμε. Ι δουλιά-το τόρα ίνε να τραβάι μέναν άλον το πέραμα στην αντικρινι όχτι το καναλιω, που εέρνετε αργα πάνο στο νερο μένα κσερο μονότονο τρίξιμο, που κάνι ι χοντρι αλσιίδα πάνο στι ρόδα

Τραβάι ο γέρο Κυτυζοφ το πέραμα κ'ίνε φχαριστιμένος με τις εκσίντα δραχμες, που του δίνυνε το μίνα για να κάνι το άλογο. Το θγένι θέδεα ι πσιχι μέσα στον ήλιο κε στο κριο — κε το κανάλι βγάζι το χιμόνα — τα νέβρα του λεμού-του πάνε κάποτε να σπάσουνε απο το πολι τέντομα, σαν ίνε παραφορτομένο το πέραμα, μα ίνε φχαριστιμένος γιατι νιόθι πως σαφτι την ιλιχία δε θα μπορούτε έφκολα νάβροι άλι δουλια.

Τόρα ζι με τι γινέκα-το π'όνε πιαζμένη απο ρεματιζμος. Εχι κ' ένα γιο στην Αμερικι, μα δε βλέπι τίποτα κε τ'όχι καιμο.

— Καλιμέρα, Κυτυζοφ! του φονάζαμε απο μακρια, προ να μπύμε ακόμα στο πέραμα· κε κίνος μας αποκρενότανε πάντοτε μένα αστίο που σινόδεδε το εόνιο γέλιο-το.

Μια μέρα κάπιος του ίπε:

— Κσέρις, γέρο Κυτυζοφ. Κάπιος πρότινε στην ετερία να τραβάι το περαμα με ιλεχτριζμο. Νά. Θα βάλι μια μηχανι στην άκρι, θα πατας ένα κυμπι κε το πέραμα για ένα λεφτο θα πετάγετε αντίκρι. Ετσι θα γλιτόσουμε κε μις απο αφο το μαρτίριο.

Ο γέρο Κυτυζοφ άνικσε τα μάτια-το κε τονε κίτακσε βαθια. Απο την ιμέρα αφο δεν τον κσαναίδαμε πια χαρυμενο, γελαστο.

Ι κυβέντα κίνι τονε τάραικε, τ'όκοψε το κέφι. Μα τί τους ίρθε να σκεφτόνε τέτιο πράμα; Γιατί; Καλα δε γίνετε ι δουλια τόσα χρόνια; Κι σν αργι λιγάκι να φτάσι το πέραμα αντίκρι, τί, χάθικε ο κόσμος; Κ'έπιτα πως δεν τονε σιλογίζονταν κι αφοτον; Τί θα γίνι ι γριά-το, που δεν μορι να κυνιθι; Τί θα γίνι αφοτος;

Τόρα στα γεράτια, ίνε κερος να ζιτάι άλι δουλια; Κε τί δουλια; Για πια δουλια μορι νάνε ικανος ε' αφο τι ιλιχία; Νά, που κι ο γιός-το στην Αμερικι τον κσέχασε.

Εκσι μίνες έχι να δι γράμα-το.

Κάποτε ρότισε ένα επιθάτι:

— Δε μου λες, τί ίνε αφοτος ο ιλεχτριζμος;

Ο ιλεχτριζμος τόρα στι φαντασία-το φάνταζε σαν ένα θεριο, σαν ένας μεγάλος οχτρος π'ορχετε να πάρι το προμι του φτοχου απο στόμα-το.

Κάπιος δοκίμασε να του κσιγίσι το πράμα· μα ο γέρο Κυτυζοφ δεν τα πολικατάλαβε. Τί θα πι ρέδμα; Αφοτος ίκσερε μόνο το ρέμα του καναλιω που κάποτε σαν ίτανε φορτσάτο, τους έκοθε την αλσιίδα κε τους έπαρνε το πέραμα. Στην αρχι δεν ίπε τίποτα τις γινέκας-το, για να μι την πικράνι στην κατάστασι που θρισκότανε. Μα δεν μπόρεσε να το θαστίξει μιστικο. Ι καρδιά-το φ'όσκονε κ'ίθελε κάπου να το πι για να κσεσκάσι.

— Κε μις τί θα γενόμε; αποκρίθικε ι γρια, σαν άκουσε απο το στόμα του γέρου-τις άλι την ιστορία. Μας ροτίσανε εμας αν έχουμε να φάμε; Ι γρια νόμιζε το επιχίριμά-τις ανατομάχιτο.

— Κε τί ανάνκι έχυνε να μας ροτίσουνε;

Μπας κε θαρς πως μας λογαριάζυνε αν ιπάρχουμε; Καπσερι γρια, πως δε φένετε πως δεν έμαθες ακόμα τον κόζμο.

Κίνι αναστένακσε βαθια κ'έτριψε το γόνατό-τις πυ τιν πονύσε.

— Εριμο, πάψεπια. Θα με φας, ιπεκυθεντιάζοντας μετογόνατό-τις. Μιαελπίδαίχε τόρα.

Μπας κε τονε κοροιδέβανε, μπας κε τυ λέγανε ψέματα. Μχ μια μέρα τ'όγραψε κε ι φιμερίδα. Αφτος δεν καλόβλεπε να διαδάσι, δεν τχ καλοκαταλάθενε κιόλες κε έβαλεν έναν άλλο να τυ διαδάσι.

Σαν τέλιωσε το διάδάζμα, ο γέρο Κυτυζοφ αναστένακσε.

— Αχ, έτσι ίνε, όπος τα λένε. Ετιμάςυ λιπον, γέρο Κυτυζοφ, να πεθάνις· ίπε σε μελανχολικο τόνο κυνόντας το κεφάλι-τυ.

* * *

Γιορτάζι το εκλσιδάκι τυ αγίυ Σπιρίδονα, π'ύνε στην αντικρινι όχτι, πάνο ζένα μικρο ιπσοματάκι, με μια μικρι καμπανίτσα κρεμαζμένι ζένα δέντρο, πυ ορθόνετε σα φί-λακας μπροστα στην πορτα τις εκλσιάς. Το καμπανάκι όλο κε σιμένι κι ο μονότονος ίχος-τυ απλόνετε γίρο στην εριμια τυ γιμνυ κάμπυ πυ τονε κεί ο ίλιος. Ελάτε, ελάτε. Κ'ι-προσκινιτάδες έρχυντε απο τιν πόλι με λαμπάδες στα χέρια, για να προσκινίσυνε, κε το πέραμα δεν προφτένι να μεταφέρνι τόσο πλίθος. Ο γερο Κυτυζοφ σκεφτικος, αμιλι-τος τραβαί τιν αλσιίδα κε σιλογιέτε πως ίνε ι τελεφτέα χρονια πυ κάνι αφτι τι δουλια.

— Περαζμένα μεσάνιχτα κσαναγίρισε κι ο τελεφτέος προσκινιτις. Τέλιωσε πια. Τό-ρα μπορύσε κι αφτος να ισιχάσι. Τα μάτια τυ κλίνυνε απο τιν κύρασι, τα βλέφαρά-τυ πέφτυνε βαρια, τα πόδια-τυ μέσα στο πάνινο θρακί-τυ τρέμυνε.

— Ε, πάμε κε μς τόρα να ισιχάσουμε; τυ λεί ο σίντροφός-τυ.

— Πάγενε σι. Εγυ θα μίνο ακόμι αποκρίνετε. Εχι το σκοπό-τυ. Κάτι σιλογίστικε πυ άστραψε σαν αστραπι μέσα στο μιολό-τυ. Πέρνι κι αφτος τόρα το δρόμο για τον άγιυ Σπιρίδονα. Ινε μια ανιφορια πυ τιν ανεβένι λαχανιάζοντας Πσιχι μέσα στην εκλι-σια. Τα κερια λιομένα, τα πρόσωπα τον άγιον αχνα απο τι ζέστα τον κεριον τονε κιτά-ζυνε κυραζμένα, θλιμένα.

— Ιρθες κε λόγυ-συ; τυ φονάζι ο καντιλανάφτις έτιμος να πιάσι το σκύπιζμα με μια σκύπα στο χέρι.

— Ιρθα κε γυ να προσκινίσο, αποκρίνετε κίνος ζιγόνοντας στο πανκάρι όπυ ίτανε απλομένα τα κερια.

Ο καντιλανάφτις με τι σκύπα στην αμτσκάλι κόδι το σκύπιζμα, κε μπένι στο παν-κάρι για να τυ δόσι το κερι πυ ζιτύσε. Διαλέγι ένα λιγνύτσικο σαν πσιλο μακαρόνι κε τυ το προσφέρει. Κίνος ρίχνι στο δίσκο ένα ασιμένιο δίφρανκο αποφασιστικα, με κάπια επι-σιμότητα, σά να τ'όχε καλα μελετίσι. Ο καντιλανάφτις τονε κιτάζι στα μάτια. Ιστερα μαζέδι μέσα απο το δίσκο ένα σορο πενταροδεκάρες κε τυ βάζι στο χέρι μια κ' ενενινταπέντε.

— Γιατί μυ τα δίνις αφτι; ροτάι ο γέρο Κυτυζοφ.

— Τα ρέστα.

— Κάνις λαθο;. Θέλο ένα κερι διο δραχμον.

— Διο δραχμον; κσαναροτάι κίνος έκπλιχτος.

— Κε βέβεα. Τ'όχο τάμα.

Πέρνι τι λαμπάδα πυ σκορπάι μια κσινόγλικι μιρυδια κερίλας κε προχορι αργα, επί-σιμα μπρος στο ικονοστάσι τυ αγίυ Σπιρίδονα. Ο γερο Κυτυζοφ ανάβι τι λαμπάδα, κσε-φτιλίζι το φτιίλι, κε τιν απιθόνι στο κσιλένιο μανάλι, ολοκέντιτο απο τις σταλαγματιες τον κεριον. Ιστερα αρχίζι να σταβροκοπιέτε μπροστα στην ικόνα, τσακίζοντας κάθε τόσο τι μέσι-τυ βαθια πυ το χέρι-τυ νάκυμπάι στο μάρμαρο, κε στα τελεφτέα ζιγόνι τα χέ-ρια-τυ στην ικόνα, ιδρομένι, αναλινχομένι απο τι ζέστα τον κεριον. Τα χίλια-τυ τρέμον-τας κολάνε διπσαζμένα πάνο στο κσίλο.

— Αγιε-μυ Σπιρίδονα, κάνε το θάμα-συ κε μιν αφίσις να χαλάσουνε το πέραμα. Σοπένι. Κιτάζι τον άγιυ στα μάτια σα να περιμένι κάπιαν απάντις.

Ο άγιος με τα κολιμένα χίλια καρφόνι απάνο-τυ τι ματιά-τυ σα να τυ λεί: «Κο-ράγιο· εγυ ίμε για ζένα».

Σαν καλαφρομένος γίρισε σπίτι-του. Κίνο το θράδι ο ίπνος δεν άρχισε να το κολί-
σι τα έλέφαρα κι ο νύς-του δεν παράδιδε όρες σαν άλες θραδίες. Ο άγιος Σπιρίδονας αγρι-
πνύσε πάνω απο το προσκεφάλι-του

— Γινέκα, γινέκα, τρέκσε να δις, φώνακσε άκσαφνα ο γέρο Κυτούζοφ κρατώντας στα
χέρια-του μια φιμεριδα.

— Τί έπαθες, καλε, άκσαφνα; Τί τρέχι; ρότισε κίνοι αδιάφορι.

— Ελα, τρέκσε, ο άγιος Σπιρίδονας έκανε το θάμα-του, φώνακσε κίνος κ'ι μορφι-του
ι χαρακομένι αντιφένικιξε τι χαρά τις παιγίς-του. Ι γρια ζίγοσε ζαρώντοντας με αμφιδο-
λία τα χίλια-τις κε κίνος κσανάπιασε τι φιμεριδα.

— Άκουσε, τί γράφι το φίλο, τις ίπε· κε άρχισε να διαβάζι κομπιαστα πνιγμένος
απο τι σινκίνσι

Ι γρια απόμινε με το στόμα ανοιχτο. Ο διεφθιντις τις ετερίας πέθανε χτες απο σιν-
κοπι τις καρδιάς-του. Τί ίνε αφτο; Δεν ίνε το θάμα του άγιου; Κίνος θέλισε να πάρι το
πσομι του φτοχου κι ο άγιος τονε τιμόρισε. Σταθροκοπιθήκανε κι διο εβλαδिका με το πρό-
σοπο γιριζμένο στο ικόνιζμα.

Περάσανε μέρες Καμπόσι εργάτες φερμένοι απο την Αθήνα φτάνουνε στο πέραμα.

Μ:τρώνε,μ πίνουνε παλύκια στι ρις, σκεδιάζουνε ...Ζιγόνι ο γέρο Κυτούζοφ έναν απο αφτους.

— Τί τρέχι;

— Δεν τᾱκυ ες; το πέραμα θα γίνι ιλεχτριχο. Το απεφάτισε ο κενυργιος διεφθιν-
τις. Ο γέρο Κυτούζοφ απομένι με το στόμα ανοιχτο. Ο νύς-του μονομιας πετάι στον άγιο
Σπιρίδονα. Σιλογιέτε τι λαμπάδα το διο δραχμον, τιν ιπόσκεις πυ τᾱδοσε ι ματιά-του.
Τρέχι στι γριά-του σα ζεματιγμένος.

— Βρε γρια; τᾱμαθες τα μάβρα-μας μαντάτα; Ιρθε ο ιλεχτριζμος. Κίνι τον κιτά-
ζι έκπλιχτι τρίβοντας το πονεμένο γόνατό-τις.

— Ινε δυνατο; Κι ο άγιος; μυρμουρίζι. Ι δουλια προχοράι γοργα. Ι εργάτες δυλέ-
θουνε, ι μιχανικι δίνουνε οδιγίες, φτάνουνε κε ι μιχανες. Ο γέρο Κυτούζοφ παρακαλυθι όλι
τι δουλια φαρμακομένος. Τόρα μιλια δεν τυ πέρνις απο το στόμα-του. Ος τόσο έχι πάν-
τα μια μακρινι ελπίδα. Ισος ο άγιος κᾱνι κανένα κενύριο θάμα. Μα το έργο κοντέδι τό-
ρα να τελιόσι. Τίποτα. Απελπισία Πέρνι τον ανίφορο για το εκλινιδάκι του άγιου Σπι-
ρίδονα. Εχι κάπιο λογαριαζμο να κερμπλέκσι μαζί-του. Σπρόχνι το πορτάκι κε μπένι.
Μέσα ο αέρας ιγρος, σάπιος, μιρίζι κερι κε λιθάνι. Προχορι στιν ικόνα του άγιου Σπιρι-
δονα, στέκετε αντίκρι με τα χέρια στι μέσι, τον κιτάζι καλα-καλα στο πρόσωπο πυ το
πλεσιόνι μια γιρλάντα μαραμένα λυλᾱδια. Περιμένι νάνικσι το στόμα-του ο άγιος κε ναπο-
λογιθι. Μα κίνος σοπένι αδιάφορος κιτάζοντάς τονε με τιν ιλαρι ματιά-του. Ο γέρο Κυ-
τούζοφ χᾱνι τιν ιπομονι.

— Μπράβο-συ!... Κρίμα κε το κερι πυ σᾱφέραλ φονάζι κυνόντας απελπιστικά το
κεφάλι-του.

Ερώτισες για επεκσεργασία

1. Πός θεωρύσε ο Κυτούζοφ τον ιλεχτριζμο κε γιατί;
2. Όταν στα καπιταλιστικά κράτι τελιοπιόντε τα εργοστάσια κ'ι μιχανες πᾱ κερδιζουν

Ο ΓΕΡΟ—ΑΛΙΤΙΣ

ΗΔΕΡΑΝΣΕ

Γέρος, ριμάδι . . . στο όροδο δο πέρα
να κεπειγίσο, μυ ιν' γραφτο.
Ας παν να πᾱνε — λόγια τυ αέρα —
πος παγα, χάθικα απτο πιστο.

Περνα με πάσο αφτος μεγάλος
λαφτα ετότος μυ πετα . . .
Στα κεφαντόματα τρέκστε, στον πάλο
κε δίχος σας ο γέρος κεπειγχα.

Αχ, δεν απέθανα απο τιν πένα,
πάγο απτα χρόνια τα πολλα.
Φρύδες ελπίδες, ίσιχα μίνα,
τα χρόνια-μου να ζίσο τα στερνα.

Τα χρόνια μάθρα, πίκρες γεμάτα,
άχαρτα πάνε για το λαο.
Γέρος αλίτις, εδο στι στράτα
γενίθικα, εδο κε κρεπσιχο.

Απο πεδι, για εργασία
στα εργαστήρια έτρεχα, παντυ.
— Δουλια δεν έχυμε, ανεργία,
Πάρε τιν τσάντα-συ κε τρεχ' αλυ.

Να κλέδο, νε κ'εγο μπούσα,
μα όχι, κάλιο να επετο.
Μίλο απτο δρόμο δεν κοτύσα
κσένο, εγο, να αφερό.

Μα μόλα τάφτα με πετύσαν
κάθε κε λίγο στι φιλακι.
Κί να πυ ίχα, μυ αφερούσαν,
-τον ίλιο, τις γις ι δινατι.

Φτοχος πατρίδα δε γνωρίζι,
τα πλύτι-σας για μένα τί;
Ι δόκσα-σας δε μυ ανκίζι,
μίτε το χρίμα-σας κ'ι θισαθρι.

Στον εχτρο όταν επαραδδθι
ι πόλι-μας, τον τίμιζε καλα.
Γιατί με δάκρια το απλομά-τους
ο γέρος τδλυσα πικρα.

Γιατι δε μ'ίχατε πατίσι,
για σας σκυλίκι θλαβερό;
Να μ'ίχατε, κάλιο βοιθίσι
χρίσιμος θε να γένυμον κ'εγο.

Μελίσι οφέλιμο θα ζύσα,
πεδι τυ κόπυ, τις δουλιας.
Ολυς-σας τότε θε νάγαπούσα,
μα τόρα ι κατάρα-μου ζέσας.

Ερώτιςες για επεκσεργασία

1. Πά λέγοντε αλίτες κε πίες ίνε ι σινθίκες, πυ διμύργυν τους αλίτες;
2. Πύ ποθύσε να περάσι τα τελεφτέα τυ χρόνια ο γερο-αλίτις;
3. Σε πιο καθεστος αν ζύσε ο αλίτις θα μπορώσε να γίνι οφέλιμος στιν κιγονία;
4. Πιός καταριέτε ο αλίτις;

(Απτο κόκκινο Μπάκεν).

ΣΤΟΝ ΟΧΤΟ ΤΥ ΠΟΤΑΜΥ

Πάνο στο φορτομένο αμάκι καθότανε κυλurianζμένος ο Μακσίμ κε, σχεδόν αδιάφορα αϊτάζε, πος τοποθετούσανε πάνο στο αμάκι, σα νάσανε πεθαμένι, τον πατέρα κε τι μάννα-τυ, κε τος σκεπάσανε με μπρεζέντι.

Θα πεθάνουν κι αφτι. Κάθε προι απ τον όχτο τυ ποταμου κυδαλύσανε αρόστως, απ τος οπίως κανένας δε γίριζε πίσο.

Παραπάνο απο μίνα τόρα τα πλίθια των προσφύγον στεκόντε κοντα στην πόλι δίπλα στον όχτο τυ Βόλγκ. Φέβγοντας απτιν επίθεσι τον κοζάκον, σικουθίκανε απτα χορνοδάκια τις στέπες, για να φύγουν εκι μακρια πίσο απτο Βόλγκ, σε τύπο λέρτερο, πυ δε θήνε κοζάκι, μα μίτε κόκινι, κ'εχι να καλιεργόνε εκνέυ τι χέρσα γι — έτσι όπως ι πατεράδες-τος έρθανε μισο εόνα πριν απτι: στέπες τις Πολτάδας κε τυ Σαράτοδου κε καταπιαστικώς εκνευ με τι γι στα μέρι αφτα.

Ο Βόλγας έγινε γι αφτως αδιάδοτος φράχτις. Στην αρχι περιμένανε να περάσουν αντίκρι: στίλανε αντιπρόσωπος στο ισπολκομ να ζιτίσουν βοίθια — τος ιπποκεθίκανε: μα πύ να περάσουνε δέκα χιλιάδες αμάκια! Κε στεκόντνε εκι στον όχτο δίπλα ι πρόστριγες, επανανε τος φράχτες κε τις αποθίκες κε τρέμοντας απο πιρετο ανάδανε τι νίχτα φοτιες.

Το Μακσιμ τον έπιασε ανατριχίλα. Ιθελε να πι σέκίνου: πυ πήραν τον πατέρα κε τι μάννα-τυ: „πάρτε κε μένα“. Μχ δε θα τον πέρνανε. Εμινε μόνος. Μα μίπος ο μπάρμπα Ιγνάτις ήταν κζένος;

Ιδε ο μπάρμπα-Ιγνάτις πος προσπαθι το πεδι να μαζέβι στην ανακαλιά-τυ τα παλια ρυχικά το γονιον-τυ, κε ίπε:

— Αχ κε να συ μάζεβε κε ζένα ι χολέρα!

Κε βέβεα αν κι ο Μακσιμ αρστούσε απο χολέρα — θα κυδαλύσανε κ'εκίνανε στο νοσοκομίο. Κ' ίνος τρέμι — πρέπι όλως αφτω: πυ τρέμουν απτον πιρετο να τος μαζόκουν απτιν παραλία.

Ο μπάρμπα-Ιγνάτις έφγιε κάπυ. Ο Μακσιμ φοβίθικε να καταβι απτο αμάκι. Αδίνατα τα βόδια, πετσι κε κόκαλα, μα δικά-τυ — αγαθες μύρες κε μάδρα θλιμένα μάτια. Αναμασάνε άδια όλο τον κερο. Κε γίρο, κζένη όλι: όλως όσως γνόριζε ο Μακσιμ τος κυδαλέςανε στο νοσοκομίο κε κανένας-τος απο κι πέρα δε γίριζε.

Μανάχα το αμάκι, τα βόδια, το αναπογογιριζμένο αλέτρι πάνο στο σκουριαζμένο ανι, — δικά-τυ. Σκονιαζμένι ι παραλία — σταχτια, στιχτια τα σπίτια, κε στιχτι, μισο-ζοντανεμένι ι άνθρωπι πλανόντε ανάμεσα στους καταδλιζμους, εκάδινε στους ερούς — ίσως να θρόνε τίποτε φαγόσιμο κι πέρα. Βλέπι ο Μακσιμ πος τα πιδάκια αναζέρονον απτι: ακροποταμιες φλύδες καρπουζιον κε τις μαζάνε, κε θέλι να κύνι κι αρτος το ίδιο, μα φοβάτε να καταβι απτο αμάκι: τόρα νικοκίρις ίνε αρτος. . . Κε όμοι: πόσο θέλι να φάγι κε να πι.

Ο ήλιος, πυ όλο κι αναβένι πσιλα πάνο απτι σταχτια σκονιζμένι καταχνια, κεί αλίπιτα το ανιχτο κεφαλάκι τυ Μακσιμ, ενο το κορμί-τυ όλο τρέμι κι ανατριχιάζι απτο κρύο. . . Να πι θελι. . . Δίπλα τυ πλαταγόνε τα κίτρινα κίματα τυ Βόλγκ! Αχ, να ίτανε κάποιος να τυ έφερνε να πι! . .

— Μανύλα! — μυρμουρίζι ο Μακσιμ γέρνοντας πάνο στ'αμάκι, — νερο! . .

Μα ι μανύλα-τυ δεν ίνε. Κι ο ήλιος-τυ έφγιε κάπυ κε πιος κζέρι αν θα γιρίσι! . .

Επαπτε πια να σνέφτετε το πεδι κάτω απτις καφταρες αχτίδες τυ ήλιου:τος σπάζμους τυ πιρετου τος αντικατάστιζε ο ίπνος. Κε ίταν πια μεσιμέρι: όταν κζέπνιζε, ακούοντες κάπιες ομιλίες:

— Κε το πεδι πιανυ ίνε;

Κε ι φωνι τυ μπάρμπα Ιγνάτι αποκρίθικε:

— Πιός κζέρι. Τόρα όλα δέχος γονιους μίνανε.

Σικέθηκε ο Μακσιμ κε βλέπει: ο μπάρπα-Ιγνάτις μπροστα στα βόδια κε μαζί-του με πανοφόρι αμανίκοτο κε κασκέτο ένας γέρος χτινέμπορος με κλαδάτο κέδρινο ραβδί στα χέρια. Αντικε ο χτινέμπορος τις πλεβρες τον βοδιον κε ίπε:

— Κόκαλα μονάχα κε πετσι. . .

Κατάλαβε ο Μακσιμ πως ο θίος-του πυλα τα βόδια. Πιάστηκε με τα διο χέρια απτο άκρο τυ αμακσιυ κι απο βαθια, μα δυνατα φόνακε:

— Τα βόδια ίνε δικά-μου. Μιν τολμας να τ'αγοράζις.

Ο γέρος κίτακε το Μακσιμ με τα σταχτιά-του άδια μάτια κε ρότιζε:

— Κε ει, πιός ίσε;

— Ο νικοχίρις.

— Ο νικοχίρις;

— Νε, ο νικοχίρις.

Κε διγιδιχε ο Μακσιμ πως φέρανε τον πατέρα κε τι μάνα-του εστιν μπαράνκα τον χολεριαζμένον.

— Κε τόρα όλα αφτα ίνε „δικά-μου“.

Εβαλε το πεδι το χέρι-του πάνο εστιν αλιδά τυ αμακσιυ, ίστερα στο αλέτρι, άπλοσε το αλο-του χέρι στα βόδια κ'επανέλαβε: „δικό μου“. Γέλασε ο γέρος.

— Οστε όπος λες, νικοχίρις ίσε ει;

— Νικοχίρις

— Τόρα αγαπιτέ-μου, νικοχιδες δεν ιπάρχυν.

— Εγο ίμε κλιρονόμος, — ίπε ο Μακσιμ σοβαρα.

Ο πατέρας-του τον ονόμαζε πάντα „κλιρονόμο“.

Ο γέρος γέλασε περισότερο.

— Κλιρονόμος; Μα κε κλιρονομια ζίμερα δεν επιτρέπετε.

Γίρισε κσανα ο χτινέμπορος στα βόδια, κέντιζε με το ραβδί τα πλεβρά-τους, πσιλα-φόντας το πετσι, κι άρχισε το παζάρεμα. Ο μπάρμπα-Ιγνάτις δεν υποχορύσε εστιν τιμ κι ο Μακσιμ χάρικε καταλαθένοντας πως ι πόλινι δε θα γίνι.

— Διό-μινι, — ίπε ο χτινέμπορος χτιπόντας το ραβδί εστι γι.

— Τρία, — σκιθροπα επανάλαβε ο Ιγνάτις, κιτάζοντας όλο τον κερο εστι γι. Κ'ε-μιαζε εστι εστιμ: εκίνι περικότερο με βόδι, παρ'όσον τα ίδια τα βόδια. Κσακολουθόσανε να μαςυν εκίνα έτσι θλιθερα κε με αφέλια, χορις να κέρουν κε να σκέφτοντε για κίνα πυ-τους περιμένανε.

— Νε, μα πιθανον κε τα βόδια να μιν ίνε δικά-σου, — ίπε ο χτινέμπορος, — ο νικοχίρις κάθετε εκι. Γιά-σας.

Επιασε ο γέρος το καταλεκιαζμένο κασκέτο, σάμπος θέλοντας να το κατεβάσι για ιπόκλινι, κε, πετόντας απτο όρομο με το πόδι-του τα πετραδάκια, έφινε, θαρόντας το ραβδί-του εστι γι.

Βράδιασε. Κατακάθισε ι σκόνι. Στον καταβλιζμο εδο κ'εκι πιο ζοιρα ανάθανε ι κα-πνόδικες φωτιες. Τα κίματα τυ Βόλγα πίσο απτο θοριδύδικο θαπόρι κοκινίζανε, φλεγό-ντανε. Χρισόμαβρο γένικε το δασος πυ θρισκότανε πίσο απτο Βόλγα, κ'εκι, μακρια απτο δασος πίσο — ι λέφτερι χώρα. Μ'αφ'ου πια δε σκεφτότανε ο Μακσιμ. Δεν το άφινε να σκεφτι ο πιρετος, πυ άρχισε κσανα. Κε διπλα ο μπάρμπα-Ιγνάτις θιμομένα μόνκριζε:

— Νικοχίρις! Κλιρονόμος! Λέγο διο λογάκια τυ μιλιτσιονέρυ κε σε δίχνι εκίνος το νικοχίρι. Μπουζουα λισαζμένε. Ιδιοχτίτις μας γένικες! Θα συ γράψυν εκι πέρα το νικοχιριο . .

Νόμιζε ο Μακσιμ πως χορατέβι ο θίος-του κε τον χοροιδέβι, μα κίνος όλο κε κα-κολουθόσε με κάκια κε πάθος να φοβερίζι το πεδί, ος ότου δεν χιμήθηκε. Βορια κε φοβε-ζμένα χιμήθηκε κε ο Μακσιμ. Κε τυ φάνικε πως επετέθηκαν ι κοζάκι ενάντια εστις χιμή-ζμένους πρόσφιγες.

Ενας πιδισε στο αμάκι, χτίπιζε δυνατα με το δούρδυλα τον Μακσιμ κε τον Ιγνάτι κε φόνακε:

— Ε, νικοχίριδες, σικοθίτε! Πιανυ ίνε τα βόδια;

— Δικά-μυ, — έπε ο Μακσιμ.

— Σίχο κε διόκζε-τα.

— Τρέμοντας απτο φόβο, βγίκε κάτω απτι προδατόγωνα ο Μνκσιμ, για να διόκζε τα βόδια, όπου διατάζει ο κοζάκος κε ίδε πως ότε κοζάκι υπάρχυνε ότε ο μπάρμπι-Ιγνάτις. Ο καταβλιζμος κιμάτε. Κιμόντε κε τα βόδια ανάμεσα στ'αμάκια. Πύ να πίγε ο Ιγνάτι; Στο χτινέμπορο, ίτε στο μιλιτσιονέρο;

Φοβήθηκε ο Μακσιμ. Πίδισε χάρμυ, πλισίαζε τα βόδια, εδάλε το μαγυλάκι-τυ στο ζεστο κε κσεροκιανο κεφάλι τυ βοδιου κε μυρμύριζε:

— Αντίο, καλά-μυ βοδάκια. . .

Έτσι περίλιπα ανιάλιαζε κε το δέρτερο βόδι κε αναστένακζε εκίνο κε ι θερμί-τυ ανάσα χαιδεπζε φιλικα το προσοπάκι τυ πεδιου. Περνόντας προσεχτικα ο Μακσιμ ανάμεσα απτ' αμάκια, έτρεκζε γρίγορα γρίγορα στι σκάλα. Ι φωτιες ζβίσανε.

Το σκοτάδι διαλιδτανε, τα άστρα ζβίνανε. Κσιμέρονε. Εκι, όπου, πίσο απτο δάσος ουκρεδόντανε τι λέρτερι γι ο πατέρας κε ι μάνα-τυ, ρόδιζε ι τριανταφιλένια αβγι, κ' εστάνθηκε με τιν καρδιά-τυ ο Μακσιμ, πως κ' εκι όπος φένετε γίνετε πόλεμος —κε έτσι πύθενε σε κανένα μέρος τυ κόζμυ δεν ιπάρχι λέρτερι γι, μα μονάχι δίσκολι γι κε δίσκολι ζοι. Κε πύ να φίγι....

II

“ΕΡΜΑΚ”

Κατα μάκρος τυ όχτυ στέκοντε ι σκάλες για τα βαπόρια.—Πάνο σε μακρινες μά-θρες μαύνες ίνε φκιαζμένα μακρυλα σπιτάκια μονόπατα με σιδερένιες στέγες—.Ι στέγες λάμπυνε απτιν πρσινι όροσια. Παντυ ίνε απλομένες αλισίδες κε καραθόςκινα, χοιμένες στι γι γαντζοτες άνκιρες πυ κρατάνε στο μέρος-τους τις σκάλες ενάντια στιν ίσι-χι, χαιδεφτικα, μα επίμονι κε ακλόνητι επίθεσι τον κιμάτον. Κιμόντε στις σκάλες τα βαπόρια. Εριμία παντυ. Μονάχα σε μια απτις σκάλες, πάνο απτα σανίδια, πυ ενόνυν τα βαπόρια με τιν κειρα, κυνόντας-τα πιγενοέρχοντε πολιάςχολα ι φορτοεκφορτοτες, κυθαλάνε στο βαπόρι κσεφορτόνοντας απτ' αράκια κιβότια διάφορα. Απτο φυγάρο τυ βαποριου πετιέντε σινεφάκια ανιχτό-μαβρου καπνυ νεφτιυ. Όπος φένετε τιμάζετε το βαπόρι να κσεκινίσι... Τα φότα ανάβουν στι σκάλα.

Σιγα σιγα ο Μακσιμ ζιγόνι στι σκάλα. Στο έμπα τις σκάλας στέκετε ένας απσιλος ασπρομάλις γέρος με πλατια γενιάδα, κατσάδες, σακάκι με θαμπάκι απο μέσα, δίπλα-τυ ένας άλος, πλατις αφτος, με μάβρι κατσαρι γενιάδα, χαμιλος κε χαμπύρις, με μακρινα χέρια, με απσιλα ιποδιμάτα κε λεκιαζμένο κοντέσι.

— Για πύ, σκιάκι; — αρότιζε ο γέρος το πεδι, μολις το ίδε. Ο άλος το έπιασε απτο χέρι πάνο απτον ανκόνα κε τόςφικζε δινατα.

Κίτακζε ο Μακσιμ το γέρο στο πρόσοπι κε κατάλαβε πως άν κε φένετε σκληρος κε αφριτιρος, μα ι ματιά-τυ δίχνι καλο κε αγαθο άνθρωποι κε θιμίδικε τον παπό-τυ, το δραγάτι.

— Παπούλι, πάρε-με μαζι-συ...

— Για πύ; Ι δουλιά-μας εμας ίνε με το μπαρότι.

— Πάρε-με, παπούλι, — άρχιζε κσανα να τον παρακαλι ο Μακσιμ κ' έκλαπζε.

Ο παπυς ίπε στο μάβρο:

— Πάρε-τον, Λεόντι, για λαδα. Ινε καλο πεδι.

Πσιλάριζε ο μάβρος το πεδι απ'όλες τις μεριες με τις δινατες τανάλιες τον δα-χτιλον-τυ κε ίπε:

— Δεν πιράζι, ίνε δινατος. Αν κε ίνε λίγο ισχνος. Κσερακιανος.

— Θα κιάκι... θα τον καλοθρέψουμε.

— Πός σε λένε;

— Μακσιμ.

1 Ο φίλακας τον χορακιον κε το περιβόλιο.

— Ακούτε λιπον, παλικάρι, πια θάνε ι δουλιά-συ. Γχαμε λαδα ένα πεδι τις ηλικίας-συ που το σκοτόσανε. Θα το αντικατασ ίσις. Ι δουλιά-μας ίνε με τον πόλεμο. Δε θα φοβίθις;
— Οχι.

— Εμπρος λιπον, τράβα στο θαπόρι. Εγώ τόρα θάρθο.

Σαν πολι πετάχτικε στο θαπόρι ο Μακσιμ κε διάβασε στα πεταχτα πάνω στι ζόνι το επιτροχικυ επιστεγάζματος το όνομα τυ βαποριου:

— „Ερμακ“

Δίπλα απτο Μακσιμ βιαστικα τρέχανε με τα φορτία στι ράχι ι φορτοτες, φονάζοντας:
Δρόμο! Δρόμο!

Για να μι τυς μποδίσι ο Μακσιμ σύφροσε στον τίχο κε περίμενε. Γρίγορα ίρθε ο Λεόντις, δινατα έπιασε το πεδι απτον όμο κε άνικσε τιν πόρτα κε το έσπροκσε μπροστα. Μπροστα στο Μακσιμ ανίχτικε κάτι μάβρος, καφτερος λάκος όπου τρέμοντας, χορέδανε ι αντάβγιες τις φωτιας, προς τα κάτω πίγενε αποτομι σιδερένια σκαλίτσα με γλιστερο ατσαλένιο χερύλι. Πάγοσε απτο φόβο ο Μάκσιμος κατεβένοντας απτι σκαλίτσα κάτω στις τετραγωνικες σιδερένιες πλάκες τυ πατόματος. Δεξια, ανάμεσα απτο παραθιράκι τις θερμάστρας πετιδτανε σα γλώσσες ι άσπρι φωτια. Στι θερμάστρα κσεκοφαντικα θριχότανε ι φλόγα. Αριστερα στριφογίριζε με μεγάλη γριγοράδα ο τροχος. Αφτο λίγο καθισιχασε τον κσαφνιζμένο Μακσιμ, γιατι κάτι παρόμοιο ιδε σιν αλονιστικι μιχανι τυ αφέντι— „μιχανι“, σκέφτικε.

Ολόγिरα στι μιχανι καταγινότανε, σφίνκοντας κάτι με μεγάλη κλιδαρια, ένας αροστιάρις κσιριμένος άνθρωπος.

Αν κε ίτανε σκιμένος, ο Μακσιμ όμος διαμιας κιτάλαβε, πως ο άνθρωπος αφτος ήταν πολι απσιλος. Μακρια ίσαν τα χέρια-τυ κε τα λιγιζμένα-τυ πόδια σχηματίζανε κοντα στα γόνατα γονία οκσία. „Μιάζι με αράχνη“ σκέφτικε το πεδι.

Ο Λεόντις φόνακσε κοντα στ'αφτι τυ εργάτι:

— Σίντροφε Αλέκσι, νέο λαδα συ έφερα.

Ο Αλέκσις σίκωσε το κεφάλι, έρικσε μια ματια στο Μακσιμ κε κσανα άρχισε κάτι να βιδώνι κε να χτιπα στι μιχανι... Ιστερα σιχόθηκε πάνω — αδίνατος κε πσιλος — κιτακστε εχθρικα το πεδι κε ίπει:

— Πύ τονε θρίκες τέτιο κυρελιάρι;

— Στιν παραλία.

— Κε τί θα πι ο σίντροφος κομαντίρος;

— Δίχος λαδα να τακσιδέβουμε δεν μπορούμε

— Κίτα, όπος κσέρις...

Σκίβοντας ο Λεόντις στο πεδι, φόνακσε ανάμεσα απτο μόνκριζμα τις φωτιας:

— Κίτα να μάθις.

Τον οδίγισε στι γονία, όπου διπλα σε σιδερένια βαρέλια με σκεπάζματα κε κάνυλες πάνω σε κάτι μεγάλα σινια, σαν εκίνα όπου μέσα πσίνουν τα ζιμαρικα, στεχότανε σιδερένια τσαγερα κε λαγίνια με μακριες μίτες... Το σινι ίτανε γεμάτο μάδρο λάδι.

— Να'εδο ίνε μαζύτι, νεφτέλαδο κι αφτο εδο οιλνταγ, — ίπε ο Λεόντις διχνοντας τα διάφορα δοχία.

Επιτα τον οδίγισε σε μιχανι πυ έλαμπε απο ατσάλινος κε χάλκινος κιλιντρος κε κλιδαριες κι άρχισε να τυ εκσιγα, προς ν'ανίγι, κσεσκεπάζοντας ίτε σκυντόντας τα καπάκια τις λαδοθήκις, κε σε πιό μέρος, τί λογις λάδι αλιφισ να χίσι.

Ζαλίστικε, το κεφάλι τυ πεδιου απτο θόριβο, απτι μεγάλη-τυ επιθυμία, να μάθι όλα κε να μι τυ διαφίγι ύτε μια απτις ονομασίες κε τα λόγια, πυ δεν κατελάβενε. Απτι ζέστι κε σίνχισι ο Μακσιμ λύστικε απο ζεστο ίδρο, ι καρδιά-τυ χιπύσε σφρι, το στίθος-τυ βαρια ανεβοκατέβενε απτιν πιχτι κε γλιόδιχι μιρυδία τυ αέρα τυ τμήματος τον μιχανον, πυ ανέπνεε. Κε κοντα σ'αφτα εσθανότανε ο Μακσιμ, πως ιποχορι ο σινιθιζμένος τις τελεφτέες ιμέρες προινος πιρετος, κυλυριάζετε, κρίθετε κάπου μέσα-τυ, σάμπος φοβιζμένος απτι φωτια, το μόνκριζμα τις θερμάστρας κε τι ζεστι ανάσα τον λαδιον τις γις.

Ο Λεόντις, τον οπίον ο Αλέκσις ονόμασε κάμποσες φορες „σίντροφε μιχανικε“ έφικε (κάπιος τότε φόνακσε απο πάνω απτιν πορτίτσα τυ καταστρόματος). Δίπλα στο Μακσιμ ο

Αλέκσις — αράχνη τυ μαθένι πως να καντσαρόνι στις γέφυρες να γεμίσι ος απάνο με νέφτι τις λαδοθήκες, να επιθέτι πριλαφίτα στα χάλκινα θάλα το πιχτο σταχτι ζιμάρι το οιλνταγ κε να βιδόνι τα θάλα αφτα ανάποδα στην τρίπα πυ ίνε πάνο απτυς κίλιντρος.

Τρόμαξε ο Μακσιμ απτο δινατο χτίπιμα κυδυνιυ. Ανατινάχτικε κι ο Αλέκσις κ' έτρεξε σε διο μεγάλυς άσπρυς κίχλυς με μάβρες επιγραφες, πυ μιάζανε ορολόγια. Κεταυ χτίπιξε τ' ορολόγι, κε ο δίχτις στον κίχλο μετακινίθικε κε σταμάτισε: στι λέκσι

— Ετιμο.

Διο φορες ο Αλέκσις γίρισε το χερύλι στον κίχλο, έτρεξε γίρο ο δίχτις κε σταμάτισε κεάνα στι λέκσι:

— Ετιμο.

Στάθικε τόρα ο Αλέκσις κοντα στο μεγάλο γυαλιστερο τρύχο κε κίταξε στον κίχλο. Ο δίχτις σιντροφεμένος απτον ίχο τυ κυδυνιυ έτρεξε στι λέκσι:

— Εμπρος αργα:

Διαπεραστικο σφίριζμα σφίρικε ο Αλέκσις κε έκανε νέβμα στο Μακσιμ· σφύρασε ενος στο τίχομα τυ αμπαριυ κε ίδε, πως ο Αλέκσις απάντισε κυδυνίζοντας:

— Εμπρος αργα

Γίρισε ο Αλέκσις μεγάλο τρύχο κε ι κίλιντρι, ι μοχλι τις μηχανις σαλεφτίκανε κ αφυ κάνανε αρκετυς γίρυς κε στριφογυρίζματα, αρχίσανε να κινόντε ίσιχα κε κανονίκα. Κυδύνισε.

— Στοπι!

Με τιν ίδια λέκσι απάντισε ο Αλέκσις· στον κίχλο ι δίχτες δίκσανε στην αρχι απίσο“ κε ίστερα „εμπρος“ κε στον κερο πυ ο Αλέκσις γίρισε τον τροχο ι μηχανι όλι, τριζοντας κε πέζοντας με το φος, επιτάχινε το δρόμο. Το μύνκριζμα τον θερμάστρον δινάμοσε, κε γυρίζοντας το κεφάλι-τυ εκι ο Μακσιμ ίδε πως ι φοτια ανάβι τόρα στις διο θερμάστρες. Κ' εκι πέρα γέρνοντας στα μικρα παραθιράκια κιτάζι κάπιος μάβρος άνθρωπος βλογιοκομένος, πυ έμιαζε με δαδλο απο κύτσυρο έλατυ, με το πυκάμισο όλο κυρέλια, απ όπου φενόντανε το κανελι απτο λάδι στίθες-τυ, — ο άνθρωπος αφτος με πίπα στο στόμα κυρδίζι γάτι αεροκίνιτυς τροχους — κε με το κυρδίζμα αφτο όλο κε πιο δινατότερα μυνκρίζι κε με ορμι πετιέτε, σάμπος να θέλι να γλιτόσι απτι σκλαβια πυ τον κρατάνε ι ορμιντικι φλόγα. Σχύπικε ο Αλέκσις τα χέρια μ' ενα κομάτι στυπι κε το πέταξε στο Μακσιμ. Ο Μακσιμ σχύπικε κ' εκινυς τα λαδομένα-τυ χερια. Χαμογέλασε ο Αλέκσις με χαμόγελο πονιρο κε τον αρότισε:

— Τι έπαθες; Ονιρέβεσε; Ζαλίστικε;

Κε αλίθια, σκεφτότανε το πεδι αν ίνε στα κρίπνια ίτε ονιρέβετε. Τα πόδια-τυ λιγιζόντανε. Τον έφερε ο Αλέκσις κοντα σε δέματα απο στυπια, στι γονια τυ αμπαριυ κε τον έσπροκσε. Επεσε το πεδι ανάσκελα πάνο στο μαλαχο κρεβάτι, τεντόθικε κε άφονο κίταζε προς τα επάνο· σιμετρικα κινίτε στριφογυρίζοντας ο κίλιντρος, κροταλίζι το λυρι, θυίζυν ι θερμάστρες κε πίσο απτα σιδερένια τιχόμεα τυ αμπαριυ, αργο ακούετε κροτάλιζμα, σάμπος να έρχετε απτιν ακροποταμια όπου εκατοντάδα γινέκες κοπανίζυν τ' ακπρορυχα στα χαλίκια πάνο.

„Θάνε ο τροχος“ σκέφτικε νιστάζοντας ο Μακσιμ κε διθίστικε σε γλιχο ίπνο.

Πολιν κερο κιμήθικε. Κατέβικε απο πάνο ο μηχανικος κι αρότισε τον Αλέκτι, πύνε „ο λαδας,,. Εκίνως έκανε νέβμα με το κεφάλι-τυ. Στάθικε ο Αλέκσις πάνο απτο πειί, χείδεπικε με τι βαρια-τυ παλάμι τα γλιόδικα απτον ίδρο μαλια τυ πεδιυ, κόνισε το κεδράλι κε ίπε

Κυράστικει! Μα τίποτε, θα σινιθίσι.

Ο Μακσιμ κρίπνικε απο σκύντιγμα στο πλεβρο ανίγι τα μάτια κε βλέπει πως απάνο-τυ κοντα στέκετε ο Αλέκσις, φονάζι κε τον χτιπα κεάνα στο πλεβρο με τι μιτι τυ παπουτσιυ:

— Ε! Σίντροφε Μακσιμάχο, είχο, ι θάρδια-συ τέλιος.

Σιχόθικε το πεδι κε, μι καταλαβένοντας, πυ θρίσκετε κε τί γήνστε ολόγιμά-τυ, κίταξε άγρια γίρο..

— Κρίπνα, δεν ίνε κερως για τσιριμόνιες. Αιντε να πινς τσάι...

Επιασε ο Αλέκσις με τ'όνα το χέρι δινατα το πεδι απτα μαλια, με τάλο κάτω απ-
τιν αμασκάλι κε σικόνοντας το πεδι απτο κρεβάτι το έσπροκσε στην απότομη σιδερένια σκα-
λίτσα. Ο Μακσιμ σκαρφάλοσε στι σκαλίτσα. Ο Αλέκσις τον έσπροχνε απο πίσω. Στο πρό-
σωπο-του φίσικσε αεράκι απτο ποτάμι, πυ ίχε .τι μυρυδια φρεσκάδας καρπουζιου· απτο άνι-
βαπόρι, πάνο απτον απόκριμνο όχτο ζγύρι κε θιελόδιχι ι χέτι τις λιγαριας — κι απο κε
να φισάι με στιφι πικράδα το φίλομα τις ιτιας. Γλικά σκίρτισε ι καρδύλα τυ πεδιου, δεν
εσανότανε πια τυς σπαζμυς τυ πιρετυ, μα μονάχα τι όρρωσια τις καλοκερινις βραδιας
πάνο απτον ποταμο.

Εδίκσε ο Αλέκσις στο πεδι το χερούλι τις τούλμπας κε ίπε: „δόςε νερο“.

Κόνισε το χερούλι ο Μακσιμ, κι απτο πλατι στοματάκι τυ σολίνα χίθικε στις φύ-
χτες τυ Αλέκσι κιτρινοπο νερο. Τρίβοντας τα χέρια κε το πρόσωπο με μαδι σαπύνη, σα-
πύνιζε κε κρέπλινε τις λέρες κε την καπνια. Σκυπίστηκε ίστερα με χοντρο πανί κε αφυ-
εδιάταξε το Μακσιμ „να νιφτι“, πίρε κε τυ έχινε νερο απτον ποταμο.

Ιστερα τυ έδοσε τενεκεδένιο τσαγερο, τυ διάταξε να το γεμίσι βραστο νερο απτο
καζάνι κε να το φέρι πάνο στιν πλόρι.

Στιν πλόρι τυ „Ερμακ“ ανάμεσα σε γάντζους ι σιμαντιρες, άνκιρες, караβόскиνα τοπο-
θετιμένα πάνο σε τροχους διο κανόνια κε, στερεοδεμένα με χοντρούскиνα στιν πλεβρα τυ
πλίυ κιτάζυνε στις διο πάντες. Σένα ανιχτο μέρος τυ πατόματος έβαλε ο Αλέκσι μικρο
τετραγονικο τραπεζάκι, μισο πίχιστο ίπσος, το σκέπασε με εφιμερίδα, έβαλε το μαχέρι,
δίπλα ένα κομάτι μάβρο ψομι, αλατοθίχι με ολάτι, διο ποτίρια με πιατάκια κε ένα με-
γάλο κομάτι λερομένις ζάχαρις. Όταν ο Μακσιμ έφερε το βραστόνερο, έχισε μέσα ο
Αλέκσις μια πρεζα τσάι, έκοψε με το μαχέρι κοματάκι απτι ζάχαρι για το πεδι, κρα-
τώντας όλο τ'άλο το κομάτι στο χέρι.

— Εμπρος λιπον, σίντροφε Μακσιμ, κάτσε να πιύμε τσάι.

Στι φωνι τυ Αλέκσι εσθάνικε ο Μακσιμ κάπος πικρι ιρωνία. Μα δεν έδοσε σ'αφτι
μεγάλη σιμασία γιατι το ίκσερε το μηχανικο πόσο καλος ίτανε γιαφτον. Με απλυστία με-
γάλη ίπινε το ζεστο τσάι ο Μακσιμ: τρία χρόνια ίχε να πίνι τσάι με ζάχαρι.

III

I ΜΙΧΑΝΙ.

Περάσανε λίγες μέρες κι ο Μακσιμ άρχισε να σιιιθιζι κε να προσαρμόζετε με τι
ζοι τυ βαποριου. Κάμπωσα άρχισε να καταλάβι εκι κάτω στι μιχανι. Απτον Λεόντι έμαθε,
πος το θαπόρι κάνι να τρέχι ι δίναμι τυ ίλιυ, πυ ίνε μαζεμένι στιν κάψιμι ίλι,
πος το νερο μεταθάλατε μέσα στο καζάνι κλιστο απόλες τις μερες, απτι φοτια τις θερ-
μάστρας σε ελαστικο κ'εντατικο ατμο, ο οπίος περνόντας απτυς σολίνες σκυντα τις μι-
χανες. Ιδιέτερα επίστηκε ο μηχανικος την προσοχι τυ Μακσιμ στα νερόμετρα γισλια τυ
καζανιου, το μανόμετρο, πυ δίχνι την πίεσι τυ ατμου στο καζάνι κε την αντλία, πυ γε-
μίζει το καζάνι νερο. Ο Λεόντις διηγήθηκε στο Μακσιμ, πως αν στο μανόμετρο, στο
σολίνα τυ οπίυ όλο τον κερο πέζι κε σαλέδι το νερο, δε θα φανι το νερο, κι ο δίχτις
τυ μανόμετρο θα πάι προς τα δεκσια κατο απτιν κόκινι γραμι, — αφτο σιμένι πως το
καζάνι δεν έχι νερο — τότε μπορι να σκάσι το καζάνι, κε πρώτα απόλα να καταβρέκσι
με ατμο κε θραστο νερο όλος κάτω. Μα μπορι κε το καράβι όλο να σπάσι σε διο κε
να καταστραφυν όλι.

Άρχισε ο Μακσιμ να καταλαθένη πως ι μιχανι ενκλή οφέλιμι κ'επικίνδινι δίναμι κ'ί-
θελε να πέζι μ'αφτι, να στέκετε έτσι κοντα στον τροχο, όπος ο Λεόντις κι ο Αλέκσις,
γάνιγι πότε λίγο πότε πολι το θέντιλο τυ ατμου, πετόντας έτσι τι μιχανι απτιν μπρο-
στιν στιν πινι κίνισι.

Μα κι άλλα ακόμη άρχισε να μάθι το πεδι. Εδο πέρα όλι τον ονομάζανε „σίντρο-
φο“. Σ ιν αρχι νόμιζε πως τον χοροιδεύονε, μα ίστερα έμαθε, πως όχι, αν κε όλι γι

αφτον εδω ισαν κσένι. Απτι στιγμή, πυ άρχισε να χίνι στις λαδοθίκες μαζύτι κε λάδι κε κατάλαβε, πως απτι δικί-του ακρίβια στι δουλια κε συμφονία με τιν εργασία τον άλλον, εκσαρτιέτε ι ζοι τυ „Ερμακ“, πίστεπσε πια πως όχι κοροϊδεφτικα, μα σοδαρα τον ονομαζυνε σίντροφο, κε πως δεν ίνε κσένος αναμεσά-τους.

Εκσον απ'αφτο κατάλαβε, πως δε δίχνι πάντοτε ι λέξει „σίντροφος“ τι φιλία, μα κάποτε το αντίθετο, πίσο απ'αφτιν τι λέξει κρίθετε κριφι εχθρότιτα. Παραδείγματος χάρι, ίδε, πως ο Αλέκσις με το Λεόντι δεν τα πάνε όλος διόλου καλα. Οταν στι σταμάτισι τις δουlias ο Λεόντις κσιγύσε στο Μακσιμ, πός ίνε φκιαζμένι ι μιχανι, ο Αλέκσις κσίνιζε τα μύντρα, πικρογελύσε κ'έπερνε κι ο ίδιος μέρος στιν ομιλία:

— Κατα τι γνόμι-συ, σίντροφε, — ελεγε στο Λεόντι — το κάθε-τι ίνε μιχανι. Κε το βαπόρι μιχαν, κε ι γι μιχανι, κι ο κόσμος όλος μιχανι. Κι ο άνθρωπος;

Ισιχα απαντύσε ο Λεόντις, αποτινόμενος περισότερο στο Μακσιμ, παρα στον Αλέκσι.

— Κι ο άνθρωπος επίσης ίνε μιχανι, μα κάτι παραπάνο απο μιχανι, γιατι ι ακόμα κε μιχανικος.

— Αν ίμε μιχανι, τότε όλο το ίδιο, με όπιονα κι αν ίμε, — κσακολύθισε επιμένοντας στο δικό-του ο Αλέκσις, — τότε όλο το ίδιο, όπιος κι αν ίνε ο φίλος-μου, ίτε ο εχθρός-μου...

— Αν ίσυνα μονάχα μιχανι, τότε μάλιστα. Μα εσι ίσε κε μιχανικος. Εσι πρέπει να κιτάκσις κε τι μιχανι, πυ σέμπιστεφτίκανε, να τιν καθαρίζις, να τιν περιπιίσε για να εργάζεστε καλα...

— Για πύς; — Για το γενικο καλο ...

— Καλο; χμ ...

Με κάκια γέλασε ο Αλέκσις. Στο γέλιο αφτο ίταν κάτι πυ το θυμότανε πάντα ο Μακσιμ. Κε ίστερα απτιν ομιλία αφτι προσεχτικα παρακολυθύσε το βοιθο-μιχανικο, το Λεόντι, χορις να δόσι προσοχι στο άλλο κατότερο προσοπικο τυ πληρόματος: τυς θερμαστάδες κε τυς εφαρμοστες.

Αλι ζοι πάνο στο κατάστρομα πυ στις λέρτερές-του όρες προσίλκιε το Μακσιμ όχι λιγότερο απτιν πολίπλοκι ζοι τις μιχανις στα βάθια τυ „Ερμακ.“ Κομαντίρος τυ βαποριου ίταν ο πιλότος Ζνταν. Φορούσε ναφτικο επενδιτι κε το στίθος-του ίταν ανοιχτο. Κ'εχι στο στίθος-του γιαιπονέζος στιγματιστις με λεπτεις μαθιες γραμες ζογράφισε αιτο μ'ανιχτες φτερούγες. Κι ο ίδιος ο Ζνταν μ'ανοιχτο το κεφάλι, ασπρομάλις, με κερτομένι μίτι κε νέα μάθρα μάτια, όταν στεκότανε στιν πλόρι τυ βαποριου πάνο, έμιαζε με αρπαχτικο όρνιο — πυ απτι μεγάλη κύρασι κάθισε λίγο να αναπαφτι στο περαστικο καράβι, για να μπορέσι με νέες δίναμες ν'απλόσι τις φτερούγες κε να γίνι άφαντο στα βάθια τυ εθέρα.

Ολι ίκσεράν πως ίστερα απτι μεγάλη κι απέραντι θάλασα τυ στενοχορούσε ο στενος Βόλγας, θαρέθηκε να καταδιόκι θάρκες κε βαποράκια, να εκσετάζι αν κυδαλύνε αλάτι, άλεθρα ίτε πσάρια.

Ο Ζνταν δεν πρόσεχε το Μακσιμ, ύτε μια φορα δε μίλιζε μαζί-του, μα κε το πεδί προσπαθύσε πάντα να ίνε μακριά-του. Κε νά σίμερα κσαφνικα, ανταμόνοντας το Μακσιμ, έδανε το χέρι-του στο ζβέρκο τυ πεδιου, το χαιδεπσε κε τα σκοτινα μάτια-του λάμπσανε απο εφθιμία κε χαρα. Κε ίδε ο Μακσιμ πως κε τα μάτια τυ Ζνταν μπορύνε να ίνε εφθιμα. Αμέσος ίστερα, έγινε γνωστι ι ετία τις εφθιμίας τυ Ζνταν! με το „ράδιο“ πιραν ίδιςι πως απο κάτω απτιν Τσαρίτσενα άρχισε τιν επίθεσι ο στόλος τυ Ντενίκιν κι απο πάνο απτι Σιζράνι — ο στόλος τον Τσεχοςλοβάκον. Ο Κόκινος στόλος τυ Βόλγα βρέθηκε έτσι ανάμεσα σε διο φωτιες, κι ο „Ερμακ“ πήρε διαταγι να προχωρίσι προς τα πάνο στα νισια „Σαράντα Αδέρφια“ — ενόσο δεν το ίκσερε κανέναν.

Περνόντας απτιν καμπίνα τυ ραδιοτιλεγράφου, ίδε ο Μακσιμ τον Ζνταν να υπαγορεύει στον τιλεγραφιστι ακατανόιτες λέκσεις, κι ο τιλεγραφιστις χτιπόνοντας κοματιαστα με το χέρι πάνο σε κάτι, πυ έμιαζε κλιδοκίμβαλο, προκαλύσε σπινθιροβόλες ανάφλεκτες απο γαλάζιες φωτιες. Πός ίτανε φκιαζμένο το ράδιο, δεν μπορύσε καθόλου να καταλάβι ο Μακσιμ απτις εκεινιες τυ Λεόντι — μονάχα ένα έμαθε, πως απτιν ιλεχτρικι μιχανι τυ αμπαριου, πυ φωτίζει τις νύχτες, ανάμεσα απο άλλες μιχανες, πυ βρίσκοντε στιν καμπίνα ιδι-

ναμι τον γαλάζιον αναφλέκxεον προκαλι αόρατι κιματόδιχι τρεμούλα, πυ με τα σίρματα τα οπία ίνε απλομένα ανάμεσα στα κατάρτια φέρνι τις ίδιxες τυ „Ερμακ“ μακρια — ε'όλως, ε'όλως, ε'όλως — πυ έχυνε δίχτι απο σίρματα για παραλαβή. Κε νά, τόρα πυ ο Ζνταν ιπαγορέβι στον τηλεγραφιστι, στι σκάλα τυ Σαράτοβυ, στο επιτελίο άλος τηλεγραφιστις, έχοντας σταφτιά-τυ τα ακουστικά τυ τηλεφону, ακού τα σινιάλα πυ στέλνι ο „Ερμακ“ κε σιμιόνι πάνο σε χαρτι τα λόγια τυ Ζνταν.

Με το ράδιο κάθε μέρα το μεσιμέρι έπερνε ο Ζνταν σινιάλα για το χρόνο απτον πύργο τυ Παρισιυ. Συμφωνα μ'αφτο το σινιάλο, κύρδιζε ο Ζνταν, απο παλια ναφτικι σινιθια, το άχριστό-τυ σίμερα, για το στενο δρόμο τυ ποταμυ, χρονόμετρο. Ο Μακσιμ έμαθε απτον τηλεγραφιστι, πως ι πόλι, απ'όπου κάθε μέρα έρχετe το σινιάλο τυ χρόνου, θρί-ερετε μακρια σтин εχθρικι Γαλια — χριάζοντε ίκοσι μέρες για να πάι κανένας εκι με το έρένο κε όμος το κίμα τυ ράδιυ τιν απόστασι αφτι τιν κάνι στι στιγμι. Το κάκο στεκό-τυ ράδιυ με σικομένο προς τα πάνο το κεφάλι για να διακρίνι το πέταμα τυσινιαλιυ. Κε σιλογιζότανε το πεδί: πως αφυ κ'εκι πετάνε τα κίματα τις άφρντις τρεμούλας, όστε κ'εκι στο Παρίσι δεν ίνε όλι εχτρι, μα ιπάρχουν κε „σίντροφι“ κε ιπάρ χι κάπιο κινo έργο για όλυ: τυς ανθρωπους πάνο στι γι.

Ο Ζνταν διάταξε να προσκαλέxυνε τον Παρμεν Ιδάνοβιτς — τον πιλότο, τον ας-προμάλι εκίνο γέρο, πυ σιμβύλεψε το Λεόντι να πάρι στο βαπόρι το Μακσιμ.

Ο Παρμεν Ιδάνοβιτς ίτανε το πρώτο πρόσοπο, ίστερα απτο Ζνταν, στο βαπόρι. Αφτο δε σιμένι πως ι άλι σίντροφι τυ πλιρόματος δεν ίχαν ακσία: εδο ιπίρχανε τρις πι-ροβολιτες τυ ναφτικυ με προσραφες απο διασταδρόμένα κανόνια στα μινίκια, διο μιδρα-λιοβολιτες με κόκινα αστεράκια, κάμποσι εργάτες έφιβι για νάρτες — καθένας στι θέσι-τυ. Όλος τυς σιντρόφους ο Ζνταν τυς φόναζε με το μικρό-τυς όνομα κε μονάχα ο πιλότος ίτανε γι αφτον — Παρμεν Ιδάνοβιτς. Κι αφτο για τιν άσπρι κε σοφί-τυ γενιάδα κι ακό-μα γιατι πενίντα χρόνια τόρα γίριζε πιλότος στο Βόλγα — κε τόρα πυ στυς όχτυς τυ ποταμυ δεν ιπίρχανε πια τα νιχτερινα φότα, πυ δίχνανε το φαρδατερ — τον αλάθεφτο δρόμο ανάμεσα απτα ριχα κε τυς ίφαλως, πυ μόλις μόλις σκέπαζε το νερο, μονάχα ο γέρος, τυ Βόλγα αφτος ο γιος, μπορούσε να βρι το δρόμο. Δίχος τον Παρμεν Ιδάνοβιτς ο „Ερμακ“ στο μέσο τυ Βόλγα — δεν ίτανε βαπόρι, μα δοκάρι απλο, χιρότερο κι απτο δοκάρι, πυ πλεί ος ότυ δε θη το ρίκσι το κίμα στα ριχα. Κε γι αφτο δε θάμασε, ότε διαρεστιθικε κανένας όταν ο Ζνταν με τον Παρμεν Ιδάνοβιτς κλιστίκανε σтин καμπίνα κε για πολιν κερο σικεφτίκανε εκι μαζί, — ίκxεραν πως για κάτι μεγάλο κε σπυδέο ζί-τιμα σκέρτοντε. Δε θαμάσανε κι αργότερα όταν κατάδραδα ο „Ερμακ“ αφυ έχανε γίρο, γί-ρισε κι ανκιροδόλιξε κοντα στον νκρεμο κρίθοντς τα φυγάρα κε τα κατάρτια ανάμεσα στα καλάμια τα πικνα, πυ απσιλα ιπρονόντανε πάνο απτα νερα. Επίσις δε φάνικε σε κανένα παράκxενο, όταν το θράδι ι τρις μαζί, ο Ζνταν, ο Παρμεν Ιδάνοβιτς κι ο Λεόν-τις, καθίσανε πολιν κερο στο τιμόνι διπλα, αφυ στίλανε όλο το πλιρόμα κάτω. Ενα φά-νικε ε'όλως περίεργο, πως τέταρτος μαζί-τυς δεν ίτανε ο θριθς τυ μηχανικυ Αλέκxις, ότε ο τηλεγραφιστις Ακxένοφ, μα ο λαδας Μακσιμ.

Σιντόνι σταχτι απο σίνεφκ σκέπαξε τον υρανο. Στον „Ερμακ“ ζβίσανε όλα τα εκxωτερικα φότα. Σтин ίσιχι όροσια τις νίχτας πάνο στο κατάστρομα κάθοντε πολιν κερο τέσσαρες κε ομιλόνε σιγα. Σικόνουντε ίστερα, κε προτυ αποχωριστόνε τραγυδάνε σιγα, εάμ-πος προσεφχυμενι το ακόλυθο τραγύδι:

Μυνκριζ' ι μπόρα, ι θροχι
πέφτι, αστράφτυν στο σκοτάδι
φοτιες, θροντάι ι βραντι,
κι άνεμος δέρνι το λινκάδι.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΚΣΕΡΓΑΣΙΑ

1. Σε πιά εποχί γινόντανε αφτα, πυ μας περιγράφι ο σινγραφέας;
2. Τί ήταν ο Μακσιμ;
3. Γιατί ο Μακσιμ σιμπαθύσε το Λεόντι κε τον Παρμεν Ιβάνοβιτς;
4. Γιατί αντιπαθύσε τον Αλέκσι;
5. Τί νέα ίδε κε έμαθε ο Μακσιμ πάνο στο θαπόρι;

ΡΟΜ. ΜΑΝΑΡΑ

ΣΤΙΝ ΟΧΤΟΒΡΙΑΝΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙ

Ορθοφλάμπυρι Γόισα, Επανάστασι γιά-συ!
Τυς ακσέςπαστυς πίρες τον Μιριάδον καιμυς
κε τυς έκανες φλόγα κε θροντι κε λαλιά-συ-
κι απτι Μάζα αναβρίζις κοζμοπλάστες θιμυς.

Τυ Μαγιάπριλυ κόρι κε τυ Οχτόβρι μιτέρα,
σαν προτόλυδα φρύτα προδρομίσαν στι γι
απτ'αχνάρια-συ πίσο παρκαγιες πέρα πέρα.
Ι μακάβριες παν νίχτες, νά ι τρανι χαραδγι.

.

Κάθε ασχίμια νκρεμίζις. Μάζας λέφτερις λάβα,
με μιαν άμιλα τόρα διμιουργας καρπερι.
τιν κενύργα τιν πλάσι κε λιτρόνις τι σκλάβα.
τι δυλέφτρα ανθριπότι. Μάζα απσια, τρομερι.

Ο κιφίνας με φρίκι μ'απέχθια γριλόνι,
έλέπι σε ίπνο κε κσίπνο, χαροδρέπαν'αδρια,
μα τις πάλις ο εργάτις τι ματια προσιλόνι,
πα στ'αμόνι πυ πέφτι κε δικιά-τυ σφιρια!

Ορθοφλάμπυρι Γόισα, Επανάστασι, γιά-συ!
Τυς ακσέςπαστυς πίρες τον Μιριάδον καιμυς
κε τυς έκανες φλόγα κε θροντι κε λαλιά-συ
κι απτι Μάζα αναβρίζις κοζμοπλάστες θιμυς.

Α ΝΛΣΙΜΟΒΙΤΣ.

Ο ΚΟΚΙΝΟΣ ΟΧΤΟΒΡΙΣ ΣΤΙ ΜΟΣΧΑ

Τι νίχτα στις 24 τυ Οχτόβρι αποφασίστικε ν'αρχίσι ο αγόνας για τιν εκσυσία τον Σε-
βετ, ν'απομακρινθύνε διλαδι ι μπουρζζυα απτιν εκσυσία, να δοθι τέλος στον πόλεμο κε ε
γίς — στους χορικυς!

Εμένα με διορίσανε για σινενόισι, κε ίμυνα υποχρεομένος να τρέχο, απτο ρεβκομ,
όπου με στέλνανε.

— Λιπον, σίντροφε Γιανόφσκι, — μυ ίπε ο Μολιότιν, απλόνοντάς-με μια σιμιοσύλα.

— Ι δουλιά-συ τόρα ίνε να τρέκσις όσο μπορις γρίγορα στο Λεφόρτοβο. Ακυσες;

— Ακυσα.

— Ζίτισε εκι το Μαστιαζαρτ. Κατάλαβες;

— Μαστιαζαρτ.

— Νε-νε. Το θαρι πιροβολικο τις πολιορκίας. Ι δουλια ίνε σοβαρι. Πές-τυς, ποσ
γριαζόμαστε αμέσος θαρια πιροβύλα. Κατάλαβες; Λιντε λιπον, τρέχα! Κίτα όμος να μην
πέσις στα χέρια των άσπρον! Κατάλαβες;

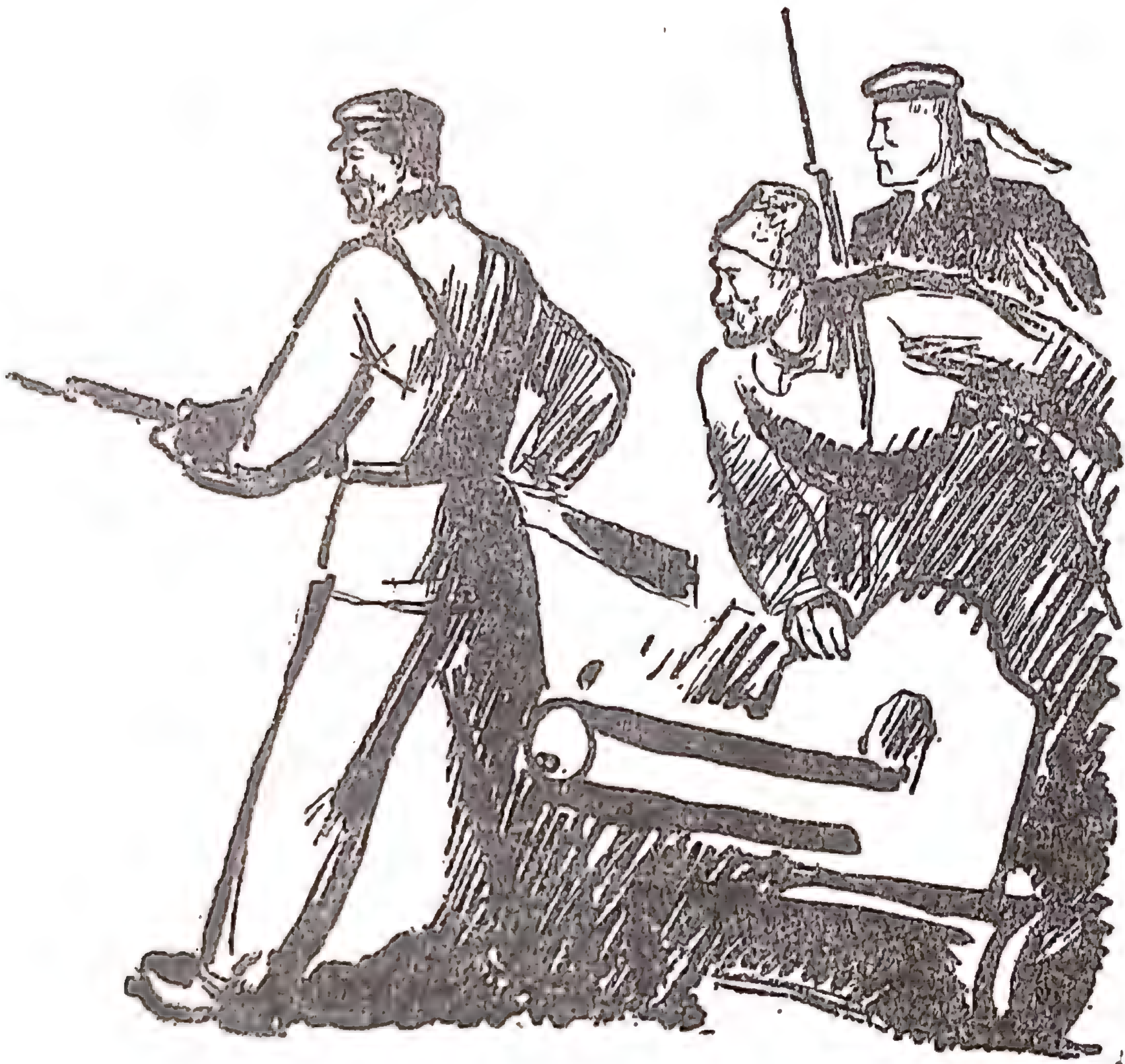
— Κατάλαβα.

— Τρέχα λιπον, αψυ κατάλαβες.

II

Κρέμασα τιν ταπλίτσx-μy με τx τσιγάρα, έκριπxα τι σιμιοςύλα, μια φορα ακόμα φρότισα το δρόμο κε τι διέφθινxι κε κxεκίνισα. Τιν ημέρα εκίνι τx κxνόνια θροντολογύσανε εόλες τις μεριες, κε εάμπος νx προκxενόεε κάπιο εφθιμίας έστιμα το θροντολάλιμá-τυς

Ιδx απόσπαζμα στρατιοτικό μπροστα απο μένα κ'έτρεκxα εκι. Τος εφτασα. Ιτανε κοκινοφρυγι, os 20 άνθροπι.

Με τι τυφέκια, ο ένας κατόπιν τυ άλυ, πιγένανε προς το πάνο μέρος τυ δρόμου αργα, περνότας απτον τίχο στι γονία, κι απτι γονία στις αβλόπορτες. Αγοράσανε απο μένα τσιγάρα κε κιτάζοντάς-με υποιτσιάρικα μ'αροτίσανε:

— Απο πό μας ίρθες;

Ενόθικα με το απόσπαζμα.

— Παλικάρι, εδο δε γίνετε να διάζεσε. Εδο δε χυρατέδυν, ακολύθα-μας.

— Πρέπι να παγο στο Δεφόρτοδο.

— Μι βιάζεσε. Ος το Δεφόρτοδο μπορις να πεθένις τρις φορες. Ι γραμι ίνε επικίντινι. Ελα μαζί-μας στις μπαρικάτες.

III.

Πίσο απτι χομάτινι επίχοσι μπροστα στα προχόματα ίσαν πεταμένα πανο-κάτο κείλα, σανίδια, πόρτες, τεζιάκια, κιότια, θαρέλια: όλα τα κυβαλέσανε δο πέρα απτα μαγαζια. Μy φάνικε πολι αναπαφτικα κε κάθισα πίσo απτο πρόχομα. Τα τσιγάρα-μy γένικαν ανάρπαστα. Με τις λόνχες, τα μαχέρια, ανίγανε ι εργάτες τα κυτάκια τις κονσερβας. Ι σφέρες πετιόνταν γίρο, κάπy κανένα θόλι έπεφτε κε μέσα στιν μπαρικάτα, μα ι πολεμιστες δεν απαντόσαν.

Προχάνουμε. Θ'αρχίσι πιο πικνο το τυφεκίδι! Φάγε παλικάρι. Εδο όλα ίνε κινα.

— Οκxο, στο πεζοδρόμιο! — ακύστικε άκxαφνα στα προχόματα διαταγι, κι ο ένας κατόπιν τυ άλυ, σιμαζομένι, πιδίσαμε εκxο. Ασπρι φοτια σικόθικε πίσo απτυς χοντρυς τίχyς τον μαγαζιον.

IV

Ετρεχσα στην άλι πάντα τρικλίζοντας γίρο στους τίχους.

„Ι ριμιο;ύλα! ι ριμιο;ύλα“ — σκεφτόμυνα.

Αρχισα πάλι ν'ανταμόνο εργάτες, σπάνια με τυφέκια, τις περισσότερες φορές άνοπλος.

— Αχύστε, ρίντροφι, απο πιο δρόμο πρέπει να πάγο;,...Το ρίντροφο Ντεμίτοφ..... Εργαστήρια....θαρο „Ναστια, ζαρ“ — δεν κσέρετε;

— „Νάστια ζαρ“; — γελάσανε ι εργάτες.

— Μαστιαζαρτ! — διάκοψε ένας κρασνογβαρτέος. — Το Μαστιαζαρτ θες, κε γιατί; Ζίτο! Ι λέκσι βρέθηκε.

— Το Μαστιαζαρτ θες; Για-συ παλικαρα!

Νά κίτα. Ακυσ προς βροντυν τα κανόνια; Απο κι τραβάνε. Κατέβα στο ποτάμι. Να αποδο. Πρόσεκσε. Εκι θα δισ κανόνια. Κίτακσε όμως να μι ρε πάρυν το κεφάλι.

Κατέβικα απτα περιβόλια στο ποτάμι. Μυ έφερα στο νυ το χινόπορο στο χοριο. Ανάμεσα απτα κλαδια τυ όχτυ ίδα τα κανόνια.

— Για πύ εσι, με τα τσιγάρα; Ε! — με σταμάτισε ένας απτσιλος λεβέντις, τον κερσ, πυ δραςκελόντας τις θραγιες πλισιάζα στα κανόνια.

Τυ διγίθικα πιός ίμε κε για πύ πάγο. Κύνισε το κεφάλι κε κάπνισε.

— Τον Ντεμίτοφ, φιλαράκο, δίσκολα το βρίσκis τώρα. Θ'ανανκαστις να περάσις εδο τι νίχτα.

— Κε πύ ίνε εκίνος;

— Σ'αφτο να ρυ απαντίσο διςκολέβομε..... Βλέπις, βομβαρδίζουμε.

Πλισιάσα στις φωτιες. Μαζομένι ι στρατιότες κ'ι εργάτες ζεστενόντανε γίρο στι φωτια. Μαροτίσανε.

— Κε τόρα, ρίντροφε Γιάνι Τσιγαρόπουλε, όπος φένετε ίχε δίκεο ι γιαγιά-συ όταν έλεγε: το προι ίνε ροφότερο απτο βράδι. Πλάγιασε δίπλα στι φωτια, τιλίκσυ με φίλα κε κιμίσυ. Αθριο κάνις τι θυλιά-συ. Ολο τα ίδιο, ίνε νίχτα πυ θα πας.

Χόθικα στα φίλα, ακόμπισα ρε μια κσένι ράχι κε κιμίθικα.

V

Στα κσιμερόματα, εκι πυ κιμόμυνα ακύο: τα φίλα θυίζυν, κάπια πόδια προχορόνε στο μέρος-μυ κι απάνο-μυ κοντα κάπιος φονάζι:

— Πιός;

— Νά τύτος.

Πίδισα πάνο. Ενας αφστιρος, αποφραξιστικος άνθρωπος με κίταζε με μεγάλη προσοχι.

— Εσι έχis τι ριμίσι;

— Νε. Κε ρis πιός ίστε;

— Ο Ντεμίτοφ.

— Νά λιπον, ερας ζιτο.

— Ζιτο. Κι ο ίδιος κιμάζε. Επανάστασι κε ρi κιμάζε. Δεν κσέρis προς ι επανάστα-σι δεν περιμένι; Δόξε τι ριμίσι.

Διάθασε τι ριμίσι κε χαμογέλασε. Κε φάνικε ι αγαθί-τυ φυσιογνωμία κάτω απτα αφ-στιρα μάθρα-τυ μυστάκια. Ισίχασα, μυ έφιγε ο φόδος, αν κε ι τρομάρα, πυ ίταν απτον ίπνο δε μάφισε ακόμα.

— Τις κσέρο τις ανάνκες τις περιοχίς-ρας, θα ρας στέλνουμε κανόνια, ενια-ρας, — ίπε ο Ντεμίτοφ. Κε ίστερα γιρίζοντας ρεμένα — Δεν ίνε έτσι, φιλαράκο.... Πέτακσα απτι χαρά-μυ.

— Κε ρi πίγενα με ταμάκσια, πυ ρε λίγο θα κσεκινίσυν, — με ίπε πάλι ο Ντεμίτοφ. Ιστερα απο διο όρες κυνιόμυνα πάνο στο αμάκσι δίπλα στον πυροβολιτι. Εφτι-χιζμένος.

Ερótισες

1. Πió μέρος σtιν επανάστασι πήρε το πεδί;
2. Γιατί τα λόγια tu Ντεμίτοφ τον προκένισαν τόσι χαρά;

Γ. ΑΝΑΤΟΛΙΤΙ

Ο ΚΟΚΙΝΟΣ ΦΡΥΡΟΣ

Απο τα σπλάχνα tu Οχτόβρι
φρυρος, 'εγο κ'εγο πεδί-tu,
πρίλα το λάβαρο κρατο·
tu Αρχιγυ-μας tu μεγάλο
πιστα εδο τι διαθίκι,
τις εντολες πιστα φρυρο.

Ι θρόνι γίρο-μυ σιντρίμια,
για δεσ: κυρέλια τις πόρφίρες,
ράκι τις πρόλιπσες πατο,
τον τίμιο κόπο-συ εργάτι
τον τίμιο κόπο-συ αγρότι
στα σινορ'άγριπνος φρυρο.

Ας παν ν'υρλιάζυνε τ'αγρίμια,
ας παν να σκύζυνε τα όρνια,
εγο στον όρκο-μυ πιστος,
τις αργατίας όλυ tu κόσμυ,
τις αργατίας tu κόσμυ όλυ,
στέκο ακίμιτος φρυρος.

Ιλιος ι λόνχι-μυ, αχτίδες
ελπίδας στέλνι στα μπουτρύμια,
κι, πυ στενάζι ι αργατιά·
κε κόκινι κσιπνάνε ι φαντάρι
κ'ι προτοπόρι τις Ιδέας
μες tu οχτρύ-μυ τιν καρδια.

Απο τα σπλάχνα tu Οχτόβρι
γένιμα, θρέμα κε πεδί-tu
στέκο στον όρκο-μυ πιστος.
tu Οχτόβρι, νά πυ πλισιάζι,
να, tu πανκόζμιο Οχτοβρι
φρυρος εγο κε οδιγος.

Ο ΣΤΡΑΤΙΟΤΙΣ ΤΥ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΤΙΚΥ ΠΟΛΕΜΥ

Το θυμάμε κι όλo τρέμι,
όλο τρέμι το κορμί-μυ!
Τί κερι ήταν εχίνι,
τί κακο, τί χαλαζμός!
Απο βόλι-μυ επέφταν
σκοτομέν' ι αδερφί μυ
κε με τ'όμα-μας γλεντούσε
στα παλάτια ο εχτρος.

Πικνο σκέπαζε σκοτάδι,
τι ζοικετα μιαλά-μας,
μάβρι νίχτα δίχως φότα,
δίχως άστρο πυθενά·
σκοτονόμαστε τ'αδέρφια
κ' ι τιράνι τα δεζμά-μας
ατσαλόνανε στο έμα,
τις σκλαβιάς-μας τα δεζμα!
Τιν παντιέρα-τυ ο χάρος
έστισε αναμεσά-μας
χιλιάδες πλιγομένοι,
χιλιάδες κε νεκροι.
Κε γλεντύσαν ι τιράνι
κε πεθέναν τα παδια-μας,
γα το κράτος τον εχτρο-μας
τιν "πατρίδα", τι σκληρι.

Τ'ΑΛΟΓΟ

Ένα καρο κατέβενε απτα σφαγία.

Μέσα έφερνε ένα βόδι σφαγμένο, με τα πόδια στον υρανο. Απάνο στο σφαχτο ο καροτσέρις, ένας άνθρωπος μελαχρινος με ψαρα γένια κε το πεδί-τυ. Το κάρο κλιόταν αργα, νοθρα μέσα στι γαλίινι. Ιταν απρίλις, ίχε πέσι το βράδι, κι άναβαν τα φότα.

Απτο καμτσίκι, ένα μαδιμένο σκινι, μπορ'ε να καταλάβι κανις, πως ο καροτσέρις αγαπ'ε τάλογο.

Το καμτσίκι έπεφτε στα καπύλια πολί'λαφρα, σαν πεγνίδι. Κε σ'όλον τον άνι-ρο, απτα σφαγία ίσαμε τιν πόλι,αφτο το άλογο δεν άκουσε βρισια, μίτε προσταγι, πάρα τι φωνι:

— Ελα Κίρκο. Αιντε Κίρκο.

Έτσι μάρτο το χάιδι ανέβενε, σέρνοντας το κάρο, ένα σφαχτο κε διο ανθρώπος.

Πυ λες, ίπε ο γέρος ο καροτσέρις, φτίνοντας καπνο, πυ λες, ο Κίρκος έχι φιλότιμο. Να τ'ακουσ ει, πυ κάποτε χτιπας. Δεν τα δέρνουν τα ζία. Κε τέτιο άλογο πό το δρίσκις;

Μας τρέφι όλυς, πυ λες. Δίνι ψομι εμένα, εμένα, τις μάνα-συ, τον αδελφιν, τυ σπιτυ. Ένα ζόο να θρέβι οχτο ανθρώπος! Θι πικ, εγω δουλέβο. Αμ'αφτο δουλέβι: πρίτα κ'ίστερα γο. Ινε δουλεφτις, πυ δε θρίσκετε!

Πέρασε κάμποςι όρα με σιοπι. Το πεδι έπέζε με τιν υρη τυ βοδ'υ

Ο γέρος έφτινε τον καπνο, λέγοντας πότε πότε: „Τφυ, φαρχάκι!“! Επειτα κσανάρχισε:

— Ακυ βρε. Αβριο τ'άλογο κε το κάρο κε τι δουλια θα τιν πάρικ ει. Εγω δεν μπορο. Κσέρις, πυ ι μέσι-μυ πονι;

Νά, θα πέσο. Μύπε ο γιατρος να μι δουλέβο. Κε τί να κάμικ, έλα ντε. Ζικε χο-ρις δουλιά, μια φαμίλια οχτο στόματα. Ε, πυ κατκντίσαμε! Να κυθαλάμε απτα σφαγία διόμικ δραχμες τι μέρα. Κ'ι αδελφικυ κίτρινι σε κχω χάλι...Νε βρε, ι Βγενιο, το ιδε; Πος ίνε; Αφτα θέλυνε γιατρος, παράδες...Ιμαστε διστιχιζμένοι άκυ, βρε πεδι. Κίτα να δουλέψικ. Μιν κάνικ σαν το μεγαλίτερο πυ πίγε κ'έγινε θεατρίνος κε μας κσέχικε. Κίτακικ ει να πάρικ τι δουλια. Να πάρικ τον Κίρκο να τονε κσαναπικ στα νταμάρια να δγάλυμε ψομι. Να γιατρεφτο κ'εγω. Κ'ι μάνα-συ να μι κσανοπλένι, κ'ι Βγενιο να κάμικ χρομα, πυ δίχι το κορίτσι. Βίχι μορε. Νά, το λιπον, πιάσε τα λυρια. Κατέδα κάτο κε πιάσε τον Κίρκο. Να το βγάλικ εδο τον άνιφορο! Ελα, σιγα, χάιδεδέ-το στο λεμο. Αιντε Κίρκο.

Το πεδι πίδικε κάτο, έπικικε τάλογο κε τραβύσε. Ο γέρος εβλεπε με ανάπαπικ τι σι-γερικ σικα τυ πεδ'υ, το τολμιρό-τυ χέρι πυ κρατ'ε τα λυρια. Εβλεπε τι σινεχιά-το. Α-φτο το πεδι θα γίνι καλος καροτσέρις... Κε σιλογίστικε το σπίτι-τυ: ένα άθλιο χάλιζμα

στους αέριδες, κε μέσα τ'η πεδιά-τ'η πυ φώναζαν, ι γινέκα-τ'η απάνο σε μια σκάφι, το κό-
ρίτσι-τ'η σ'ένα άθλιο κρεβάτι, μ'εκίνο το βίχα, πυ δεν μπορις να τον ακυς, κι ο γιατρος
νάρχεται να λεί „φάρμακα, αέρας, λυτρα“, όλα τα πράματα πυ δε γίνοντε. Τα σιλο-
γίστικε όλα.

Ιπομονι. Κ'έπιασε με τα διο χέρια τι μέσι-τ'η, πυ τον πονύσε δυνατα. Το καρο
έχε προχωρίσι πολι, μέσ'η σ'ην πόλι, όταν άκυσε μια φωνι.

— Αλτ!

Ι φωνι ερχόταν απο μακρια κε δεν κατάλαβε πως ήταν γιάρτον. Ομος το „Αλτ“
κσανακύστηκε. Το κάρο σταμάτισε. Τρις στρατιότες τ'η πυροβολικ'η κ'ένας δεκανέας με τα
όπλα στον όμο πλίσιάσαν.

— Ελα κατέβα κάτω, ίπεν ο δεκανέας.

— Σ'εμένα το λες;

— Αιντε γιά-συ, κατέβα να μι χάνομε κερο.

— Κε γιατί;

— Κυθέντα θέλεις πατριότι; Το κάρο θα το πάμε στο στρατόνα. Επιστρατία έχυ-
με. Τόρ'η το μαθένις.

— Επιστρατία....

— Νε γιά-συ. Ανανκαστικι ισφώρα.

Πιάσε απο κι να κσεφορτόσυμε....

Αιντε γιά-συ. Τί έχις μέσα;

— Κοτζαμ βόδι.

— Να το ρίξεις κατο.

— Ετσι μες τον δρόμο; Για στάσυ, βρε πεδι, τ'ίνε τότα; Θα το πάο σ'ην αγορα
Εχο δυλια έχο μεροκάματο.

— Το μεροκάματο κιτας, καιμένε, ί πυ φέβ'η απόψε το σίνταγμα; χορατέδ'η;

— Για εκσίγα-μυ. Για πές-μυ... πως πέρνις ετσι τάλογο τάλυνυ, απτο δρόμο;

— Ετσι το λεί ο νόμος;

Τόρα θα συ κσιγίσο κε το νόμο!

Εμπρος. Βοιθάτε απεδο. Σίντομα.

Ιπεν ο δεκανέας, κ'ι στρατιότες ανέδ'ηκαν σ'ις ρόδες. Πιάνοντας κε ι τρις έσίραν το
βόδι προς τα έκσο. Το μάδρο σφαχτο έπεσε με θρόντο γάτο στο πεζοδρόμι.. „Ελα μαρς“,
ίπεν ο δεκανέας. „Κόπιασε κοντά πατριότι“.

— Πύ κοντα;

— Στο στρατόνα, να πάρις τον αριθμό-συ.

Κ'ίστερα απτον πόλεμο, α γίνι πόλεμος, ίστερα απτιν επιστρατία τέλος πάντον,
νάρθ'η να πάρις τάλογό-συ κε το κάρο, ί να πλιροθ'η απτο διμόδιο α σκοτοθ'η το ζόο.

Ο γέρος γίρισε κε κίταξε το βόδι πυ ήταν πεζμένο στο δρόμο. Ιπε στο πεδι-τ'η
„Κάτσε αφτ'η ος πυ ναρθο,“

Το πεδι έπεσε απάνο στο βόδι κε κσεκυράζονταν. Ο γέρος ακολούθ'ησε το κάρο. Δεν
έλεγε τίποτα. Ενας στρατιότις, εκι πυ πιγένανε χορις καμια κυβέντα, γίρισε κε τ'η ίπε:

— Αμ'ότι έχυμε κε δεν έχυμε πατριότι, θα το δόσυμε* για τιν πατριδα.

— Οτι έχυμε κε δεν έχυμε ειμις ι καροτσέριδες, ι δουλεφτάδες. Κε τα πεδιά-μ'ης,
όσα δε θα σκοτοθύνε εκι στον πόλεμο, ας πεθύνυνε στο σπ'ίτι απτιν πίνα κε τ'η
αρόστιες!

— Καραβάσις! Φώναξε ο δεκανέας στο στρατιότι, πυ έσερνε τάλογο.

Τράβα γρίγορα.

Φτάσανε στο στρατόνα κ'έμπασαν το καρο σ'ην αβ'η φονάζοντας „Ε! Ο! Ιπ!“ Το
Σίνταγμα τιμαζότανε.

Θάφ'ηγε τα μεσάνιχτα. Ο γέρος στάθ'ηκε κι άκυγε το θόριβο τ'ης αβ'ης. Ι έφ'ηδε
φονάζανε, πιδύσανε, τάραζαν τον κόζμο με τ'ης φονες.

Κι ανάμεσα σ'η τραγύδι'η, τα θλιβ'ηρα μιρολόγια, χίλιι θόριβ'η, τ'ης κενούργ'ης αρβίλας
το βιαστικο πάτιμα, ι προσταγι, το κάρφομα κασονιον, το φόρτομα πετάλον, χιπιμάτα

στι γι, προσταγες οριζμένες. Ο γέρος ήτανε μόνος σαφτο το πανιγίρι. Κανένα δεν ίκσερε κε δεν τον ίκσερε κανένας.

Ομος προχορύσε στο βάθος εκι πυ ίσαν αραδιαζμένα κάμποσα κάρα κε το δικό-τυ μαζι. Ο Κίρκος ρίκοσε το κεφάλι-τυ προς αφτον κε φίσικσε τα πλατια ρυθύνια.

Ο γέρος άπλωσε τα χέρια κε τον έπιασε απτο λεμο.

Κέκι στι γονία, παράμερα ένας άνθρωπος μιλύσε μ'ένα άλογο.

— Δε θα σε κσαναδο . . . Ε, δυλεφτι . . . Ε, παλικάρι . . . Κε στο σπίτι δεν κσέρυν τίποτα Μίτε ι κιρά-συ.

Μίτε ι Βγενιο, κατάλαβες; . . .

Μια φαμιλια σε χάνι . . . Ιμυν άροστος, βρε Κίρκο, μα τ'ορα ίμε πεθαμένος.

Πας στο καλο. Κε ότι θα ε'εδινα στο γιό-μυ, κατάλαβες Στα νταμάρια ν'αναβις.

Να κατεβάσις αραμπαδιες. Δυλεφτι, ε, δυλεφτι . . . Θα σε πάρυνε . . .

Κε πιος κσέρι πυ θα πεθάνις . . . κε πός . . . Στρατιότις . . . Κίρκο βρε.....
Ε, Κίρκο...Πύ μας αφίνις;

Ενας στρατιότις πλισίαζε πσάχνοντας στο σκοτάδι.

— Αιντε, καιμένε γέρο! Τι δυλιά-σας. Αιντε να πάρις τον αριθμο.

Ο γέρος μπίκε ε'ένα γραφίο, πήρε κάπιο χαρτι, τ'όβαλε στον κόρφο.

Επιτα βρέθηκε στο δρόμο. Πίγενε αργα, με το κεφάλι κάτω προς το μέρος πυ άφισε το σφαχτο με το πεδι. Πολι γίριζαν απτον στρατόνα μοναχι, κε μέσα ε'αφτυς ο καροτσέρις πεζος, ο γέρος, ο πιο μονάχος.

Νταμάρια λατομία, τα μέρι απ'όπου θγάζουν τις πέτρες,

Καρο — αράκσι.

Καπούλια — ι ράχι τυ αλόγου

Θεατρινος — ιθοπιος.

Ρόδα — τροχος.

Αρβίλα — παπούτσι στρατιοτικο

Κασόνι — κιβότιο

Ερότιδες για επεκξεργασία.

1. Απο πιά εποχι ίνε παρμένο το διίγιμα αφτο;

2. Πιά καταστροφι φέρνι ο πόλεμος στους εργαζομένους;

3. Πιι προκαλυν τον ιμπεριαλιστικο πόλεμο κε γιατί;

4. Πιός πόλεμος θα γλιτόσι τυς εργαζομένους απτυς ενμεταλεφτες-τυς;

Α. ΤΣΕΧΟΒ

ΤΑ ΠΕΔΙΑ

— Ο Βολόντιας έφτασε! — φόνακσε κάπιος στιν αβλι.

— Εφτασε ο Βολόντισκας! — αντιλάλιε στιν τραπεζαρια ι φωνι τις Ναταλίας. —
Αχ! θεέ-μυ!

Ολι ι ικογένια τον Κορολεφ, πυ γ'απο στιγμι σε στιγμι περίμενε το Βολόντια πε-
τάχτικε στα παράθιρα. Κοντα στιν εκσόπορτα στεκότανε πλατια ε'άνκα κι απτα τρία
άσπρα-τις άλογα έβγενε πιχτος αχνος, σαν καταχνια. Ι ε'άνκα ήταν άδια, γιατι ο Βο-
λότιας θρισκότανε πια στο διάδρομο κε προσπαθύσε να λίνι τιν κυχύλα-τυ με τα κόκκινα
τα παγομένα-τυ δάχτυλα. Το πανοφόρι, το καπέλο, ι γαλόττες, ι τρίχες στα μιλίνχια-τυ
ίταν όλα σκεπαζμένα απο πάχνι, κι απόλο το χορμί-τυ έβγενε μια νόστιμι παγερι μι-
ρυδια, πυ θλέποντάς-τον συ ερχότανε να παγόςις ολόκορμα κε να φονάζις: „πρρρ“.

Ι μάνα κ' ι θία τρέκσανε να τον ανκαλιάσουν κε να τονε φιλυν. Ι Ναταλία σοριά-
ετικε στα πόδια-τυ, προσπαθόντας να θγάξι τυς κατσάδες-τυ, ι αδελφες φονάζανε, ανιγο-
κλίανε τις πόρτες κι ο πατέρας τυ Βολόντια με ένα γιλέκο κε με ψαλίδι στο χέρι
έτρεκσε στο διάδρομο, φονάζοντας τρομαγμένα:

— Εμεις χτες σε περιμέναμε! Ιρθες καλά;

Μα, επιτέλους αφίστε τον πατέρα-του να τον καλοσορίσι! Το κάτω κάτω, τί ίμε εγώ, πατέρας ίτε όχι;

— Γαβ, γαβ, — χαρούμενα φώναζε κι ο Μιλορτς, πελόριο μάδρο σκιλι, χτιπόντας τιν υρα στους τίχους κε στα μόπιλα.

Ολα σχηματίζανε ένα σιμπαγι, χαρούμενο ίχο, πυ βάστακε διο λεφτα. Οταν πέρασε, ι πρότι έκρиси τις χαρας, ι Κορσελεφ παρατιρίζανε πως εκσον απτο Βολόντια βρίσκετε στο διάδρομο ακόμα ένας μικρος ανθρωπάκος, κυκυλομένος σε μαντίλες, σάλια, κυκύλα κε σκεπαζμένος απο πάχνι. Ασάλεφτα στεκότανε στι γονία, στον ίσκιο πυ έριχνε μεγάλη γύνα.

— Πιός ίνε αφτος, Βολόντια; — πσιθιριστα τον αρότιζε ι μάνα.

— Αχ! — αντίκοψε ο Βολόντιας. — Εχο τιν τιμι να σας παρυσιάσο, ο είντρο-φός μυ Φασύλοφ, μαθιτις τις δέφτερις τακσις τυ γυμνασίου. . . Τον έφερα μαζί-μου να τον φιλο-κxenίσο για λίγες μέρες.

— Καλος ορίστε, καλος ορίστε! — ίπε χαρούμενα ο πατέρας. — Σιγνόμι, πυ ίμε διχος σακάκι... Ναταλία, βοίθισε τον κίριο Φασύλοφ να θγάλι το πανοφόρι-του. Θεέ-μου, διόκστε επιτέλους αφτο το σκιλι! Μα ίνε θάσανο!

Ιστερα απο κάμποσο κερο, ο Βολόντιας κι ο φίλος-του Φασύλοφ ζαλιζμένοι απτι μεγάλη υποδοχι πυ τυς κάνανε κε κόκινι ακόμα απτο κριο καθόντανε στο τραπέζι κε πί-νανε τσάι. Ο χιμονιάτικος ίλιος περνώντας ανάμεσα απτο χιόνι κε τα σχέδια τις πάχνις στο παράθυρο πάνο, καθρεφτιζότανε στο χαλκο τυ σαμαθариу κε έλυζε τις καθάριες-τυ αχτιδες στο πιάτο τυ κσεπλίματος. Ζέστι ίτανε στο δομάτιο, κε τα πεδια εσθανόντανε προς τα κριομένα-τους κορμια,-μι θέλοντας να υποχορίσι ο ένας στον άλλο — τα γαργαλίζανε το κριο κ' ι παγονια.

— Γρίγορα λιπον θα έχυμε κε τα χριστόγενα! — κσαφνικα ίπε ο πατέρας, στρί-βοντας τσιγάρα απο ιπόκσανθο καπνο. — Κι ακόμα χτες ίταν καλοκέρι, ακόμα χτες έκλεε ι μάνα προβαδίζοντάς-σε! Κε νά, ίρθες... Πόσο γρίγορα περνα ο κερος! Δεν προ-κάνις ν'ανίχσις τα μάτια κε πλακόνουν τα γερατια... Περνά σαν αστραπι ο χρόνος. Κίριε Φασύλι.. πάρτε, σας παρακαλο, μι ριστέλεστε! Απλα τα πράματα ρ'εμας.

Ι τρις αδελφύλες τυ Βολόντια, ι Κάτια, ι Σόνια κ' ι Μάρο — ι πιο μεγαλίτερη ίταν έντεκα χρονον, — καθόντανε στο τραπέζι γίρο κε δεν αποσπύσαν τα μάτια απτο νέο μυσαφίρι. Ο Φασύλοφ ίταν τις ίδιας ιλικίας κε ίχε το ίδιο ανάστιμα με το Βολόν-τια, μα δεν ίταν έτσι χοντρος κε άσπρος, αλα αδίνατος, μελαχρινος, γεμάτος περκνά-δες. Ι τρίχες-του ίτανε χοντρες, τα μάτια-του στενα, τα χίλι παχια, γενικα ίταν πολι άσκιμος, κι αν δε φορούσε σακάκι γυμναζίστα, τότε απτο εκσωτερικό-του θα τον έπερνε κανενας για κάπιας μαγίριςας γιο. Ιτανε σκιθροπος, όλο τον κερο ριοπύσε κε δε χαμο-γέλασε ύτε μια φορα. Κιτάζοντάς-τον τα κορίτσια σκεφτόντανε, πως θ'ανε διχος άλλο κάπιος γνωστικος κε μορφομένος άνθρωπος. Ολο τον κερο σκεφτότανε κε ίταν τόσο απο-ροφιμένος με τις σκέψεις-του, πυ όταν τον αροτύσανε για κάτι, πετιότανε, τίναζε το κε-φάλι κε παρακαλύσε να επαναλάβουν τιν ερότιζι.

Τα κορίτσια παρατιρίζανε ακόμα πως κι ο Βολόντιας, πυ πάντα ίταν έφθιμος κε ομιλιτικος, τώρα μιλούσε λίγο, σχεδον δε χαμογελόσε, κε φενότανε ακόμα πως δεν ίταν εφχαριστιμένος πυ γίρισε σπίτι. Ολο τον κερο, πυ καθότανε στο τραπέζι μονάχα μια φορα αποτάθικε στις αδελφές-του, κεκίνο με κάτι παράκxενες λέκxες.

Εδixε με το δάχτυλο το σαμοθάρι κε ίπε:

— Στιν Καλιφορνία αντι τσάι πίνουν ντζιν. Ιταν κι αφτος απασχολιμένος απο κά-πιες σκέψεις, κι αν έκρινε κανένας απτις ματιες, πυ έριχνε στο φίλυ-του Φασύλοφ, ι σκέψεις κε το διο πεδιον ίσαν ι ίδιες.

Ιστερα απτο τσάι πίγαν όλι στο δομάτιο τον πεδιον. Ο πατέρας κε τα κορίτσια καθίσανε δίπλα στο τραπέζι κι αρχίσανε τι δουλια, πυ τι διακόψανε με τον ερχομο τυ Βολόντια. Φκιάνανε απο χροματιστο χαρτι λυλύδια κε κρέσια για το χριστυγενιάτικο δέν-τρο. Ιτανε διασκεδαστικι κε θοριβόθικι δουλια. Κάθε νέο λυλύδι το δεχόντανε τα κορίτσια.

με ενθουσιαστικές φωνές και κάποτε με φωνές φρίκης, σάμπως να έπεσε το λυλούδι απ'τα απτον ουρανό και ο παπάκις ενθουσιαζότανε και κίνος και πετούσε κάποτε το ψαλίδι στο πάτομα, παραπονόμενος, πως δεν κόβει. Η μάνα έτρεξε στο δωμάτιο με πολιάσχρολο πρόσωπο και αρότιζε:

— Πιός πήρε το ψαλίδι;

Εσι πάλιν, Ιβαν Νικολάεβιτς πήρες το ψαλίδι;

— Θεέ-με, Θεέ-μου, και να κόψω ακόμα δε μάρνουν, — απάντισε με κλαπιάρικη φωνή ο Ιβαν Νικολάεβιτς, και ακυμπώντας στη ράχι του σκαμνιου πήρε πόζα ανθρώπου που προσβάλλθηκε. Δεν κράτιζε πολεμική διασκέδαση. Γρήγορα κέχασε την προσβολή.

Αλότε ο Βολόντιας έπερνε και ο ίδιος μέρος στην προετοιμασία του δέντρου, έτε έτρεχε στην αβλή να δει, πως ο αμκασιλάτις και ο βουκός κάνουνε θύνο απο χιόνια, μα τώρα μαζί με το φίλο-του δεν έδινε καμια προσοχή στο πλυμιστο χαρτί, και ύτε μια φορά έτρεξε στο στάδιο. Μα καθίσανε κ' η διό-τους κοντα στο παράθυρο και αρχίσανε κάτι να σιγολένε. Ιστερα ανέκσανε το γεωγραφικο άτλαντα και άρχισαν να εξεετάζουν κάποιο χαρτί.

— Στην αρχή ος την Πέρμη... — σιγα έπε ο Φασύλοφ... — Απο και στο Τόμεν... ιστερα Τομκ... ιστερα... ιστερα... στην Καμτσάτκα... Απο και εσμογέτες με τις βάρκες θα μας φέρουνε μέσον του Βερίνκιου πορθμου... Και νά-σου, την Αμέρικα... Εκει έχει πολλα γυνοφόρα θερια.

— Και η Καλιφορνία; — ρότιζε ο Βολόντιας.

— Η Καλιφορνία βρίσκετε παρακάτω... Φτάνει να πέσεις στην Αμέρικα, η Καλιφορνία τότε δεν ίνε μακριά. Οσο για τροφι, ας ίνε καλα το κινίγι κ' η λιστία.

Ο Φασύλοφ όλο τον κερσ απόρεβγε τα κορίτσια. Το βράδι ιστερα απο τσάι, επιχε ος πέντε δευτερόλεφτα να το σταματίσι ένα απτα κορίτσια. Δεν ίτανε φρόνιμο να σιοπα. Εβixε μια διο φορές με σοδιρότιτα, έτριπσε με τη δεξια παλάμι το αριστερό-του χέρι, κίτακσε κάποιος παράκxενα την Κάτια και αρότιζε:

— Διαβάσατε το Μάιν-Ριτ;

— Οχι δε διάβασα... Ακούτε, μπορίτε να τρέχετε με παγοπέδιλα;

Βιθιζμένος στις σκέπες-τού ο Φασύλοφ δεν απάντισε, μα φύσκοσε μονάχα δυνατα μάγυλα κέβγαλε τέπιο αναστεναγμο, σάμπως στο δωμάτιο μέσα ίτανε ζέστι μεγάλη. Σίκοσε κxανα τα μάτια, κίτακσε την Κάτια και ίπε:

— Όταν η βόνασι τρέχανε στις παμπάxες, η γις έτρεμε κ' η μουστάνκι πιδύσανε και μυνκρίζανε φοβιζμένοι.

Και χαμογελόντας θλιβέρα, πρόστεσε:

— Εκει πέρα η ινδιάνι επιτίθεντε ενάντια στα τρένα. Μα ανιπόφορι ίνε η μοσχίτες και η τερμίτες.

— Τί πράματα ίνε αφτι;

— Μιάζυνε τα μιρμίκια, μα ίνε φτεροτα.

Δανκάνουν πολεμικά δυνατá. Κxέρετε πιός ίμε, εγος;

— Ο κίριος Φασύλοφ.

— Οχι. Ιμε ο Μοντιγόμο, Γεράκινος Ονιχας, αρχιγος τον ανίκιτον.

Η Μάρο, το πιο μικρο απτα κορίτσα, τον κίτακσε, κίτακσε αργότερα στο παράθυρο. που άρχισε να σκοτινιάζει και ίπε αφου σκέφτικε λίγο:

— Χτες εμεις ίχαμε νόστιμη φακυλάδα.

Τα όλος διόλου ακατανόητα λόγια του Φασύλοφ, το παντοτινο σιγομίλιμά-του με το Βολόντια, καθώς κ' η διαγογι του Βολόντια, που δεν έπεζε και όλο τον κερσ για κάτι σκεφτότανε, όλα αφτα ίσαν ακατανόητα και παράκxενα για τα κορίτσια. Και τα διο μεγαλύτερα, η Κάτια κ' η Σόνια, άρχισαν να παρακολουθύνε τα παιδια. Το βράδι, όταν πέφτανε τα αγόρια να κιμιθύνε, κριθόνανε τα κορίτσια πίσω απτιν πόρτα και ακύανε τις ομιλιες-τους. Και νά τι μάθανε. Τα παιδια τιμαζόντανε να φύγουν κάπου στην Αμέρικα, για χρισα. Όλα όσα χριαζόντανε για το δρόμο τα ίχανε έτοιμα: πιστόλι, διο μαχέρια, πακσιμάδια. μεγενθητικο φακο για να ανάδυνε φωτια, ναφτικη πικxίδα, και τέxερα ρύπλια χρίματα. Εμαθαν ακόμα πως τα παιδια θα κάνουν με το πόδι κάμποxες χιλιάδες θέρστια, στο δρόμο

θα πολεμίσουν με τίγρις κι άγριους ανθρώπους, θα βγάσουν χρυσό κ'ελεφαντόδοντο, θα σκοτώνουν τους εχθρούς-τον, θα εναντιώνουν με τους πειρατές τις θάλασσες, και στο τέλος θα παντρεύονται εριθρόδερμες και θα εργάζονται στις πλαντάσιες. Όλο γι'αυτά μιλούσαν ο Βολόντιας κι ο Φασύλοφ. Ο Φασύλοφ ονόμαζε τον εαυτό-του: „Μοντιγόμο, Γεράκινης Ονιχας“, κι ο Βολόντιας — „Χλομοπρόσπεος αδελφός“.

— Κίτα, να μι'λεις τίποτε ετι'μαμα, — έπε'ι Κάτια ετι'Σόνια. — Ο Βολόντιας όταν γυρίσει απ'την Αμέρικα θα μας φέρι'χρυσό κ'ελεφαντόδοντο, μ'αν θα πεις κάτι, θα τα χάσουμε όλα.

Την προηγούμενη μέρα τις παραμονές ο Φασύλοφ όλη την ημέρα κέεταζε το χάρτι της Ασίας και εσιμίονε κάτι, κι ο Βολόντιας ανίσυχος, φυσκομένος, σαν να το δάνκαζε μελίσσι, μπενοέθγενε κατρυφιαζμένα στα δομάτια και δεν έφαγε τίποτε. Μια φορά μάλιστα, στο δωμάτιο τον πεδίων, εστομάτισε κοντα στο ικονοστάσι, εστοβρυκεπιθίκε και έπε:

— Κίριε, εινχόρεσε-με τον αμαρτολό! Φίλαγε, κίριε, τι φτοχι και δίστιχί-μου μονόλα.

Το βράδι έκλαψε. Πιγένοντας να πλαγιάζι, για πολί κερó κρατύσε ανακαλιαζμένος τον πατέρα, τι μάνα, τις αδελφές-του. Ι Κάτια κ'ι Σόνια κα'άλαθαν την ετία, μα ι Μάρο, ι μικρότερη, δεν ένιυθε τίποτε, και κιτάζοντας το Φασύλοφ, εκέφτικε και έπε:

— Όταν θα κσαναρθί ι νιστία ι νταντα θα πι, πρέπι να φάμε ρεδίδια και φασύλια.

Πολί προί την άλι μέρα εικυθίκανε ι Κάτια κ'ι Σόνια και εσιχα πίγανε να δυν, πός θα φύγουν τα πεδία ετιν Αμέρικα. Πλινιάσανε ετιν πόρτα.

— Τί δε θα πος; — θυμομένα ροτύσε ο Φασύλοφ. — Πες, δε θα πας;

— Θεέ-μου! — ε, γόκλεε ο Βολόντιας. — Πος δε θα πάγο; Ελα, πυ λ'πόμε τι μανόλα-μου.

— Χλομοπρόσπεε αδελφέ-μου, σε παρακαλό να πάμε. Σκέψι, ει ο ίδιος με θεδέ-ορες πος θα πας, ει με δελέασες· και τώρα, όταν ίρθε ο κερó να φύγουμε, φοβίθικες.

— Εγώ. . . δε φοβίθικα. . . τι μάνα-μου μονάχα λιπόμε.

— Πες: θα πας, ίτε όχι;

— Θα πάγο, μονάχα. ! . μονάχα περίμενε. Θέλο να μίνο επίτι.

— Τότε μίνε, μόνος θα φύγο! — έπε ο Φασύλοφ. Και δίχος εσένα μπορο να γίνο. Και ίθελες ακόμα να κινιγας τίγρις κι άγρια θερια. Δόσε-με πίσó τα πιστόνια-μου!

Ο Βολόντιας έκλαψε τόσο πικρα, πυ δε βάστακσαν κ'ι αδελφές-του και κλάψανε και αφτες. Εγινε εσιχία.

— Οστε δε θα πας; — κσαναρότισε ο Φασύλοφ.

— Θα. . . θα πάγο.

— Φόρεσε λιπον.

Κι ο Φασύλοφ για να καταπίσι το Βολόντια, επένεσε την Αμέρικα, βριχίθικε σαν τίγρι, εφίρικε εα ερίνα βαποριυ, ίθρικε, ιποεχέθικε να δόσι στο Βολόντια όλο το ελεφαντό-δοντο, όλες τις λεοντες και τα δέρματα τον τίγρεον.

Και φάνικε εια κορίτσια, ασινίθιστος και ακσιοθάμαστος άνθρωπος, το αδίνατο και μελαχρινό εκίνο πεδί, με τις εκλινες τρίχες και τις περκινάδες στο πρόσωπο. Ιταν ίροας, απεφασιστικός, άφελος. Και μόνκριζε έτσι άγρια, πυ τα κορίτσια πυ ετεχόντανε ετιν πόρτα δίπλα νεμίζανε ετ'αλίθια, πος μέσα στο δωμάτιο ίταν αλίθινι τίγρι.

Όταν γυρίσανε τα κορίτσια στο δωμάτιο-τους και φορέσανε, ι Κάτια με τα μάτια γεμάτα δάκρια έπε:

— Τί φοβερό ίτανε! Τρέμο όλι!

Ετις δύο, όταν καθίσανε να γεματίσουνε, φάνικε πος τα δύο πεδία δεν ίσανε επίτι. Εετιλαν στο δωμάτιο τις ιπιρεσίας, στο σταβλό, ετιν αβλί, μα δεν τα βρίκαν πυθινα. Εετιλαν στο χοριό — κ'εχι δε βρεθίκανε· Ιπιαν τσαι ίστερα πάλι χορις τα πεδία και όταν καθίσανε το βράδι να διπνίσουν, ι μάνα δεν μπόρεσε να βαστάκει κ'εγκλαψε απ'τι μεγάλι-τις ανισυχία. Τι νύχτα πίγανε κσανα ετιν χοριό, ζίτισαν παντω, κατεβίκανε και ετιν ποτάμι με τα φανάρια. Απάνο κάτω γένικε όλη ι αβλί, μα το χάκυ.

Την άλι μέρα ίρθε ο χοροφίλακας· καθίσανε ετιν τραπεζαρια και γράψανε κάτι χάρτι. Ι μάνα όλο-τον κερó έκλεε.

Μα νά, στο πεζούλι του σπιτιού σταμάτισε σάνκα κι απτα τρία άλογα-τις, τα κάτωστρε έβγενε ατμος.

— Ο Βολόντιας ήρθε! — φώναξε κάποιος στην άβλι.

Ο Βολόντιας ήρθε! — έσκυψε η Ναταλία, τρέχοντας στην τραπέζαρια.

Κι ο Μιχορτ γάδγιζε κι αφτος. Αποδύχτηκε, πως τα πεδια τα βαστάκανε στην πόλι, όπου σταματίσανε κε ροτύσαν πυ πολύνε μπαρύτι. Μόλις μπήκε στο διάδρομο ο Βολόντιας έκλαψε κε ρίχτηκε στην ανκάλι τις μάνας-του. Τρέμοντας τα κορίτσια σκεφτόντανε τί θα γινότανε. Ιδαν πως ο πατέρας πήρε το Βολόντια κε το Φαζύλοφ στο γραφίο-του κε πολι κερο μιλούσε μαζί-τους· κ' η μάνα επίσης κάτι έλεγε κε έκλεε.

— Μίπος γίνετε έτσι; — έλεγε ο παπάκις.

— Αλίμονο αν το μάθουνε στο γυμνάσιο, θα σας αποβάλουν. Ντροπή-σας, κίριε Φαζύλοφ! Δεν ίνε σοστο; Ιστε ο έτιος, κ' ελπίζο να σας τιμωρίσουν η γονή-σας. Μίπος γίνετε έτσι; Πύ περάσατε τι νύχτα;

— Στο σταθμο, — ιπερίφανα απάντιζε ο Φαζύλοφ.

Πλάγιαζε ίστερα ο Βολόντιας κε τυ θάλανε στο κεφάλι πετσέτα μυσκεμένη σε κσιδί. Τιλεγραφίζανε κάπου κε τιν άλι μέρα ήρθε μια κίρια, η μάνα του Φαζύλοφ, κε πήρε το γιό-τις.

Οταν έφγιε ο Φαζύλοφ, το πρόσοπό-του ήταν κατσυριαζμένο, περίφανο, κε αποχερτόντας τα κορίτσια δεν ίπε ότε μια λέκσι: μονάχα πήρε ένα τετράδιο απο την Κάτια κε για ενδίμιο έγγραψε εκι:

„Μοντιγόμο Γεράκινος Ονιχας“.

Ερώτισες για επεκσεργασία:

1. Σε πιά κινονικι τάκσι ανίκανε τα διο πεδια;
2. Πύ εσκεφτόντανε τα πεδια να φέβγουν κε τί σχεδιάζανε να κάνουν εκι;
3. Γιατί στα πεδια γενίθικαν τέτιες σκέψεις;
4. Γιατί δεν ίτανε σοστο αφτο πυ σχεδιάζανε τα πεδια;
5. Τί επιθυμύνε σίμερα τα πεδια να κάνουν;
6. Πιό μέρος πέρνουν τα πεδια στι σοσιαλιστικι ικοδόμиси τις χώρας-μης.

Η. ΙΛΙΝ

Ι ΑΝΙΧΝΕΦΤΕΣ ΤΥ ΠΕΝΤΑΧΡΟΝΥ

1. Ι ΑΝΙΧΝΕΦΤΕΣ ΤΥ ΠΕΝΤΑΧΡΟΝΥ

Να χτίζοντε εκατοντάδες νέες πόλεις, εκατοντάδες νέα εργοστάσια! Ερχολο να το πι κανέναν. Μα με τί θα φκιαστων; Με τον αέρα μονάχα δε χτίζετε τίποτε.

Βρίσκοντε όσο χριαζόμαστε τύβλες, τσιμέντο, γιαλια; Εχομε τόσο σίδερο, όσο χριαζετε για τις μηχανες;

Ετιμα ιλιχα έχομε λίγα, μα πρότες ίλες, όσο θες;

Αν απτο παράθιρο τυ τρένου βλέπετε μονάχα έχτασες απέραντες, δάσι, θάλτους, αφτο σιμένι πως δε βλέπετε τίποτε.

Ι έχτασες, πυ βλέπετε ίνε άργιλος, άμος, πέτρες.

Τα δάσι, — δοχάρια, σανίδια, εργαλία τραθέρες.

Ι τόρφες, η θάλτι πυ βλέπετε, ίνε ιλεχτρικο ρέμα.

Απ'τον αργιλο κε τον άμο θα φκιασμε τύβλες, απτον αργιλο κε το αζβέστι — τσιμέντο, απτο μετάλεμα τυ σίδερυ — σίδερο.

Πρότες ίλες σ' εμας βρίσκοντε άφθονες. Χριάζετε να τις εποφελιθύμε. Κε το πρότο πυ θα κάνουμε για τι δουλια αφτι ίνε η ανίχνεψι. Οπος στον πόλεμο, έτσι κ' εδο δεν μπορι ν' αρχίσι κανις δίχος ανίχνεψι. Κ' η ανίχνεψι σ' εμας προχορι.

Κάθε χρόνο στέλνουνε εκστρατίες στα πιο απόκεντρα τις χώρας-μας μέρι-στις έριμες τυ Καζακισταν, στα βουνα τα απάιυτα τον Αλταίον κε τυ Παμιρ.

Ενα τάγμα, εκι σ' ένα μέρος τις Σιβιρίας, ανίγι δρόμο πάνο απτι θαλτόδικι τόντρα. Πάνε δίχος χάρτι. Φοράνε στα πρόσοπά-τους μάδρα δίχτια μάσκας. Γιατι αλιος δεν μπο-

ρις να γλιτώσει απτα κουνυπια κε τις μίγες. Το τάγμα προχωρι. Κε μαζί με το τάγμα, χωρίς να μίνι ότε λεφτο πίσο προχωρι κ' ι πετόμενι εκστρατία τον κουνυπιον. Κε ι τύν-τρα, ίσιο λες πιάτο, δίχος κανένα ίπσομα, δίχος δεντρι κανένα.

Στον ίδιο κερσ, άλλο τάγμα ανιχνεφτες, προχωρόνε μακρια στο νότο. Προχωρουν πάνω σε βουνον μονοπάτια, λες κε σκαρφαλόουν πάνω σε κορνίζες πελόριω τίγυ. Κάτο απτα πόδια τους — νκρεμος 100 μέτρα ίπσος.

Αν δόλιασαν λίγο τα μάτια-συ κε τρόρακε το πόδι κε έπεσε — ότε τα κόκαλά-συ θα βρεθόνε. Μα ο ανιχνεφτις να φοβάτε δεν πρέπι. Κ' ι άνθρωπι προχωρουν, ακουμπόνε με όλο το κορμι πάνω στην πέτρα κε προσεχτικα πσιλαφόνε με το πόδι το κάθε θίμα, πυ θα κάνουν.

Μεσα σε δέκα χρόνια — απτα 1919 ι Ακαδημία τον επιστιμον έστισε τριακόσιες εβδομήντα μια εκστρατίες!

Αφτες τις εκστρατίες τις έστισε μονάχα ι Ακαδημία τον επιστιμον! Μα πόσου ανιχνεφτες στίλανε τα άλλα επιστιμονικα ινστιτούτα; Πόσι μηχανικι δουλέβυνε για εκσερέδνισες εκι, όπου αποφασίστικε να χτιστόνε σιδηροδρομικες γραμες, να σκαφτόνε κανάλια, ν' ανιχτων ανδροκοριχία πετροχάρβουνυ, να φκιαστουν εργοστάσια!

Ι ανιχνέφτες δουλέβυνε σ' όλι τι χόρα.

2. ΤΙ ΛΕΝ Ι ΑΝΙΧΝΕΦΤΕΣ

Αραγε τί να λένε ι ανιχτεφτες; Κατορθόσανε να θρόνε τίποτε;

Λένε πως τέλια ακόμα, σχεδον καθόλυ, δεν κσέρουμε τι χόρα-μας. Δεν ανακαλίψαμε τους θισαδρύς-τις.

Στιν Καρελία, πίσο απτιν πολικι ζόνι, στο μέσο τις τύντρας, βρίκαν τα πελόρια Χιπινικα θυνα. Κσέρετε απο τί αποτελούντε τα θυνα αφτα; Απτις πιο πολίτιμες πρότες ίλες — τι νεφελίνι κε τον απατίτι. Ι νεφελίνι θα μας δόσι γιαλι κε αλιωμίνι. Ο απατίτις μας δίνι υπερφοσφάτο — λίπαζμα για τα χοράφια-μας. Κε στα θυνα αφτα βρίσκοντε δεκάδες εκατοντάδες εκατομίρια πύτια απ'αφτες τις πρότες ίλες.

Στιν έριμο Καρα-κνυ βρίκαν κάτι παράκσena τυμπια. Όταν τα χαλάσανε ίδαν πως δεν ίσανε άμος απλος, μα μίγμα άμυ κε θιαφω. Θιαφω! Κ' έμεις αγοράζαμε το θιάφι απτιν Ιταλία, το κυβαλύσαμε απο μακρια κε πλερόναμε γι αφτο ένα σορο χρίματα! Το θιάφι μας χριάζετε να φκιάνουμε χαρτι, λάστιχο.

Με το θιάφι ραντίζυν τ' αμπέλια κε τα βαμπάκι για να τα γλιτώσουν απτα θλαβε-ρα ζοίφια. Κι άκσαφνα, νά, σ' εμας βρίσκετε θιάφι όσο θέλεις.

Στι Σιβιρία ι ανιχνεφτες ανακαλίψανε τέτιες λίμνες, πυ στον πιθμένα-τους βρίσκε-τε σόδα. Κσέρετε τί ίνε σόδα;

Ινε το ιλικο, χωρίς το οπίο σαπόνι δε γίνετε. Κε όχι μονάχα σαπόνι, μα κι άλλα πράματα γίνοντε απτι σόδα.

Τι σόδα τιν παράγυνε απτ' αλάτι. Για το σκοπο αφτο φκιάνυνε μεγάλα εργοστάσια. Κ' εκίνο βρίσκετε έτιμο μέσα στις λίμνες. Απλοσε μονάχα το χέρι-συ κε πάρε όσο θέλεις.

Στι Γιακντία ι ανιχνεφτες ανακαλίψανε βράχυσ — απσιλότερος κι απο σπίτια με εκς πατόματα — απο καθαρο αλάτι. Αλάτι βρίσκετε κε σ' άλλα μέρι.

Κε άλλο περίεργο πράμα βρίκανε ι ανιχνεφτες εκι τιν απομακρι Γιακντία. Τεράστια διάφανα κρίσταλα γίπσυ. Καθεαφτυ τσάμι για παράθιρα, μονάχα πυ δεν ίνε απο γιαλι. Παρ-το απ' εφθίας κε βάλ-το στο παράθιρο.

Αμ' τι χοντρίλα, πυ βρίκανε στο Καζακσταν; Ι χοντρίλα ίνε ένα ίδος φυτο. Ι επιστίμονες βρίκαν πως απτυς θάμνυς τις χοντρίλας τρέχι κάτι σαν ιγρο.

Πίραν το κσετάσανε. Κε τί νομίζετε να ίτανε; Καυτσυκ! Κ' εμεις φέρνουμε το καυτσυκ απτο εκσωτερικο για τις φάμπρικές-μας.

Ακόμα δεν πρόκανε να κσαπλοθι σόλι τι χόρα ι ίδισι για τι χοντρίλα κε βρίκαν ένα άλλο πιο πολίτιμο φυτο — το ταυ-σαγιζ. Το ταυ-σαγιζ ίνε κι αφτο φυτο πυ δίνι καυτσυκ. Ι επιστίμονες λένε, πως δε βρίσκετε σ' όλο τον κόσμο άλλο φυτο πυ να δίνι τόσο καυτσυκ, όσο δίνι το τάν-σαγιζ.

Κε μίπος μπορι να τα λογαριασι κανένας όλα όσα βρίκανε ι ανιχνεψτες; Εργάζοντα ι ανιχνεψτες όχι μονάχα στα θάσι, στις στέπες, στις έριμες. Σε κάθε λαμπορατόριο εργάζοντε ανιχνεψτες.

Ι ανιχνεψτες αφτι λένε: δεν ίνε ανάνκι να στίλουμε όλυς μακρια χιλιάδες χιλιόμετρα, να γίνυνε μύσκεμα απτι βροχι, να χτιπάνε τα δόντια απτο ανιπόφορο κρλο. Εδω πάνο στα τραπέζια, στα γιάλινα σολιναράκια, θα βρούμε τις πολίτιμες πρότες ίλες για τα εργοστάσια κε τις φάμπρικές-μας. Θα μάθυμε τα εργοστάσια να θγάζυνε πρότες ίλες απ τα απορίματα, απο τέτια πράματα, πυ δε χριάζοντε σε κανένα, απο τέτια πράματα πυ βρίσκοντε παντυ, απτα πόδια-μας κάτω, όπου κι αν πάμε.

Κε νά: βρίκαν τρόπο να φκιάνυνε χαρτι κε καρτόνι απο καλάμια, λεπτι τσοχα-απο απλο σκληρο μαλι, ζάχαρι απτα απομινάρια, πυ αφήνυν τα εργοστάσια τις ζάχαρις.

Μας φτάνυν ι πρότες ίλες πυ βρίσκοντε στι χώρα-μας. Πλύσια ι γί-μας σ'αφτες!

Στις τόρφες κε τυς βαλτότοπος φκιάνουμε ιλεχτρικυς σταθμυς, κι απο εκι στέλνουμε τιν τόρφα με τα σίρματα — ιλεχτρικο ρέμα. Απτα έλατα κάνουμε χαρτι. Θα οργόνουμε κε σπύρουμε τις στέπες, όπου φιτρόνι σίμερα ι φτέρι κι άλλα αγριόχορτα κ' ι στέπες αφτες θα μας δύνυνε σιτάρι.

Θ'ανανκάζουμε τον αέρα, πυ φισα σίμερα κε λιγίζι τα δέντρα να εργάζετε κι αφτος. Ι επιστίμονες-μας βρίκανε νέο αεροκινιτίρα, πυ οφελι πολι στι δουλιά-μας.

Κε κάτω μέσα στι γι βρίσκετε ότι θες: πετροκάρβυνο, σίδερο τσίγκο, χαλκος. Κι άλλα πολλα πυ τόρα τελεφτέα αρχίσαμε να τα θγάζουμε.

Πέντε χρόνια πριν νομίζαμε, πως στιν κιλάδα τα Κυζνετς, στι Σιβιρία βρίσκοντε μονάχα 250 διςεκατομίρια τόνι πετροκάρβυνο. Μα τόρα ι ανιχνεψτες-μας βρίκανε κι άλλα 150 διςεκατομίρια. Εδριμα μεγάλο! Ολόκληρο βυνο πετροκάρβυνο σε ίψος πέντε χιλιόμετρα. Κε πως δεν προσέκxανε ένα τέτιο βυνο;

Δεν το προσέκxανε, επιδι το κάρβυνο δεν χίτε πάνο στι γι, ύτε ίνε χιμένο σε σоруs. Κίτε βαθια, σροματα στρόματα, μέσα στι γι. Οστε απο πάνο απτιν επιφάνια δε φένετε αν βρίσκετε πετροκάρβυνο μέσα στι γι, ίτε όχι. Για να βρεθι το πετροκάρβυνο πρέπι ν'ανιχτι τριπι βαθια μέσα στι γι. Κι αφτο δεν ίνε δουλια έφκολι. Ι πορόδιχι ι πέτρα έφκολα τριπένετε. Μα ι σκληρι; Ινε τέτια πέτρα, πυ ύτε το ατσάλι τιν τριπένι κε ίνε ανάνκι να τριπιθι με διαμαντένιο τριπιτιήρι.

Κι ας μιν πάρουμε μονάχα τιν κιλάδα τυ Κυζνετς, πυ μόλις τόρα τελεφτέα αρχίσαμε ν'ανίγουμε ανθρακορι. Ας πάρουμε το Ντονπας, ι εργασία γίνετε εκι απο πενήντα χρόνια τόρα. Τί νομίζαμε γνорίζουμε καλα όλο το Ντονπας;

Οχι, δεν το κxέραμε.

Ανίγαμε άλλοτες ανθρακοριχία εκι, έτσι, χορις να εκσετάζουμε όπος πρέπι, τί ίδος στρόμα βρίσκετε εκι, αν έχι μεγάλη έχτασι κι αν παντυ έχι το ίδιο πάχος.

Το ίδιο γινότανε κε με το σίδερο.

Μίπος κάμποςα χρόνια πριν κxέραμε, πως βρίσκετε σίδερο στι χώρα τυ Κάτο Βόλγα; Κε τόρα χτίζουμε εκι μεγάλο εργοστάσιο — το μεταλургικο εργοστάσιο Χομπέρσκι. Αφτο το εργοστάσιο θα μας δόσι κάθε χρόνο 650 χιλιάδες τόνυς μαντιέμι.

Το ίδιο κε με το νέφτι. Τελεφτέα ο καθιγιτις Πρεοπραζένσκι θρίκε νέφτι σε τέτιο μέρος, όπου άλλοτε σκεφτόντανε να ζιτίσουν — 40 χιλιόμετρα μακρίτερα απτιν Πέρμι.

Κε ι επιστίμονες μας λένε πως βρίσκετε νέφτι σ'όλι τιν έχτασι απτο Μέσο Βόλγα ος τα Υράλια.

Μ' άλλα λόγια πρέπι να κεντίσουμε παντυ το φλιο τις γις με τιν „καρφίτσα“ το τριπιτιήρι τυ ανιχνεψτι. Κ'ι ανίχνεψτι κxακολουθα. Σε πολλα μέρι στέχοντε πάνο απτι γι ι ατσαλένι ι μακροπόδαρι γίγαντες — ι ανιψοτίρες — τριπιτάδες. Τα ατσαλένια κε διαμαντένια τριπιτιήρια τριπένυν τι γι, σπάνυν τις τρίπες, κε προχορύνε βαθια, όπου κάτω απο δεκάδες κε εκατοντάδες μέτρα „αδιάφερο“ αχρίαστο χόμα ίνε χοιμένα ολόκληρα πλούτι.

3. Ο ΚΑΘΕ ΜΑΘΗΤΗΣ ΠΡΕΠΙ ΝΑ ΙΝΕ ΑΝΙΧΝΕΨΤΙΣ

Ο κάθε μαθητής ονιροπολι να ταξιδέβι μακριά πολι μακριά — στις Ιντίες, στην Αφρική, στην Αμερική

Κε πιά ίνε ι ανάνκι να ταξιδέβι κανένας τόσο μακριά; Μίπος γνωρίζετε καλά το μέρος, πυ ζίτε; Μίπος κέρετε αν ιπάρχυνε στα μέρι-σας τόντες, βαλτότοπι, κσιλία για ικοδομι, φοσφορίτες, άργιλος για τύβλες, άμος για χτίσιμο;

Βέβια δεν τα κέρετε.

Μα νά, το πρότο ταξίδι πυ πρέπι να κάνετε, πρέπι να ίνε ταξίδι στα περίγυ-
ρα τυ χοριυ ί τις πόλις-σας.

Οργανόστε ενδρομες, καταστρόστε λεπτομερις χάρτες. Πάνο στις χάρτες σφτυς σι-
μιόστε το κάθε πυ μορι να μας χρισιμέπει για το πεντάχρονο.

Παρακαλέστε τυς μεγαλίτερος σιντρόφους-σας, τυς δασκάλως να σας βοιθύνε, μάθετε απ'αφτυς να κσεχορίζετε τι μεταλέματα, τα μέταλα. Αφυ εις μονάχι δεν μορίτε να τα διακρίνετε. Κι ο ανιχνεψτις πρέπι να τα γνωρίζι όλα. Πρέπι να σκαλίζι παντυ, να ζιτα. Μιν κσεχνάτε πως δε γνωρίσαμε ακόμα καλά τι γι, όπου ζόμε.

Σαφτο πρέπι να βοιθίζετε κ'εσις.

Σημίοσι. Διαβάστε το βιβλίο τυ Μ. Ιλιν „Για το μεγάλο πλανο“

Α. ΖΑΡΟΦ.

ΤΟ ΤΡΑΓΥΔΙ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΤΑΛΟ

1-ος { Τον πόνο για το μέταλο στυ χώρα
 { π'απλόνετε, ακύτε, τον τρανο:

Ολι { Ατσάλι! Πιο πολι τ'ατσάλι δόστε!
 { χαλκο, το σίδερο διπλο!

Γιν. { Λίγο: Πιο πολι! Τριπλασιάστε
 { τον καμινιον τι φλόγα τιν τρανι!

Αντρ. — Ράγες, για τυς δρόμους-μας φκιάστε!

Γιν. — Δοχάρια για ικοδομι!

2-ος — Τις γίς-μας ο ατέλιοτος ο κάμπος
 μέταλα, μέταλα ζιτα.

Αντρ. Λίγα. Τ'αλέτρια δε μας φτάνουν!

Γιν. Τα τράχτορα κανένας μιν κσεχνα!

Αντ. Τα σέρματα για τις καλίβες!

3-ος { Μα μιν κσεχνας τα πατρικα
 { να προ.τατέπουμε τα σπίτια

Αντρ. κανόνια θέλομε τρανα.

1-ος Μαστίγι ο κρασνοαρμέος
 για κάθε μύρι εχθρικι.

Αντρ. { Δίχος τις λονχες δεν μορούμε
 { τις χώρας-μας να ίμαστε φρυρι.

2-ος { Κε στον αγόνα πυ θεριέβι
 { κι κάτω μέσα στυ νιχτια,

3-ος { δέχος βόλια δεν μπορούμε,
βοιθι εμεις νάρθουμε
στ'αδέρφια-μας τα τακσικα.

1 ος { Το ατσαλιό-μας τα κομάτια
φόρος στι μάχι τι στερνι.

Ολι { Τον πόνο για το μέταλο, ακύστε,
στι χόρα-μας πυ αντιλαλι.

Αντρ. Λιόστε, αδιάκοπα λιόστε!

Γιν. Στα πέτσκα άζθε;τι ι φοτια.

Ολι { Σιδερο δόστε για τ'αλέτρια,
ατσάλι δόστε για σπαθια!

Ερωτισεις

1. Πιό θέμα στο πύμα αφτο αναπτίξι ο πιυτις;
2. Γιατί χριά'ετε το μέταλο στι χόρα-μας;

Δ. ΕΡΙΣΤΕΑ

ΤΟ ΚΟΜΠΑΙΝ

Καράβι μεγαλόπρεπο, τα πράσινα πελάι,
κομπάιν, σκίζοντας περνας τις μάνας γις τα στίθια,
κε το μοιτόρ-συ διόχνοντας τον κορακιον τα πλίθια,
τάλέτρι με τις πρόλιπρες στιν άδισο πετάι.
Αλονιστις κε θεριστις δε συ λιγαν εσένα,
χτένια, φτιάρια, δρέπανα, ο κάματος, ι πύρι,
μάννα έχις τι φάμπρικα, το δουλεφτι έχις κίρι,
κ'έχις τα πόδια ατσάλινα, τα χέρια σιδερένια.

Α. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑ

Ι ΘΑΛΑΣΑ

Ο πατέρας-μυ δεν ίχε σκοπο να με καμι ναφτικο.

— Μακρια, έλεγε· μακρια, πεδί-μυ, απτο άτιμο στιχίο! Δεν έχι πίστι, δεν έχι έλεος. Μιν κιτας, πυ χαμογελα, πυ ιπόσχετε άπιρα τα πλδτι-τις. Αργα — γρίγορα θα συ σκάψει το λακο ι θα σε ρίξει πετσι κε κόκαλο, άχριστο στον κόζμο...

Κε τα έλεγεν αφτα άνθρωπος πυ έφαγε τι ζοί-τυ στο καράβι, πυ ο πατέρας ο πάπος, ο πρόπαπος όλι ος τι ρίξα τις γενιας κιεπσίχισαν απάνο στο παλαμάρι. Κε όχι μόνον αφτος αλα κ'ι άλι γέροντες τυ νισιυ, ι απόμαχι τον αρμένον τόρα κ'ι νεότερι, πυ ίχανε νοπυς ακόμα τυς κάλυς στα χέρια, εκινύσανε μελανχολικα το κεφάλι κε στε νάζοντας έλεγαν:

— Ι θάλασα δεν έχι πτομι. Ας ίχα ένα κλίμα στι στερια κε μάθρι πέτρα να ρκίσο πίσο μυ.....

Μα μένα νυχτοίμερα ι πεισί-μου άλλον πόθο καπάντισε να μιν έχι παρα το ταξίδι στι γαλήνη, ταξίδι κε στιν τρικυμία. Κι ακόμα τιν όρα πυ ερχόταν ίδιςι ναβαγίω στο νι-ει κι ο πνιγμος, ο θάνατος πλάκωνε τις πειχες όλον κ' εχινόνταν όυθι ι θλίψει απτα ρι-τιδομένα μέτοπα ος τ'απειχα λιθάρια τις ακρογιαλίας· όταν έβλεπα τα ορφανοπέδια στις όρόμους σαν χρισόκσιλα ριπορένν αρχοντόςπιτο κε τις γινέκες μαθροφόρες, απαριγόριτες τις αραθονιαστικες· όταν ακόμα διγόντανε ναθαγι το μαρτίριό-τους πίζμα μ'έιανε πυ δεν ήμυν κ'εγο μέσα, να ιδο τι θάλασα στο άγριο μεγαλίο-τις κε να παλέπσο, να παλέπσο μέχρι θανάτω μαζί-τις.

Δεν κρατίθικα περισσότερο. Εήλιπε ο πατέρας με τι σκύνα στο ταξίδι. Εμίσεθε κι ο καπεταν Καλιγέρις, θίος-μου, για τι Μ. θάλασα. Το έπεςα στο λαμν, το παρακάλεσα· με πίρε μαζί-το.

— Θα σε πάρο, μν λέγι, μα θα δυλέπσις το καράβι θέλι δουλια. Δεν ίνε πσαρό-τρατα νάχης φαγι κε ίπνο.

Τρόμαζα πάντα το θίο μν. Ιταν άγριος κε κακος σε μένα όπος κε στις νάφτες-το. Εκίνι απόφεδγαν να δυλέπσουνε μαζί-το. „Κάλιο σκλάθος στο Αλιστέρι — παρα με τον Κσλιγέρι,“ λέγανε για να δίκσυν τιν απονιά-το. Τυς έπσινε το πζάρι στα χίλι. Οχι μό-νο στι δουλια μα κε στο φαγι κε στιν πλερομι ακόμα. Οτι παστο παλιοκρέατο, μυχλια-ζμένος μπακαλάος, αλέθρι πικρο, τιρι τεμπεσίρι στιν αποθήκι τυ Καλιγέρι βρισκότανε για τυς νάφτες-το. Κι ο λόγος-το πάντα προσταγι, αγριοδλαστήμια κε θρισίδι. Μόνον απελ-πζμένι πιγένανε στι δυλέπσι-το. Ικσερα λιπον προς δέ με καρτερύσανε χάδια κε διασκέ-δαςες. Μα ο μαγνίτις πυ έσερνε τιν πεισί-μου έκαμε να τα περιφρονίσο όλα. Να πατίσο μια στο κατάστρομα έλεγα κε δουλια όσι θέλεις.

Τρις εβδομάδες αργότερα κατεθίκαμε στιν πόλι φορτομένι. Εκι έλαθα πρότο γράμα τις μάνας-μν. Πρότο γράμα πρόο μαχέρι στιν άμαθι καρδιά-μν. „Πεδί-μν Γιάνι, μν έλεγεν ι γρια. Όταν γιρίσις πάλι στο νισι δε θα θρις πια τον πατέρα-συ. Πάι ο πατέ-ρας-συ, πάι ι όμορφι σκύνα! Τα ρύφικε όλα ι Μάθρι θάλασα. Τόρα δεν έχις τίποτε παρα το χαμόςπιτο, εμένα τιν άφτυρι κε τα χέρια-συ. Ιγια στα χέρια-συ! Δύλεπσε, πε-δί-μν, κε τίμα το θιό-συ. Α συ μένι κάποτε κσεδύλιω στέλνε-το κ' εμένα τις άμιρις“.

Στάθροσα τα χέρια-μν, κίτακσα με βυρκομένα μάτια τι θάλασα!...

Ι θάλασα στο πρότο ταξίδι αντάμιπσε τιν αγάπι-μν. Εμινα πλέον αναγκαστικος δυ-λεφτις τυ καπεταν Καλιγέρι. Δυλεφτις για το πσομάκι. Πσομάκι το δικό-μν κε τις μά-νας-μν. Αλα με όλι τι σιβυλί-τις ύτε να τον τιμίσο ύτε να τόνε δυλέπ.ο μπόρεσα πε-ρ'ισότερο το θιό-μν. Αν ίνε να δυλέπσο νάφτις, σκέφτικα, βρίσκοντε κι άλα καράβια. Απο να δέχουμε χαλαζόθυροχο τις βρισιες τυ σινκενί-μν καλίτερα ενος κσένν. Αποφάσιςα στο πρότο λιμάνι να κσεμπαρχάρο με το καλο.

— Με το καλο; άσε κε να δις· λέγι ο καπεταν — Καλιγέρις όταν εμάντεπσε τι σκέπσι-μν.

Πάο μια μέρα να τυ ζιτίσο λίγος λάδι για το φαγι. — Δεν έχι, μν λέγι· το τροι εκίνος πυ κάθετε στο τιμόνι. Πάο δέφτερι· το ίδιο. Πάο τρίτι· πάλι το ίδιο. Δεν αρκι πυ μας τάιζε ολα τα ρέπια πράματα· ιθελε κε το λάδι να μας κόπσι. Φιλάο κε γο μια μέρα πυ ήμυνα στο τιμόνι, πέρνο τον αγιο·Νικόλα, τονε δένο στο διόχι κε το αρίνο μάρμαρο. Το καράβι άρχικε να γιρίζι σαν άμιαλο στι θάλασα.

— Μπρε Γιάνι! μν φονάζι ο καπετάνιος. Πιον άφικες στο τιμόνι;

— Εκίνον πυ τρώι το λάδι, τυ απαντο.

Ι νάφτες όλι σκάνε τα γέλια. Εκίλος θιμόνι.

— Να φίγης; μν λέγι· γρίγορα τα ρύχα-συ κι όκσο.

— Να φίγο· το λογαριαζμο.

Με πέρνι στιν κάμαρι κι αρχίζι να στρόνι το λογαριαζμο κατα τι σινθιά-το — Τιν τάδε ιμέρα σιφονίσκαμε· τιν τάδε μπίκες μέσα, τιν άλι έφερες τα ρύχα-συ, τιν άλι φίγα-με, τιν άλι έπιασες δουλια. Δεν ίνε έτσι;

Υτε πολες υτε λίγες. Πέντε ιμερον μιστο μν έτρογε. Πάλι καλα.

— Έτσι, τυ απάντικα.

Κ' εδγίκα με διο ζβάντσικες στι Μερίνα.

Αρχισε τόρα ι ζοι τυ νάφτι με τα όλα-τις. Ζοι κε τίκσι. Μερμίνκι τέλιο. Μερμίνκι στι δουλια, ποτε όμος κε στο είναγμα. Τί να έβρις, τί να σινάκσις; Μεροδύλι μεροφάι. Ενα ξεδγάρι ποδίματα, έν ε μιστος. Ενας μυσαμας, άλος μιστος. Ενα γλέντι στο Κεμερ-αλτι, τρίτος. Ενας μίνις διχος δουλικ' εκσι μίνες χρέος. Σίρε να κάμεις κομπόδεμα κε να κιβερνίσις σπίτι. Δόκσα νάχι ο Χάρος, πυ το έκλισε γρίγορα. Πεθανε ι μάνα-μυ στο χρόνο απάνο κ'έτσι κσενιάσαμε. Απο καράβι σε καράβι, απο καπετάνιο σε καπετάνιο, απο τακσίδι σε τακσίδι, δέκα χρόνια τα έκλιστα στι θάλασα.

Ζοι βασανιζμένι· μια χαρα — τρις τρομάρες. Τα λόγια τυ πατέρα-μυ νιχτοίμερα σταφτιά-μυ. Μα τί τ'όφελος; Βάρε τυ μαχεριυ γροθια· χτίπα το κεφάλι-συ στο κατάρτι· το κατάρτι δε σπάι.

Αν ίχα κ'εγο ένα κλίμα στι στερια πέτρα μάβρι θα έριχνα. Μα πύ το κλίμα; Απόφασι το πέρα. Ι το κίμα θα με φάι ι θα με δόσι πετσι κε κόκαλο άχριστο στον κοζμο. Τάχα μίπος ίμυνα μόνος εγο; Όλος ο ναφτόκοζμος έτσι δέρνετε. Εκαμα σε τόσα καράβια. Ιδα κε τυς κσένους, μα δε ζίλεπσα τιν τίχι-τους. Παντυ ίδια ι ζοι τυ νάφτι. Βρισιες απτον καπετάνιο, απο το φορτοτι καταφρόνια, φοβέρες απτι θάλασα, σπροκσίματ' απτι στερια. Οπυ κε να γιρίσις στα κόντρα βρίσκεσε.

Ερώτισες

1. Σε πύς ανίκυν τα καράβια σε μας;
2. Μάθετε πός ζυν ι νάφτες στα σοθετικά-μας καράβια.
3. Επισκεφτίτε ένα απτα μεγάλα-μας επιδαιτικά βαπόρια.
4. Σινκρίνετε τι ζοι το ναφτό-μας με τι ζοι το ναφτόνε στα καπιταλιστικά κράτι.

Παλαμάρι=το σκινι τις πρίμνας, το λένε κε γόμενα

σχόνα=ίδος παραβιυ.

μισέβο=αναχορο, πάγο τακσίδι.

πσαρότρατα=θάρκα για πσάρεμα.

απονια=ασπλαχνια.

ρέπι=ριμάδι, ερίπιο

διάχι=το κσίλο με το οπίο γιρίζυν το τιμόνι.

Μερίνα=ιταλικι πόλι.

Δ. ΒΙΚΕΛΑ

ΤΙ ΛΕΓΙ Ι ΘΑΛΑΣΑ

Όταν ι θάλασα γλικά
στον άμο πσιθιρίζι
σαν να το ναυορίζι,
τί τάχα λέγι μιστικά,
τί λέγι στ'ακρογιάλι;
Τυ λέγι:—Ακρογιάλι,
μιν απτο φλίζβο γελαστις
κε στο 'ερό-μυ κίμιθις
τιν ίσιγι ανκάλι.
Μι στι γαλίγι πιστεφτις
θάρθι κι ανεμοζάλι.

Κι όταν ι θάλασα μ'οργι
κίλα τα κίματά-τις
κι αφρίζυν τα βυνά-τις
κε φοβερα ιχολογι,
τί λέγι άραγε στι γι
με τα μυνκρίζματά τις
ι άγρια-τις ι κραβγι;
Λεγ' ι κραθγι εκίνι:
—Τον κόζμο θα χαλάσο,
αλ'όμος θα περάσο
κε θεν-νάρθι γαλίγι.

ΤΟ ΙΛΙΟΒΑΣΙΛΕΜΑ

Πίσω απο μακρινες κορφες ο ήλιος βασιλέβι
 κε τυρανυ τα σίνιρα χίλιες βαφες αλάζουν.
 πράσινες, κόκινες, κσανθες, ολόχρises, γαλάζιες,
 κι ανάμεσά-τους σκái λαμπρος, λαμπρος ο Αποςπερίτις.
 Τιν πέρα τυ καλοκεριυ τι ζβι γλικο αεράκι,
 πυ κατεβάζουν τα βυνα, πυ φέρουν τ'αχρογιάλια.
 Ανάρια τα κλονάρια-τυ κυνάι ο γέρο πέφκος
 κε πίνι κε ρυφάι δροσια κι αχολογάι κε τρίζι.
 Ι θρίσι ι χορταρόστροτι δροσιζι τα λυλύδια
 κε μάλαφρο μυρμυριτο γλικά τα νανυρίζι.
 Θολόνι πέρα ι θάλασσα, τα ριζοθύνια ισχιόνουν,
 τα ζάλονκα μαδρολογουν, σκίβουν τα φρίδια ιδράχι
 κ' ι κάμπι γίρο ι απλοτι πράσινο πέλαο μιάζουν.

K. ΚΡΙΣΤΑΛΙ

Λ. ΜΑΒΙΛΙ.

ΚΛΙΜΑΤΑΡΙΑ

Τα παλιά-συ τα κλαρια
 πρασινάδα κρίβι
 δροσερι κλιματαρια
 ζοντανο καλίβι.
 Το βασίλεμα τυ ιλιω
 κόκινο σα φλόγα
 καθεμια τυ σταφιλιο
 χρυσοβάφι ρόγα.

Γ. ΔΡΟΣΙΝΙ

ΑΓΡΙΟ ΤΡΙΦΙΛΙ

Τ'άγριο τριφίλι χίθικε στον κάμπο καταράχτις·
 δεν τάντικόβι ανιφορια, κι υδε τ'ορίζι φράχτις.
 Θεριέβι, αντριέβι απλόνετς τρομαχτικι πλιμίρα,
 στο πέραζμά-τυ πνίγοντας ότι τυ φέρι ι μίρα·
 κι όχτυς κε λάκυσ κε πλαγιες κε χέρσα κι οργομένα
 κε κάθε ρίζας βλάστιμα κε κάθε σπόρυ γένα.
 Στενέβι τα πλατίστρατα κε κλι τα μονοπάτια
 κι όπυ κατόφλι καλίβιω σκαλι σκαλι αναβένι.
 Διαβένι ακάλεστο όπυ βρι πόρτα μισανιγμένι,
 στο δέντρον τα ριζόκορμα πράσινη σφίνκι ζόνι
 κε το μαρμαροχάλαζμα το χλοροστεφανόνι.
 Στάνθι-τυ-σάλπινκες χλορες — πετόντας το μελίσι
 τον ερχομο τις άνικεις ζιτα να διαλαλίσι.
 Τι νίχτα κάθε φίλο-τυ, σφαλόντας το χεράκι,
 κρατα μες στιν παλάμι-τυ σταλαματια νεράκι,
 κε τιν αβγι, όταν κσέκορφος ο ήλιος το φός-τυ δίχνη
 κάθε χεράκι ανίγετε κ'ένα διαμάντι δίχνη.

ΑΝΙΚΣΙΑΤΙΚΗ ΒΡΑΔΙΑ.

Το πρότο άστρο απσιλα
τρεμυλιαστα προβάλι,
το κίμα ήμερο κιλα
κε πέφτι στ'ακρογιαλί.

Το αγεράκι χαροπα
το κίμα ανακατόνι,

κε με χαρόμενο σκοπο
γλικολαλι ταιδόνι.

Γίρο, τριγίρο σιγαλια
απλόνετε με χάρι

κε στύρανυ τιν ανκαλια
κιλιέτε το φενκάρι.

ΑΠΤΙ ΖΟΙ ΤΟΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΝ ΣΤΙΝ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΛΑΔΑ.

Στι μανι

Εκατον σαράντα ένα χορια, πέτρες κε θράχι. Ινε ι Μάνι. Απτο θαπόρι βλέπισ τα χορια σκαρφαλ'μένα ετυς γιμνυς θράχυς κε ετις κορρες τυ Ταίγετυ, το ένα πλάι στο άλλο.

Κάπυ κάπυ στο νκρίζο φόντο τον βράχον κσεχορίζυν στενόμακρες λορίδες, κακινό χρομες, ι μια πάνο ετιν άλι — σα σκαλοπάτια — ινε τα χοράφια.

Ηλσιιάζουμε ετιν αχτι. Καμια δεκαρια σπιτάκια, πέτρινα, μονοκόματα, με πολεμίστρες αντισ παράθιρα κε κανα διο παλι κε ριμαγμένι πύργι. Απομινάρια τις φεδουαρχίας...

— Θα βρούμε ανθρόπυς εδο πέρα; — ροτο ένα νάφτι.

— Κ' ι Μανιάτες, πύ φαντάζεσε πως κάθουντε; Να, φτάσαμε, δε βλέπισ; Αφτο ινε το λιμάνι, πυ θγένυνε για τιν Αρεόπολι, τιν προτέδυσα τις Μάνις. Οπος τα βλέπετε, έτσι κε μίνανε τα μέρι-μας απτον κερο τις τυρκοκρατίας. Τίποτε δεν άλακσε.

— Κ' ι μπείδες τί γίνοντε;

— Ινε τα ενκόνια τυς, τόρα' μεγάλη κε τρανι κι αφτι. Μα, δε μένυνε δο. . . περνάνε αφτι τον κερδ-τυς ετιν Εθρόπι κε ετιν Αθήνα.

— Δεν ινε τόπος εδο για τ'αφεντικα, — επεμβένι ένας σινεπιδάτις-μας, αγρότις.

Το βαποράκι-μας φυντάρι, κε κσεπροβάλυν απτιν αχτι διλα τρις άνθρωπι κε μια βάρκα.

— Ολι, ολι τοςι καθεστε εδο; — ροτο το θαρκάρι.

— Μιν τα ροτας. Πρωχτες ήρθε στρατος κ'επιδι δεν τυ κάναμε πλάτες νάδγι με τις θάρκες-μας, μας έβαλε στο ντυφεκίδι κι ο κόζμος πήρε τα βυνα. Θέλυνε να πεθάνυμε απτυς φόρυς κε να μι μιλάμε. Αν πάτε ετιν Αρεόπολι θα τα μάθετε καλίτερα.

Ενα καλντερίμι, μυλαρόδρομος, ι μόνι σινκινονία ετι Μάν', μας ανεδάζι ανάμεξα απο θράχις κε κορρες ετιν Αρεόπολι, τιν προτέδυσα τις επαρχίας. Βραδιάζι. Ολα έχυνε γίρο τιν πένθιμι όπει τυ τρόμυ. Σπίτια κατάκλιστα, καφενεδάκια μισόκλιστα, δρόμι πανέριμι, περιπολίες, χοροφίλακες, φαντάρι κε πολι επάνια διο τρις πολίτες. Σοστι πολεμικι ζόνι.

Μπένο ε'ένα μισόκλιστο καφενεδάκι. Γίρο ετα τραπέζια μαζομένι αγρότες σινομιλυν. Μόλις με ίδανε με κιτάκσανε με κάπια δισπιστία.

— Μίπος ίστε απτιν κιθέρνισι; — διλα με ροτα ένας.

— Οχι, — αποκρίνομε — ήμε απτιν „Αγροτικι Ενωσι“, δημοσιογράφος.

Με το άκυζμα τις ιδιότηιάς-μυ, τα πρόσοπα τον αγροτον άλακσαν όπει.

— Ετσι, ντε, πές-μας πως ίσε απτιν εφιμερίδα, πυ ιποστηρίζις το δίκιο-μας.

— Ακούστε τί τραθάμε, — πέρνι το λόγο ένας άλος — κε να τα γράψετε ετι, μια πυ ι άλι κιτάζυνε να μας κάψυν. Φονάκσαμε για τιν κατάργισι τις δεκάτις, γιατί πινάμε. Πινάμε. Το λάδι ινε ι τροφή-μας, μάφτο στεκόμαστε ετι ζοι. Απτο μικρο Μανιατόπουλο ος το γέρο μανιάτι το φαί-μας ινε ένα. Λάδι, λίγο κσιδι κε ψομι. Τρόμε πυ κε πυ κε καμια φέτα σφιρίδα θραστι, αλιμένι με λάδι. Αφτο ινε το καθιμερινο. Στι φτόγια αφτι ζύσαμε απτιν παλια εποχι, κε ζόμε ακόμα έτσι. Κε το κράτος αντι να καλιτερέπει τι θέτι-μας, ζιτάι κοντα ετ'άλα να φορολογίσι κι αφτο το λάδι. Ζιτάι να μας κόψει το φαί-μας, το φαί τον πεδιόν-μας.

Δε φτάνουν τόσο άλι φόρι. Πλερόνουμε για τους μολαρόδρομους, που φτιάχσαμε έμεις ι ίδι με ανκαρίες, φόρο. . . οδοποιίας. Για την κατσικά μας φορο. Για το γυρόνι, για το σφαχτο, άλλο φορο. Ιμαστε όλι-μας φτοχι. Κανέναν δε σικόνι κεφάλι. Δέκα ρίζες ελιες, κι αφτες αδίνατες, κανα διο σφαχτα, κε μια λοριδίτσα χοράφι. Αφτι ίνε ι περιωσία που μπορεί νάχι ένας Μανιάτης. Πός να ζίζουμε μ'αφτα! Μας μένι το λάδι κιαφτο λιγοστο. 100 οκάδες δε θγάνι ο καθέναν. Για νάβγουν κι αφτες, θγένι ι πσιχί-μας. Πρότα πρότα μας φέδγυνε εργατικά για το κελάκομα, το παράχομα, το μάζεμα, το κλάδεμα κε ρέστα στις 100 οκάδες δεκατρεις.

Άλες δεκατρεις για λιοτριβία κε μολαριάτικα κε πάνο ε'αφτα ι δεκάτι, που μας έρχετε 180/ο πάνο στο ακαθάριστο. Μάζοκσέ-τα όλα κε πές-μας τί μας μένι. Ένα τίποτε. Το χιρότερο κσαναγοράζουμε λάδι, γιατί δε μας φτάνι στι χρονιά-μας, κε το αγοράζουμε 32 δραχμες την οκα, εκι που το δικό-μας πουλίσουμε 24 δραχμες για να πλερόνουμε τους φόρους.

— Πλερόνουμε εμεις για να γλιτόνουν απτι φορολογία ι έμπορι κε τα ανκόνια τον μπείδον, που καλοπερνώνε στιν Αθήνα. Πινάμ' εμεις για να καλοζυν εκίνι.

Γι αφτο σικουθήκαμε κε πέραμε τα θυνα. Ζιτίσαμε την κατάργισι τις δεκάτις. Να εφαρμσσι ενιέας αγροτικός φόρος: πάνο στο καθαρο ισόδιμα. Να αφίνετε αφορολόγιτο ποσο, ίσο με τα έκσοδα ενιτίρισις του φτοχου αγρότι. Να φορολογιθι το κεφάλαιο. Ιποσκεθήκανε ι άνθρωπι τις κιθέρνισις να δεχτύνε όλα τα ειίματά-μας. Τους πιστέψαμε, κατεθήκαμε απτα θυνα κε πέραμε στα σπίτια-μας. Μα, μας γελάσανε. Γεμίσανε τον τόπο με χοροφίλακες κε στρατο, πιάσανε τους αρχηγός μας, φιλακίσανε κε φιλακίζυν κάθε μέρα, όσους τους δίζνουν ι χαφιέδες κ' ι σπιγόνι-μας.

Δεν πρόχανε να τελιόσι. Κάπυ μιστικι, που μας μισιτίκανε, μας προδόσανε. Το καφενεδάκι γέμισε απο αστινομικους. Ένας γαλονας πλισίασε στο τραπέζι-μας.

— Ακολουθίστε-μας, κίριε. . .

— Γιατί;

— Κάθε αντίστασι ίνε περιτι. Μιν κσεχνάτε πως απο χτες κίρϊκαμε το στρατιο-τικο νόμο.

— Μα, εγο.

— Εκσίγισες δίνετε στο τμήμα.

Διαμαρτιρίθικα, μα τίποτε. Διο αστινομικι μάρπάκσανε κε μυ τραθήκσανε έκσο απο καφενεδάκι. Απο πίσο-μυ ακούόντανε ι φονες τον αγροτον:

— Πυλιμένα τομάρια! Μας γελάσατε, μα ένα-σας γρίγορα θα εσθανθίτε τι δίναμι τις γραθιάς-μας.

Ερωτισες για επεκσεργασία.

1. Γιατί ι αγρότες τις Μάνις ανανγκαστίκανε να βγύνε στα θυνα;
2. Πός φέρθηκε στους αγρότες ι κιθέρνισι, γιατί κατόρθωσε να τους γελάσι;
3. Τί πρέπι να κάνουν ι αγρότες τον καπιταλιστικον κρατον για να γλιτόσουν απτις καταπίεσεις τον εκμεταλεπτόν-τους;
4. Πιός ιποστιρίζι στα καπιταλιστικα κράτι ι κιθέρνισι κε γιατί;
5. Πιός οδιγι τους αγρότες για να γλιτόσουν τελιστικά απο ζιγο τον εκμεταλε-πτόν-τους;

Σιμίόσι. Ι „Αγροτικι Ένωσι“ ήταν εφιμερίδα για τους αγρότες, όργανο του κομυνιστικου κόματος τις Ελλάδας, που απογόρεψε ι κιθέρνισι τις αστικις Ελλάδας.

ΑΠΟ ΙΜΕΡΟΛΟΓΙΟ-ΜΥ

10 του Ιούλι

ΑΓΑΠΙΤΙ

Εφτασα επιτέλους στο νισι. Θάχισ περιέργια να μάθι: για όλα. Διπον άκυ. Το τα-καίλι ήταν θαυμάσιο — καλοχέρι θέλει ακόμα. Μόλις αφίσαμε τι βρομια κε το θόριβο του Πιρέα το καραδάκι άρχισε να τρέχι μόλι το τι δίναμι πάνο ετ'απαλα νερα.

Νύχτα, ισιχια απόλυτη. Ιστερ'απο λίγο ήταν όρα για ίπνο. Ο χοροφίλακας που με συνόδευε ήταν πολi καλο παιδι. Ένα Κριτικόπουλο καμια 25 χρονον. „Δεσπινε, θα κριόεις“ μύπε „πάρε τον μαντιά“ „Καλα, μα εσι;“ „Εγo σινίθικα, δεν με μέλι“.

Εστρεσα τον μαντιά στον πάνκο κε κιμίθικα. Τιν άλι μέρα όλι ίχαμε καλο τακιδι. Το διαποράκι έτρεχε χαρύμενο πάνο στα λαμπερα νερα κε ένα ένα φάνικαν τα κατάστρα νισάκια τυ Εγέν που λάμπαν σαν πολίτιμα πετράδια μέσα στο ζοιρο μπλε υρανν κε θάλασας.

Αγαθι νισιότες ίχαν γεμίσι το κατάστρομα, γέρι με τις βράκες κε γινεκύλες με μαντίλια στο κεφάλι που πίγεναν στα νισιά-τους, „να κσαποστασυν κομάτι“. Με ρότισαν κάτι γινεκύλες που πάο κε τος ίπα εκσορία. „Γιατί;!“ ίπαν μάπορία κε τος εκσίγισα. „Ελα, Παναγία-μυ“ κε σταδροκοπίθικαν, „μα αφτα ινε καλα πράματα για τι φτοχολογια, έτσι θα που τα λες“. „Να χαθουν! κορίτσι πράμα το στέλνουν εκσορία“ ίπε ένας γέρος κε ρίχσαν όλι κάτι βλοσιρα θλέματα στο χοροφίλακα. Μα κι αφτος όλο έλεγε ότι ήταν απλος όργανο κε εκτελι ιπιρεσια. Τ'όπιασα κυθέντα κε ίδα ότι ήταν πολi λογικος στις απόψεις-του, μα ο άλος (ίταν διο) ο χαφιος με τα πολιτικα ήταν ανένδοτος. Δεν μπορύσε να καταλάβι πως θα τα βόλεθε ι μέλυσα κινονία χορις. . . χοροφίλακι. „Μα θα φαγοθουν“ έλεγε. Εβαλα τα δινατά-μυ για να τυ εκσιγίσο προς άμα λιπσι ο λόγος τον ενκλιμάτον δεν θα ιπάρχουν ενκλίματα. Μα ήταν πολi δίσπιστος κε κυνύσε το κεφάλι-τυ θλιύερα με τιν ιδέα πως θα εκσέλιπε το εκσέσιο αφτο σώμα κε ασφαλос κατα τι σοφι-τυ αντίλιπσι θα γίνυν όλα άνο-κάτο. Ένας γέρος Νακσιότις που άκυγε τι σιζιτισι ίταν κι αφτος πολi δίσπιστος.

Στο τέλος όμος, αφυ δεν μπόρεσε πια να αρνιθι τα καλα τις κινονίας τυ μέλοντος, ίπε κυνόντας αμφίβολα το κεφάλι-τυ. «Δεν κséρο, μπορι να γίνι για όλο τον κοζμο αλα για τος Νακσιότες όχι» κε σα να καθισίχασε λιγάκι μ'αφτι τι σκέπσι άναπσε ένα τσιγάρο κε το κάπνισε γαλίνια κιτόντας τα ίσιχα νερα.

Το βράδι εφτασε μ'ένα κσαφνικο σκοτίνιαζμα κε πλάφ πλυφ κάναν απαλα τα κίματα στην πάντα τυ βαποριου. Ιχαμε περάσι τα περίσοτερα νισια. Τιν πεντάμορφι Σίρο, τι λεφκι Νάκσο κε τιν πένθιμι Σαντορίνι, που στέκετε θλιμένι σαν να τιν έκοπσε κάπιο πελόριο χέρι στα διο αφίνοντας τι μια-τις πάντα μάθρι κι άγονι. Στο βάθος που φένονταν ι θολες σκιες τον νισιον κσεπρόβαλε μια εντονότερι απ'τις αλες. Ο χοροφίλακας με σκύντικσε. «Να το νισί-συ» ίπε. Ιδες τι ορέο που ίνε;» κε γέλασε γιατι δεν ήταν διόλυ όμορφο, έμιαζε σαν ένα πελοριο γιμνο βράχο. Όσο πλυσιάζαμε γίνονταν μεγαλίτερο — στο τέλος φτάσαμε. Ιχε πια ολότελα νιχτόςι.

Βγίκαμε απ'τι βάρκα, ο χοροφίλακας με παρέδωσε στον Αστινόμο. Ο Αστινόμος. Τί καμάρι ίταν αφτος; Το μεγαλίο τυ δεν ήταν τίποτα μπροστα, στι δόκσα αφτο τυ μεγαλυ ανθρόπου με τα κόκινα μύτρα κε τα κυμπια που γιάλίζαν σαν άστρα κε τις πελόριες μπότες. Με παρέλαβε για να μανεθάσι στο χοριο (ίταν διο όρες μακρια απ'τιν παραλία.) Στο όρόμο, ανεβένοντας, με το γαιδυράκι με ρότισε «Μα εσις δεσπινε, κομμουνιστρια;» «Μαλιστα, γιατί;» Με κίακε με βαθια απορία με το βλακώδικο πρόσωπό-τυ, στρίδοντας το αστίο-τυ μυστάκι. «Μα εσις;» Αρχισα να εκνεδρίζομε μ'αφτι τι σιχνι επαναλιπει.

«Μα γιατι;» τυ ίπα, «τι τρέχι;» Είχανε ένα μορφαζμο που είμενε πως δεν καταλάβενι τίποτα κε έπεσε σε βαθια σιγι, φένετε για να λισι το πρόβλημα. Ιστ ρ' απο κάμ-πορες αλες παρόμιες εροτισες φτασαμε στο χοριο. Ένα πλ'θος περίεργι ίχαν μαζεβτι να δουν το φενόμενο. Μα νάτος τον κσεχώρισα. Ησιλος, ιλιχιόμενος με τα παλιά τυ ρύχα, ο μόνος άλος εκσόριστος τυ νισιου, ο μόνος ανθροπος που θα μπορύσα να σινεναιθο κε που θα με καταλάθενε. «Καλος τι σιντρόφισα» μύπε σφίνκοντας μυ το χέρι. Αποχερέτισα τον Αστινόμο ο οπίος μάλιστα μ'ίχε καλέσι να φάο κε πίγα, με το σιντρόφο.

5 Αβγύστου

Τὸ κόσμος εν ἰδο; 365 μέρες ἔχει ο χρόνος, 365 εκκλησίες υπάρχουν, 365 ἄγιοι. Κε κάθε μέρα βγάζουν κι ἀπ'ὸν ἅγιο στο σεργιάνι. Να συ δόσο να καταλάβεις.

Όταν γιορτάζει μια εκκλησία γίνετε το «γίριζμα» τις ικόνες· διλαδι βγάζουν τιν ικόνα περίπατο μ' ἐπι κεφαλὴς τον παπα κι ἀπο πίσω ὅλους τους πιστους κι ὅταν ο ἅγιος ἰ αρία ἔχουν πάρει αρκετο αέρα γιρίει πίσω στὴν εκκλησία. Κι αλίμονό-συ αν σιναντίσεις ὅλι αφτι τι φασαρία στο δρόμο κε δεν προσκινεις. Ετσι θα τιν ἐπαθα προχτες. Περνύσε ἓνας μεγάλος ἅγιος κι εγὼ καθόμουν στο καφενίο κε δεν πέρα ἰδισι. Αν ἐπερνα ἰδισι θα κανόνιζα ασφαλὸς τι στάσι-μου μα δεν πέρα. Κεσάφνου, βλεπο τον αστινόμο μπροστά-μου τρομερα αγριεμένο.

«Σίχο πάνο κτίνος προσκί-κε „μύπε, κε σικόνοντας τι χερύκλα τυ πρόστεσε «μι συ δόσο καμια!» Να συ πο τιν αλίθια τᾶχασα με τιν ἀνεδιά-τυ κι ὅσπου να σινελθο ἰχε φίγι. Μα ἴστερα ὅταν πέρα στο τμήμα να τυ γιρέπσο το λόγο μύ πε με αρκετι ἀνέδια κιτόντας-με καλα-καλα. «Ἰσε κτίνος κε θα σε δῖρο.» «Μα, κίριε...» ἔκανε στενοχοριμέ-νος ο πρ-εἶρος τις κινωτιτας πύταν εκι. «Μα τί λέτε, τί λέτε, κίριε πρόεδρε» φόνα-σκε ο ἱρώας. «Κεσέρετε τι φανατικός ἴμε στι θριεχί-μου». Σιν ινίθικε ο ἰδῖος με τιν αφοσίοςί τυ κε τύρθαν δάκρια στα μάτια «Φίγε μιν σε βλέπο» μου κάνι. Τί να πι κανις

23 Αβγύστου

Ο αστινόμος ἔχει γίνι εκσο φρενον. Δεν ἴνε ἀνάγκι να συ πο πος ο σίντροφος ἔχει φίγι ἀπο πολες μέρες ἄλιος δε θα τακαν' αφτα. Μόχι κάνι τιν πσιχι μαρτίριο. Πριν φί-γι ο σίντροφος ἔβαζε μπράβους-τυ να φιλάνε απ' ὅκσο απ το σπίτι πυ ἔτρογα μαζι-τυ για ν' ἀνακαλίψει τα.... ὀργια τον κομουνίστον. Μυ λέι ὅτι ο κόσμος τυ χοριω θέλι να με... λίντσάρι κι ὅτι μ' ἔσοσε ἐκίνοι τιν ἰμέρα στο καφενιο. Μυ παραγκέλνι κάθε βράδι να μι βγένο γιατι θα μυ ρίξουν πέτρα να μυ ἀνίξουν το κεφάλι κλπ. κλπ. Να σμιόσις ὅτι ἰ «αγαναχτιζμένοι χοριάτες» ἴνε αφτος, ο νοματάρχης, ἰ χοροφίλακες κε διο τσιράκια-τυ, κλειφτοκοτάδες εκσῶριστι. Με κατασιχοφαντι παντω. Κάνι προπαγάνδα σ' ὅλο το χοριο να μι με δεχετε κανις κε στο σπιτονικοχίρι-μου για να με πετάκσι ὅκσο, ὁπόταν βέδεα θα καταλίξ, ο ἰς το τμήμα ἰπο τιν ἰψιλί-τυ προστασία.

26 Αβγύστου

Ακουσε κε το τελεφτέο — ἐλπίζο νᾶνε το τελεφτέο γιατι φέδγο σε 2-3 μέρες. Μυρ-χετε πάλι ἰ κира Σόφι με τα κλάματα. «Αχ, κίρια, με κάλεσε να μυ μ λῖσι». «Πιος;» „Ο αστινόμος. Κεσέρο, θα μυ πι να σε διόκσο — τί να κάνο;“ „Θέλις να με διόκσις;“ «Όχι, καλε ἰσια-ἰσιχ-μα τί να τυ πο;» „Δε σῶχο πλιρόσι τα νίλια“, «Νε.» «Λιπον, πές-τυ το αφτο κε πει, πος δεν ἔχισ να μυ τα κεσαναδόςις». ἰ ταραγμένη γινεκύλα ἔφγιε κε μ' ἓνα υφ! μπῖκα στὴν κάμαρα-μου. Πάι κι αφτο. Μα μπροχτες ἐρχετε νέο. ἰ κίρια Σόφι ετιμάζονταν να μεταλάβι — ἀπο μέρες προετιμάζονταν για το λαμπρο γεγονός με νιστία κε προσεφχι! Τέλος ἔφτασε ἰ μεγάλη μέρα. ἰ κίρια Σόφι κεσκίνισε, φορόντας τα καλά-τις, με πρόσωπο πυ ἀστραφτε, με τα τέσερα πεδιά-τις πυ γιάλιζαν τα μυντράκια-τυ; καν τον ἴλιο απ' το πολι σαπύνιζμα κε με κολαριστα φουσανάκια

Μα ενο ἔφγιε περίχαρι μου γίρισε κατα ἰνχιζμένοι. Όπος μου διγίθικε τα πράματα τα φαντάζομε ὅς εκσις:

Μόλις πῖγε ἰ δι;τιχίς να καταπι το μικρο κομάτι πσομι με το κρασι πυ για δαφ-το πεδέθονταν τόσες μέρες κεσάφνου ἀρνίθ κε ο αγιότατος να τις το βάλι στο στομα. «Δεν μπορο εβλογιμένοι να σε μεταλάβο». «Γιατι, δέσποτά-μου; εγὼ νίστεπσα». Το κεσέρο πος νίστεπσες μα ἔχισ κολαστι... „Γιατι δέσποτά-μου;“

«Ἐχισ μιαν ἄθει κε κολαζμένοι σῖπι-συ, φίγε». «Μα δέσποτά-μου» ἀναλῖθικε σε δάκρια μπρος σ' αφτον τον τρομ-ρο κι ασινκίνιτο ἀντιπρόσωπο το ἰψίσιτυ. «Ἐλα, ας τα κλαματα αφτα, να κεσφτόσουν πριν». «Μα... δεν τ' ὀκσερα» (με λιγμους.) Ἀλα βλέπις ο θεος σινχορι κε δέχετε το ἀπολολος πρόβατο πίσω. «Ἐλα, εβλογιμένοι, να σε μεταλάβο κι ας μιν κεσαναγίνοι αφτα». Το πσομι κε το κρασι κετέβικε στο λαρίνχι τις κира Σόφίς

κε τα πάντα ήταν χαρά κε αγαλίασι. «Αχ, τί τρομάρα τιν πίρε, μύπε ος πυ να με μεταλάβι». Ασφαλός ι κι α Σόφι δεν θα κσανακάνι τέτοιο ένκλημα! Βλέπεις, χέρι-χέρι, εκσυσία με τιν εκκλησία μπορι να κάνι αρκετα!

Τέλος φέβγο σε λίγες μέρες, μα ουχι έρθι για ένα χρόνο ένας είντροφος Εδρέος πυ το όνομά-του ίνε Ιύδα, ακυς; Ιύδα.

Σίγυρα ο αστινόμος θα κάνι τυς αφελις, τυς αγαθους νισιότες με τα ίρεμα πρόσωπα κε με τις προλίψεις πυ βαθια έχουν ριζόσι μέσα-τους κε πυ δεν παραλιπυν να τις καλιεργυ «ι μεγάλι» τυ τόπου, σίγυρα θα τυς κάνι να πιστέψυν, ότι αφτος ο ίδιος ο εκσώριςτος εβρέας πρόδοσε το Χριστο. Κε κέρις; Τί έχι να πάθι ο καχόμιρος!

30. Αβγύστυ

Ιμε σ'ο θαποράκι, μόλις έγο στον Πιρεα θα ταχιδρομίσω το γράμα... Το νισάκι θα-λόνη, θολόνη στον ορίζοντα κε κοντέδι να χαθι. Πάι... ζδίνι. Αφίνο αφτο το κομάκι το μεσεόνα, αφίνο το νισάκι μπλεγμένο στις πλοκάμυς τυ παπα κε τυ άρχοντα. Εκι στε-κοντε ακόμα. Μα πάο εκι πυ ι εργατια με το βαθί-τις κσιπνιμα τυς κσετοπίζι κάθε μέρα. Πάο πίσω στι ζοι πυ διμιουργίετε. Πίσω για να θωθίσω κ' εγο μ'όλι μυ τι δύναμι να τρα-χίσυμε το γιγάντιο σπαθι πυ θα πέσι να κοπσι ότι παλιο, ότι σάπιο, για να κσεπροβάλι όμορφι, χαρούμενι ι κενύργια ζοι.

Ερώτις γ για επεκσεργασία:

1. Πός φέρνετε με τυς επαναστάτες ι κιβέρνισι τις αστικισ Ελλάδας;
2. Γιατί τα κσερονίσια τις Ελλάδας ο λαος τα ονομάζι ελινικι Σιδιρία;
3. Πιί ίνε εκίνι πυ καλιεργυν τις πρόλιπες κε δισιδεμονίες ανάμεσα στις εργαζό-μενυς νισιότες;
4. Ι επαναστάτες κ' ι εργάτες τις Ελλάδας πιά χόρα θεωρυν πατρίδα τυς κε γαπί;
- 5 Πιά οργάνοσι θοιθι τυς πολιτικυς κατόδικυς κε τις ικογένιές-τυς;

Δ. ΕΡΙΣΤΕΑ

ΣΤΟΝ ΟΧΤΟΒΡΙ

Όλο πσιλα, πσιλα αναβένι
φενκοβολάι πιο λαμπρα
ταστέρι-συ, γι τυ Βορα,
όλο πσιλα, πσιλα, αναθένι.

Κσιπνάι το φός-τυ τυς ραγιάδες
κε στα μπουτρόμια τις ζοις
τυς σκλάβυς, τυς απόκληρυς τις γις
κσιπνάι νά! εκδιικιτάδες!

Στα κορφοβύνια μεσιμέρι
χαράματα στις ρεματιες
κε τιν αβγι στις λανκαδιες
φέρνις, πεντάκορφο αστέρι.

Κε νά! ι σκλάβι κσιπνιμένι
κε τον ιδόλον νκρεμιστες,
όλι σε εέ προσκινιτες,
γι τυ Οχτόβρι δοκσαζμένι!

Χλομα ταστέρια τρεμοζδίνυν
τα πλαν' αστέρια τις πσεφτιας,
στον ήλιο μπρος τις αργατιας
χλομα ταστέρια τρεμοζδίνυν.

Κ' ι νίχτα φέβγι ντροπιαζμένι,
τα κσοτικα φέδγυν κ' αφτα.
Όλο πσιλα κε όλο πσιλα,
Οχτόβρι τά,τρο-συ αναθένι.

Β. ΥΝΚΟ

Ο ΓΑΒΡΙΑΣ

—Το διήγημα αφτο τ'όγραψε ο γάλος σινγραφέας Β. Υνκο. Ο ήρωας τυ διήγματος αφτο, ο Γαβριας, ίνε άστεγο κε απροστάτεφτο παιδι, πυ ο πατέρας-το σκοτόθικε στιν επανάστασι. Ι μάνα-τυ πέθανε απτι φτώχια κε τις στέριες. Ο Γαβριας πέρνι μέρος στιν επανάστασι τυ 1848, όταν ι εργάτες πολεμούσανε στα οδοφράγματα ενάντια στις μπουρζυα!

Εδω πέρα δίνουμε το τέλος το διγίματος.

Ο στρατος στεκότανε στο άκρο το οδοφραγμένου δρόμου περιμένοντας το προί. Στα σκοτάδια ότε πειχι. Αρεα κάπου μοναχα ακούοντανε το καραχολω ι ποδαριες. Ακσαφνα χοντα στον τίχο κάτι-τι προσίλκιζε τιν προσοχι το Γαβρια. Ιταν ένα καροτσάκι ακυμπιζμένο στο φράχτι, κι απάνο σαφτο ένας άνθρωπος, στουπι μεθιζμένος. Ο Γαβριας, πυ βαρέθηκε τιν αδράνια σκέφτικε πως μπορι να χρισιμέπει το καροτσάκι για τιν μπαρικάτα. Πετα αμέσος απτο καροτσάκι το μεθιζμένο κε μυρμουρίζοντας:

— Στο προλεταριάτο τις Γαλικις διμοκρατίας χριάζετε το καροτσάκι-συ „ — κιλάι μπροστά-τυ το νέο οχίρομα τις μπαρικάτας. Το κατρακίλιζμα τυ αμ κσι κι ο θόριβος προσέλκιζαν τιν προσοχι τις πλισίον φρυρας. -

— Τί κοβαλας αφτυ πέρα, κσεβράκοτε, φόνακσε ο ακσιωματικος.

— Γιατί θρίζετε, πολίτι, εγο νομίζο, μπουρζουα, δε σας φόνακσα, - αποκρίθηκε ο Γαβριας.

— Στα όπλα! διάτακσε ο ακσιωματικος.

Μα τιν ίδια στιγμή λισαζμένα το αμάκσι κατέθηκε στο κεφάλι-τυ με μεγάλη ορμι. Ο ακσιωματικος έπεσε κε το όπλο-τυ πιροβόλιζε μόνο-τυ στον αέρα. Τιν ίδια στιγμή άρχισε ένα ακανόνιστο τυφεκίδι στο σκοτάδι.

Ο Γαβριας κατόρθωσε να σοθι, γλιστρονέτης πίσο απτι γονια.

— Κρίμα, χάθηκε το καροτσάκι.

Κατα προσένκισι ίκσερε τόρα τιν τοποθτισι τυ εχτρυ. Λοκσοδρομόντας έφτασε στην μπαρικάτα. Ι δουλια τόρα ίτανε σοδαρι. Ι μπαρικάτες ετιμαζόντανε για ν'αποκρύσουν τιν επίθεσι. Ιτανε να περιμένυν πολι. Αχύστηκε κρότος σιδερος κσι παζμένον τροχον, θόριβος απτιν κίνισι θαριας μάζας, απότομος ίχος. Εσανότανε κανις προς έτρεμε το έδαφος.

Στο δρόμο φάνικε ένα κανόνι.

— Φοτια!-κε στι στιγμή πολλα τυφέκια απτιν μπαρικάτα άδιασαν πάνο στο κανόνι. Μα ότε ένα βόλι πέτιχε στο σιμάδι. Τόρα απτο κανόνι αργα, δίχος να βιαζόντανε διεφτίνανε στο μέρος τις μπαρικάτας το στόμα τυ κανονιου. Αντιλάλιζε ο πιροβολιζμος, κε ι οβίδια έπεσε σένα σορο απο διάφορα ριμάδια, μα δεν άνκιζε καθόλυ το μέσο τις μπαρικάτας. Άκσαφνα νά-τος στιν μπαρικάτα ο Γαβριας. Φάνικε πως πέτακσε μαζι με τιν οβίδα. Τον περικικλόσανε. Τυς διγίθηκε πως ο στρατος έχι περικικλομένο όλο το τετράγονο. Όλι ι δρόμι ίνε πιαζμένι.

— Σας σιμβυλέβο να τυς πελεκίςουμε, όπος πρέπι, - ίπε.

Έτσι κε έγινε. Απτιν μπαρικάτα άρχισε κσαφνικα το τυφεκίδι. Κι όταν, ίστερα απο λίγα λεφτα, σκορπίστηκε το σίγνεφο τυ καπνυ, πυ σκιματίστηκε ίστερα απτιν έκρικσι, μπουρζε κανέναν να κσεχορίκι απο μακρια, τα διο τρίτα τον πιροβολιτον νεκρυς κάτω απτυς τροχυς τον κανονιου. Ι άλι κσακολυθόσανε να γεμίζυν τα κανόνια μα ι πιροβολιζμι γενίκανε αρεότερι.

— Θαμάσια, - φόνακσε κάπιος. Αρχίσαμε με μεγάλη επιτιχία.

Αλος εργάτις κύνισε το κεφάλι κε μυρμύριζε:

— Ενα τέταρτο ακόμα τέτια επιτιχία, κε πατρόνια δε θα μας μίνυν.

Ο Γαβριας άκουσε τα λόγια αφτα κε στι στιγμή πέρνοντας ένα ζεμπίλι, πυ θρίκε στο καπιλιο, πετάχτικε, δρασκελώντας τιν μπαρικάτα, στο μέρος πυ έκιντο ι σκοτομένοι στρατιότες κι άρχισε ν'αδιάζι απτις φισινκιοθίκες-τυς τα φισίνκια στο ζεμπίλι.

— Τί κάνις αφτυ;-τυ φονάκσανε ι σίντροφί-τυ απο πάνο.

Ο Γαβριας σίκοσε το κεφάλι.

— Γεμίζο το ζεμπίλι, πολίτες.

— Δε βλέπις πως πιροβολάνε κατ' επάνο-συ;

— Νε, σα θροχι, μα δεν πιράζι.

— Γίριζε πίσο.

— Τόρα, — αποκρίθηκε ο Γαβριας.

Μένα πιδιμα θρέθηκε ο Γαβριας στο μέσο το δρόμου. Αρχισε να σέρνατε πάνο στιν κίλια, κάπου κάπου να τρέχι πάνο στα τεσερα — κρατόντας το ζεμπίλι με τα δόντια τυ — λοκσοδρομόντας, γλιστρονέτας, ζιγόνοντας απτο ένα πτόμα στο άλο, αδιάζοντας τις φισιν-

κιοθίζες με καπατσοζια κε επιδεκσιότιτα μαιμους, πυ σπάνι καρίδια.

Οταν ήταν ακόμα κοντα στην μπαρικότα ι εργάτες φονότανε να το φονόκουνε κε να τον προσκαλέσουν πίσω, για να μι επιστήσουν την προσοχι τον στρατιοτον. Εχι, πυ μάζεβε τα πατρόνια ενός σκοτομένου, ένα βόλι χτίπιζε στο κυφάρι.

— Νά-ζας, — φόνακζε ο Γαβρίας. — Σκεφτίκατε να σκοτόξετε κε τος πεθαμένους-ζας.

Δέφτερο βόλι χτίπιζε πάνω στο πεζοδρόμιο, δίπλα στο Γαβρία. Τρίτο αναποδογίριζε το ζερμπίλι-το. Σταμάταζε ο Γαβρίας κε ίδε πως πυροβολάνε ι στρατιώτες. Πήδζε πάνω, τειτοθικε, διόρθοζε τα μαλιά-το, πυ τάκανε πάνω κάτω ο αέρας, κε σφίνκοντας τει γροθιάι-το, στι μέσι-το, στάθηκε κατόντικρι στους στρατιώτες, πυ σιμαδέβανε κατ επάνω του κι άρχιζε να τραγουδά.

Σε κάθε πυροβολισμό απαντόζε με νέο τραγούδι.

Όλο κε σιμαδέβανε ι στρατιώτες, μα κανένα βόλι δεν το πετίχανε. Γελόντας ι στρατιώτες διέφθιναν τα όπλα κατ' επάνω του. Κ' εκίνος έπεφτε, σικονότανε, κριβότανε πίσω απ τις γονίες, παρυσιαζότανε, κσανα κριβότανε, περιγελόζε τος χοροφιλάκους, μύντζονε τος στρατιώτες, φέρνοντας τα μαβριζμένα απ ο μπαρούτι δάχτυλά-το στι μίτι το, κε κσακολυθόζε να μαζέδι πατρόνια κε να τα ρίχνι στο ζερμπίλι.

Απτιν μπαρικότα ι εργάτες με τρόμο κε φρίκι τον παρακολυθόζανε.

Τα βόλια πετόζαν ολόγυρα-το, μα αφτος φενότανε'πιο καπάτσος απο εκίνα. Νόμιζε κανένας, βλέποντάς-τον, πως έπεζε τον τυφλοσίρτι με το χάρο. Μα νά, ένα βόλι πιο επιτιχιμένο, ίτε καλίτερα πιο προδοτικο απτ' άλα, βρίκε επιτέλους το άπιαστο πεδι. Ο Γαβρίας σαλέφτικε απτι θέσι-το κε σε λίγο έπεσε. Σαν ένας άνθρωπος θόικζε όλι ι μπαρικότα. Ο Γαβρίας σικόθικε αμέσος, μα δεν μπόρουε να σταθι πάνω στα πόδια-το κε κάθικε στο πεζοδρόμιο. Σα μακρινο ριάκι το έμα έτρεχε απτο πρόσοπό του. Σίκοζε τα διό-το χέρια απτίλα κιτάζοντας στο μέρος απ' όπου πυροβολόζαν κε άρχιζε να τραγουδά. Μα δεν τελίοζε το τραγούδι. Δέφτερο βόλι το ίδιο πυροβολιτι τον ανάνικαζε να σταματίσι. Τι φορα αφτι έπεσε πρόμυτα πάνω στο πεζο δρόμιο κε δε σάλεπζε πια.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΚΣΕΡΓΑΣΙΑ

1. Πά κ' ενάντια σε πύς πολεμούζανε στις μπαρικότες στα 1848;
2. Γιατί ο Γαβρίας ίτανε μαζί με τος εργάτες;
3. Ινε χριαζόμενα τα πεδια στους ιλικιομένους επαναστάτες ος είμαχι κε βοιθι;

Β. ΜΑΓΙΔΑΚΟΦΣΚΙ

ΠΙΟΝΕΡΙΚΟ ΠΟΛΕΜΙΚΟ ΤΡΑΓΥΔΙ

Τα όπλα με τα φλάμπουρα
πάρτε πεδια.

Στο σιμαδιω τος όμιλους
με μια καρδια.

Εν, διο! γραμι!..

εμπρος μ' ορμι!..

Ο πόλεμος, ο είφοντας
σαν κσαναρθι,

για το σιμάδι έτιμος

όλος θα θρι.

Σταθερο θίμα

σιμάδι-πρίμα.

Κε αν στρατο ι χώρα-μας

στάλνι, εφτις

γιονόμι έτιμι

στι μάχι ειμς.

Τον πλιγομένο

σπίτι θα φέρνο.

Ανιγνεφτάδες θάμαστε.

πόδι λαφρο.

Θα θρόμ' οπου κίαν κρίζετε

μς τον εχτρο.

Το δουλεφτι

μς βοιθι.

Τα νέα όπλα λάμπουνε

στο ίλιω το φος.

Στο σιμαδιω τος όμιλους

όλι, εμπρος

Εν, διο! γραμι!..

Εμπρος μ' ορμι!..

Σημ. Στο βιβλίο αφτο όλα τα έργα τα παρμένα απτιν κςέ ι φιλολογοία ίνε μετάφρασι το Γ. Κανονίδι

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

1. Προλετάρη όλυ τυ κόσμυ ενοθίτε (πίμα)	Σελ.	3
2 Μ.ΓΟΡΚΙ		
I απεργία	„	3
3. Α. ΤΣΕΧΟΒ		
Ο Βάνιας Ζυκοφ	„	6
4. Δ' ΕΡΒΙΔΙ		
„Περιπέτιες προιστορικυ πεδιυ“ (αποσπάζματα)	„	9
5. Σαμογετικό τραγύδι.	„	19
6. ΝΕΚΡΑΣΟΦ		
Το αθέριστο χοράρι. (πίμα)	„	19
7. ΠΟΔΕΜΙ		
Ο θορίας κε τα φίλα (πίμα)	„	20
8. ΚΡΙΔΟΦ		
Το γαιδύρι κε τ'αιδόνι (μύθος)	„	21
9. Δ. ΜΠΕΤΝΙ		
Το συράδλι κε το κλαρνέτο (μύθος)	„	22
10. Δ. ΜΠΕΤΝΙ		
„Χριστος ανέστι“. (πίμα)	„	23
11. ΠΑΡΟΡΙΤΙ		
Το πέραμα.	„	24
12. ΜΠΕΡΑΝΖΕ		
Ο γέρο αλίτις (πίμα)	„	26
13. Ε.ΓΙ ΓΟΡΙΕΦ		
Απτο κόκινο μπακεν	„	28
14. ΡΟΜ. ΜΑΝΑΡΑ		
Στιν Οχτοδριανι επανάστασι (πίμα).	„	36
15. Α. ΝΑΣΙΜΟΒΙΤΣ		
Ο Κόκινος Οχτόδρις στι Μόσχα	„	36
16. Γ. ΑΝΑΤΟΛΙΤΙ		
Ο Κόκινος φρυρος (πίμα)	„	39
17. ΔΕΡΙΣΤΕΑ		
Ο στρατιότις τυ ιμπεριαλιστικυ πολέμυ (πίμα)	„	39
18. Ζ. ΠΑΠΑΝΓΟΝΙΥ		
Τ'άλογο	„	40
19. Α ΤΣΕΧΟΦ		
Τα δύο πεδία	„	42
20. Μ. ΙΔΙΝ.		
I ανιχνερτες τυ πεντάχρονυ	„	46
21. Α ΖΑΡΟΦ		
Το τραγύδι για το μέταλο (πίμα)	„	49

5 Αυγούστου

Τὸ κόσμος ἐν ἴδῳ; 365 μέρες ἔχει ὁ χρόνος, 365 ἐκκλησίες ὑπάρχουν, 365 ἄγιοι. Κε κάθε μέρα βγάζουν κι ἀπ'ὸνα ἅγιο στο σεργιάνι. Να εὐ ὁδὸς να καταλάβεις.

Ὅταν γιορτάζει μια ἐκκλησία γίνετε το «γύρισμα» τις ἑκόνες· δηλαδὴ βγάζουν τὴν ἑκὼνα περίπατο μ' ἐπὶ κεφαλὴς τὸν παπα κι ἀπο πίσω ὅλους τὸς πιστοὺς κι ὅταν ὁ ἅγιος ἰ ἀγία ἔχουν πᾶρι αρκετὸ αέρα γυρίει πίσω στὴν ἐκκλησία. Κι ἀλίμονό-εὐ αν σιναντίσις ὅλι αὐτὶ τι φασαρία στο δρόμο κε δὲν προσκινῆς. Ἔτσι δὲ τὴν ἐπάλλα προχτες. Περνῶσε ἕνας μεγάλος ἅγιος κι ἐγὼ καθόμουν στο καφενίο κε δὲν πέρα ἴδισι. Ἀν ἐπερνα ἴδισι θα κανόνιζα ἀσφαλὸς τι στᾶσι-μὺ μα δὲν πέρα. Κεσάφνου, βλέπο τὸν ἀστινόμο μπροστά μου τρομερὰ ἀγριεμένο.

«Σίκο πᾶνο κτίνος προσκίει» „μύπε, κε σικόνοντας τι χερύκλα το πρόστεσε «μι εὐ ὁδὸς καμια!» Να εὐ πο τὴν ἀλήθια τᾶχασα με τὴν ἀνέδιά-το κι ὅπου να σινελθο ἔχε φίρι. Μα ἴστερα ὅταν πέρα στο τμήμα να το γιρέπω το λόγο· μὺ πε με αρκετὶ ἀνέδια κινόντας με καλα-καλα. «Ἴσε κτίνος κε θα σε δῖρα.» «Μα, κίριε...» ἔκανε στενοχοριμένο ὁ πρ'εἶρος τις κινωτιτας πύταν ἐκί. «Μα τί λέτε, τί λέτε, κίριε πρόεδρε» φόνα-σε ὁ ἱρὸς. «Κερέετε τι φανατικὸς ἴμε στὶ θρυσία-μὺ». Σιν ἰνίθικε ὁ ἴδιος με τὴν ἀφοσίόσι-το κε τὸρθῶν δάκρια στα μάτια «Φίγε μιν σε βλέπο» μὺ κάνι. Τί να πι κανῆς

23 Αυγούστου

Ὁ ἀστινόμος ἔχει γίνοι ἐκσο φρενον. Δὲν ἴνε ἀνάνκι να εὐ πο πὸς ὁ σίντροφος ἔχει φίρι ἀπο πολὲς μέρες ἄλιος δὲ θα τακάν' αὐτὰ. Μύχι κάνι τὴν πσιχι μαρτίριο. Πριν φί-γι ὁ σίντροφος ἔβαζε μπράβους-το να φιλάνε ἀπ' ὅκσο ἀπ το σπῖτι πυ ἔτρογα μαζι-το για ν' ἀνακαλίψει τα.... ὄργια τὸν κομμονίστον. Μὺ λεί ὅτι ὁ κόσμος το χοριὺ θέλι να με... λιντσάρι κι ὅτι μ' ἔσωσε ἐκίνοι τὴν ἡμέρα στο καφενίο. Μὺ παρανκέλνι κάθε βράδι να μι βγένο γιατι θα μὺ ρίξουν πέτρα να μὺ ἀνέκουν το κεφάλι κλπ. κλπ. Να σιμιόσις ὅτι ἰ «ἀγαναχτιζόμενι χοριάτες» ἴνε αὐτὸς, ὁ νοματάρχης, ἰ χοροφίλακες κε διο τσιράκια-το, κλειφτοκοτάδες ἐκσὸριστι. Με κατασικοφαντι παντο. Κάνι προπαγάνδα ε' ὅλο το χοριὺ να μι με δεχετε κανῆς κε στο σπιτονηκοκίρι-μὺ για να με πετάκσι ὅκσο, ὁπόταν βέδεα θα καταλίκο ἰς το τμήμα ὑπο τὴν ἱπσιλί-το προστασία.

26 Αυγούστου

Ἀκουσε κε το τελεφτέο — ἐλπίζο νᾶνε το τελεφτέο γιατι φέβγο σε 2-3 μέρες. Μυρ-χετε πάλι ἰ κира Σόφι με τα κλάματα. «Λχ, κίρια, με κάλεσε να μὺ μ' ἴσις». «Πιος;» „Ὁ ἀστινόμος. Κεῖρο, θα μὺ πι να σε διόκσο — τί να κάνο;“ „Θέλις να με διόκσις;“ «Ὀχι, καλε ἴσια-ἴσια-μα τί να το πο;» „Δε εὔχο πλήρὸσι τα νίγια“, «Νε.» «Λιπον, πές-το το αὐτο κε πες πὸς δὲν ἔχῆς να μὺ τα κσαναδόςις». ἰ ταραγμένι γινεκύλα ἔφιγε κε μ' ἕνα υφ! μπίκα στὴν κάμαρα-μὺ. Πᾶι κι αὐτο. Μα μπροχτες ἐρχετε νέο. ἰ κίρια Σόφι ἐτιμάζονταν να μεταλάβι — ἀπο μέρες προετιμάζονταν για το λαμπρο γεγονός με νιστία κε προσεφχι! Τέλος ἔφτασε ἰ μεγάλη μέρα. ἰ κίρια Σόφι κσεκίνισε, φορόντας τα καλά-τις, με πρόσωπο πυ ἀστραφτε, με τα τέσερα πεδιά-τις πυ γιάλιζαν τα μυντράκια-το; σαν τὸν ἴλιο ἀπ' το πολὶ σαπόνιζμα κε με κολαριστα φουσανάκια

Μα ἐνο ἔφιγε περίχαρι μὺ γίρισε κατακινχιζμένι. Ὅπως μὺ διγίθικε τα πράματα τα φαντάζομε ὁς ἐκσις:

Μόλις πῆγε ἰ διτιχίς να καταπι το μικρὸ κομάτι πσομι με το κρασι πυ για δαφ-το πεδέδονταν τόσες μέρες κεσάφνου ἀρνίθ κε ὁ ἀγιότατος να τις το δάλι στο στομα. «Δὲν μπορο ἐβλογιμένι να σε μεταλάβω». «Γιατι, δέσποτά-μὺ; ἐγὼ νίστεπσα». Το κεῖρο πὸς νίστεπσε με ἔχῆς κολαστι... „Γιατι δέσποτά-μὺς;“

«Ἐχῆς μιαν ἄθει κε κολαζμένι σπῖτι-εὐ, φίγε». «Μα δέσποτά-μὺ» ἀναλίδικε σε δάκρια μπρος ε' αὐτὸν τὸν τρομ-ρο κι ἀσινκίνιτο ἀντιπρόσωπο το ἱπσιςτο. «Ἐλα, ἀς τα κλάματα αὐτὰ, να κσεφτόσουν πριν». «Μα... δὲν τ' ὄκσερα» (με λιγμὺς.) Ἀλα βλέπις ὁ θεὸς σινχορι κε δέχετε το ἀπολλὸς πρόβατο πίσω. «Ἐλα, ἐβλογιμένι, να σε μεταλάβω κι ἀς μὺν κσαναγίγι αὐτο». Το πσομι κε το κρασι κατέβικε στο λαρίνκι τις κира Σόφης

κε τα πάντα ήταν χαρά κε αγαλίασι. «Αχ, τί τρομάρα τιν' πήρε, μύπε ος πω να με μεταλάβει». Ασφαλός ι κια Σόφι δεν θα κσανακάνι τέτοιο ένκλιμα! Βλέπεις, χέρι-χέρι εκσυσία με τιν εκλίσια μπορι να κάνι αρκετα!

Τέλος φέβγο σε λίγες μέρες, μα ουχι έρθι για ένα χρόνο ένας σίντροφος Εδρέος πω το όνομά-του ίνε Ιύδα, ακυς; Ιύδα.

Σίγυρα ο αστινόμος θα κάνι τος αφελις, τος αγαθους νισιότες με τα ίρεμα πρόσωπα κε με τις προλίψεις πω βαθια έχουν ριζόσι μέσα-τους κε πω δεν παραλιπυν να τις καλιεργου «ι μεγάλι» το τόπω, σίγυρα θα τος κάνι να πιστέψουν, ότι αψτος ο ίδιος ο εκσόριστος εβρέος πρόδοσε το Χριστο. Κε κέρις; Τί έχι να πάθι ο καχόμιρος!

30. Αβγύστν

Ιμε στο βαποράκι, μόλις θγο στον Πιρεα θα ταχιδρομίσω το γράμα... Το νισάκι θω λόνι, θολόνι στον ορίζοντα κε κοντέδι να χαθι. Πάι... ζβίνι. Αφίνο αψτο το κομάτι τω μεσεόνα, αφίνο το νισάκι μπλεγμένο στις πλοκάμους τω παπα κε τω άρχοντα. Εκι στέκοντε ακόμα. Μα πάο εκι πω ι εργατια με το βαθί-τις κσίπνιμα τος κσετοπίζι κάθε μέρα, πάο πίσω στι ζοι πω διμιουργίετε. Πίσο για να θοιθίσω κ' εγω μ'όλι μυ τι δύναμι να τροχίσουμε το γιγάντιο σπαθι πω θα πέσι να κοψι ότι παλιο, ότι σάπιο, για να κσεπροβάλι όμορφι, χαρύμενι ι κενύργια ζοι.

Ερώτις για επεκσεργασία:

1. Πός φέρνατε με τος επαναστάτες ι κιβέρνισι τις αστικις Ελλάδας;
2. Γιατί τα κσερονίσια τις Ελλάδας ο λαος τα ονομάζι ελινικι Σιδιρία;
3. Πιί ίνε εκίνι πω καλιεργουν τις πρόλιψες κε δισιδεμονίες ανάμεσα στις εργαζόμενους νισιότες;
4. Ι επαναστάτες κ' ι εργάτες τις Ελλάδας πιά χόρα θεωρουν πατρίδα τος κε γιατί;
5. Πιά οργάνοσι θοιθι τος πολιτικους κατόδικους κε τις ικογένιές-τους;

Δ. ΕΡΙΣΤΕΑ

ΣΤΟΝ ΟΧΤΟΒΡΙ

Ολο πσιλα, πσιλα αναβένι
φενκοβολάι πιο λαμπρα
ταστέρι-ζυ, γι τω Βορα,
όλο πσιλα, πσιλα, αναθένι.

Κσιπνάι το φός-τω τος ραγιάδες
κε στα μπουτρώμια τις ζοις
τος εκλάδους, τος απόκληρους τις γις
κσιπνάι νά! εκδικιτάδες!

Στα κορφοβύνια μεσιμέρι
χαράματα στις ρεματιες
κε τιν αβγι στις λανκαδιες
φέρνις, πεντάκορφο αστέρι.

Κε νά! ι εκλάβι κσιπνιμένι
κε τον ιδόλον νκρεμιστες,
όλι σε σέ προσκινιτες,
γι τω Οχτόβρι δοκσαζμένι!

Χλομα ταστέρια τρεμοζδίνουν
τα πλαν' αστέρια τις πσεφτιας,
στον ήλιο μπρος τις αργατιας
χλομα ταστέρια τρεμοζδίνουν.

Κ' ι νίχτα φέβγι ντροπιαζμένι,
τα κσοτικα φέδγουν κ' αψτα.
Ολο πσιλα κε όλο πσιλα,
Οχτόβρι τά,τρο-ζυ αναθένι.

Β. ΥΝΚΟ

Ο ΓΑΒΡΙΑΣ

—Το διήγημα αψτο τ'όγραψε ο γάλος σινγραφάς Β. Υνκο. Ο ήροας τω διηγήματος αψτο, ο Γαβριας, ίνε άστεγο κε απροστάτεψτο παιδι, πω ο πατέρας-τω εκοτόθικε στη επανάστασι. Ι μάννα-τω πέθανε απτι φτόχια κε τις στέριες. Ο Γαβριας πέρνι μέρος στη επανάστασι το 1848, όταν ι εργάτες πολεμούσανε στα οδοφράγματα ενάντια στις μπουρζουαζιες.

Εδω πέρα δίνουμε το τέλος του διγίματος.

Ο στρατός στεκότανε στο άκρο του οδοφραγμένου δρόμου περιμένοντας το προί. Στα σκοτάδια ότε πσιχι. Άρσα κάπου μοναχα ακούντανε το καρακολω ι ποδαριες. Ακσαφνα κοντα στον τίχο κάτι-τι προσίλκιζε τιν προσοχι του Γαβρια. Ιταν ένα καροτσάκι ακυμπιζμένο στο φράχτι, κι απάνο σαφτο ένας άνθρωπος, στυπι μεθιζμένος. Ο Γαβριας, που βαρέθηκε τιν αδράνια σκέφτηκε πως μπορι να χρισιμέπει το καροτσάκι για τιν μπαρικάτα. Πετα αμέσος απτο καροτσάκι το μεθιζμένο κε μυρμουρίζοντας:

— Στο προλεταριάτο τις Γαλικις δημοκρατίας χριάζετε το καροτσάκι-συ „ — κιλάι μπροστά-του το νέο οχίρωμα τις μπαρικάτας. Το κατρακίλιζμα του αμ κειν κι ο θόριδος προσέλκιζαν τιν προσοχι τις πλίσιον φρυρας. -

— Τί κυβαλας αφτου πέρα, κσεδράκοτε,φόνακσε ο ακσιοματικος.

— Γιατί θρίζετε, πολίτι, εγω νομίζο, μπουρζουα, δε σας φόνακσα,-αποκρίθηκε ο Γαβριας.

— Στα όπλα! διάτακσε ο ακσιοματικος.

Μα τιν ίδια στιγμή λισαζμένα το αμάκσι κατέβικε στο κεφάλι-του με μεγάλη ορμη. Ο ακσιοματικος έπεσε κε το όπλο-του πιροβόλικε μόνο-του στον αέρα. Τιν ίδια στιγμή άρχικε ένα ακανόνιστο τυφεκίδι στο σκοτάδι.

Ο Γαβριας κατόρθωσε να σωθι, γλιστρονέτκας πίσο απτι γονια.

— Κρίμα, χάθικε το καροτσάκι.

Κατα προσένκισι ίκσερε τόρα τιν τοποθτισι του εχτρου. Δοκσοδρομόντας έβταξε στην μπαρικάτα. Ι δυλια τόρα ίτανε σοδαρι. Ι μπαρικάτες ετιμαζόντανε για ν'αποκρύβουν τιν επίθεσι. Ιτανε να περιμένουν πολι. Ακύστικε κρότος σιδεροσκεπαζμένον τροχον, θόριδος απτιν κίνισι βαριας μάζας, απότομος ίχος. Εσανότανε κανις προς έτρεμε το έδαφος.

Στο δρόμο φάνικε ένα κανόνι.

— Φοτια!-κε στι στιγμή πολα τυφέκια απτιν μπαρικάτα άδριασαν πάνο στο κανόνι. Μα ότε ένα θόλι πέτικε στο σιμάδι. Τόρα απτο κανόνι αργα, δίχος να βιαζόντανε διεφτίνανε στο μέρος τις μπαρικάτας το στόμα του κανονιου. Αντιλάλικε ο πιροβολιζμος, κε ι οβίδια έπεσε σένα σορο απο διάφορα ριμάδια, μα δεν άνκικσε καθόλυ το μέσο τις μπαρικάτας. Άκσαφνα νά-τος στιν μπαρικάτα ο Γαβριας. Φάνικε πως πέτακσε μαζι με τιν οβίδια. Τον περικικλόςανε. Τυς διγίθικε πως ο στρατος έχι περικικλομένο όλο το τετράγονο. Όλι ι δρόμι ίνε πιαζμένοι.

— Σας σιμβυλέβο να τυς πελεκίσουμε, όπος πρέπι,-ίπε

Έτσι κε έγινε. Απτιν μπαρικάτα άρχικε κσαφνικα το τυφεκίδι. Κι όταν, ίστερα απο λίγα λεφτα, σκορπίστηκε το σίγνεφο του καπνου, που σκιματίστηκε ίστερα απτιν έκρικσι, μπουρξε κανέναν να κσεχορίκι απο μακρια, τα διο τρίτα τον πιροβολιτον νεκρος κάτω απτους τροχους του κανονιου. Ι άλι κσακολυθύσανε να γεμίζυν τα κανόνια μα ι πιροβολιζμι γενίκανε αρεότερι.

— Θαμάσια,-φόνακσε κάποιος. Αρχίσουμε με μεγάλη επιτιχία.

Άλος εργάτις κύνικε το κεφάλι κε μυρμούρικε:

— Ενα τέταρτο ακόμα τέτια επιτιχία, κε πατρόνια δε θα μας μίνυν.

Ο Γαβριας άκουσε τα λόγια αφτα κε στι στιγμή πέρνοντας ένα ζεμπίλι, που θρίκε στο καπίλιο, πετάχτικε, δρασκελώνοντας τιν μπαρικάτα, στο μέρος που έχιντο ι σκοτομένοι στρατιότες κι άρχικε ν'αδιάζι απτις φισινκιοθίκες-τυς τα φισίνκια στο ζεμπίλι.

— Τί κάνις αφτου;-του φονάκσανε ι σίντροφί-του απο πάνο.

Ο Γαβριας σίκουσε το κεφάλι.

— Γεμίζο το ζεμπίλι, πολίτες.

— Δε βλέπις πως πιροβολάνε κατ' επάνο-συ;

— Νε, σα θροχι, μα δεν πιράζι.

— Γίρικε πίσο.

— Τόρα, — αποκρίθικε ο Γαβριας.

Μένα πίδιμα θρέθικε ο Γαβριας στο μέσο του δρόμου. Αρχικε να σέρνετε πάνο στιν κίλια, κάπου κάπου να τρέχι πάνο στα τεσερα — κρατόντας το ζεμπίλι με τα δόντια του — λοκσοδρομόντας, γλιστρονέκτας, ζιγόνοντας απτο ένα πτόμα στο άλο, αδιάζοντας τις φισιν-

καρδίας με καπάτσοςια κα επιδεκσιότιτα μαιμωσ, πυ επάνυ καρδίδια.
 ... ήταν, ακόμα κοιτάζοντες μπαρικόττα, ι εργάτες φοβόντανε να το φονάκσουνε κα
 ... προσκαλέσυνε οπισθοαγια να μι επιστρίουν την προσοχι τον στρατιοτον. Εκι, πυ μά-
 ... του πατρώνια, ενος σκοτομέχου, ένα βόλι χτίπιζε στο κυφάρι.
 ... Νά-ισε, επ' φόνακζε ο Γαβρίας. — Σκεφτίκατε να σκοτόσετε κα τυς πεθαμένους-σας.
 ... Δέφτερο βόλι χτίπιζε πάνω στο πεζοδρόμιο, δίπλα στο Γαβρία. Τρίτο αναποδογίριζε
 ... το ζεμπίλι-τυ. Σταμάταζε ο Γαβρίας κα ιδε πως πυροβολάνε ι στρατιότες. Πιδισε πάνω, τεγ-
 ... αλμα, διόρθοζε τα μαλιά-τυ, πυ τάκανε πάνω κάτω ο αέρας, κα σφίνκοντας τι; γροθιές-τυ.
 ... αρι μέρι-τυ, στάθηκε κατάντικρι ετυς στρατιότες, πυ σιμαδέβανε κατ επάνυ τυ κιάρχιζε να τραγουδα
 Σε κάθε πυροβολιζμο απαντύζε με νέο τραγύδι.

Όλο κα σιμαδέβανε ι στρατιότες, μα κανένα βόλι δεν τυ πετίχενε. Γελόντας ι στρατιό-
 τες διέφθιναν τα όπλα κατ' επάνο τυ. Κ' εκίνος έπεφτε, σικονότανε, κριθότανε πίσο απ-
 τις γονίες, παρυσιαζότανε, κσανα κριθότανε, περιγελύζε τυς χοροφιλάκους, μύντζονε τυς στρα-
 τιότες, φέρνοντας τα μαβριζμένα απιο μπαρύτι δάχτυλά-τυ στι μίτι τυ, κα κσακολουθύζε
 να μαζέδι πατρόνια κα να τα ρχνι στο ζεμπίλι.

Απτιν μπαρικόττα ι εργάτες με τρόπο κα φρίχι τον παρακολουθόσανε.

Τα βόλια πετύσαν ολόγυρα-τυ, μα αφτος φενότανε πιο καπάτσος απο εκίνα. Νόμιζε
 κανέναν, βλέποντάς-τον, πως έπεζε τον τιφλοσίρτι με το χάρο. Μα νά, ένα βόλι πιο
 επιτιχιμένο, ίτε καλίτερα πιο προδοτικο απτ' άλα, βρίκε επιτέλως το άπιαστο πεδι.
 Ο Γαβρίας σαλέφτικε απτι θέσι-τυ κα σε λίγο έπεσε. Σαν ένας άνθρωπος βύικζε όλι ι
 μπαρικόττα. Ο Γαβρίας σικόθηκε αμέσος, μα δεν μπόρουε να σταθι πάνω στα πόδια-τυ κα
 κάθικε στο πεζοδρόμιο. Σα μακρινο ριάκι το έμα έτρεχε απτο πρόσοπό τυ. Σίκοζε τα
 διό-τυ χέρια απείλα κιτάζοντας στο μέρος απ' όπου πυροβολόσαν κα άρχικε να τραγουδα.
 Μα δεν τελίοζε το τραγύδι. Δέφτερο βόλι τυ ίδιου πυροβολιτι τον ανάνκαζε να σταματίσι.
 Τι φορα αφτι έπεσε πρόμυτα πάνω στο πεζο δρόμιο κα δε σάλεπσε πια.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΚΣΕΡΓΑΣΙΑ

1. Πί κ' ενάντια σε πύς πολεμούσανε στις μπαρικότες στα 1848;
2. Γιατί ο Γαβρίας ήτανε μαζί με τυς εργάτες;
3. Ινε χριαζόμενα τα πεδια ετυς ιλιχιομένους επαναστάτες ος σίμαχι κα βοιθι;

Β. ΜΑΓΙΑΚΟΦΣΚΙ

ΠΙΟΝΕΡΙΚΟ ΠΟΛΕΜΙΚΟ ΤΡΑΓΥΔΙ

Τα όπλα με τα φλάμπουρα
 πάρτε πεδια.
 Στυ σιμαδιω τυ; όμιλως
 με μια καρδια.
 Εν, διο! γραμι!..
 εμπρος μ' ορμι!..
 Ο πόλεμος, ο σίφυνας
 σαν κσανορθι,
 για το σιμάδι έτιμος
 όλος θα θρι.
 Σταθερο θίμα
 σιμάδι-πρίμα.
 Κε αν στρατο ι χώρα-μας
 στέλνι, εφτις
 γιονόμι έτιμι
 στι μάχι εμης.

Τον πλιγομένο
 σπίτι θα φέρνο.
 Ανιχνεφτάδες θάμαστε.
 πόδι λαφρο.
 Θα θρύμ' οπου κιαν κρίθετε
 μισ τον εχτρο.
 Το δουλεφτι
 μισ βοιθι.
 Τα νέα όπλα λάμπυνε
 στο ίλιω το φος.
 Στυ σιμαδιω τυς όμιλως
 όλι, εμπρος
 Εν, διο! γραμι!...
 Εμπρος μ' ορμι!...

Σημ. Στο βιβλίο απτο όλα τα έργα τα παρμένα απτιν καέ ι φιλολογία ίνε μετάφρασι το Γ. Κανονίδι

Επώνυμο: με καπατσορία με επιδεξιότητα μαχηκή, που σπάνι, καρίδια.
Όταν: ικανή, ακόμη, κομμάτι, μπαρικότα, εργάτες, φοβόντανε να το φονάκι, να
προκαλέσει, ισχυρό, για να με, επιστήνουν την προσοχή τον στρατιώτη. Είχι, που με
το πατρώνια, ένας, σκοτωμένοι ένα βόλι χτύπησε στο κεφάλι.
Να-στα, πύραυλο, ο Γαβρίας. — Σκεφτίκατε να σκοτώσετε με τις πελαγμένους-τα,
από τα, χόλι, χτύπησε, πάνω στο πεζοδρόμιο, δίπλα στο Γαβρία. Τρίτο αναποδογύρι-
το ζεμπίλι-το. Σταμάτησε ο Γαβρίας με ίδε πως πυροβολάνε οι στρατιώτες. Πήδησε πάνω, τε-
ράστιο, διόρθωσε τα μαλιά-το, που τάκανε πάνω κάτω ο αέρας, με σφίνκοντας τις γροθιές-το
τα, στάθηκε κατόντι τους στρατιώτες, που σιμαδέβανε κατ' επάνω του κι άρχισε να τραγού-
δα. Σε κάθε πυροβολισμό απαντούσε με νέο τραγούδι.

Όλο κε σιμαδεύανε ι στρατιώτες, μα κανένα βόλι δεν το πετίχανε. Γελώντας ι στρατιώτες διέφθιναν τα όπλα κατ' επάνο τυ. Κ' εκείνος έπεφτε, σικονότανε, κριβότανε πίσο απ τις γονίες. παροσιαζότανε, κσανα κριβότανε, περιγελόσε τος χοροφιλάκους, μόντζανε τος στρατιώτες, αερριώντας τα μαβριζμένα απ ο μπαρότι δάχτυλά-τυ στι μίτι τυ, κε κσακούδύζε να μαζέδι πατρόνια κε να τα ρίχνι στο ζερμπίλι.

Απτιν μπαρικάτα ι εργάτες με τρόμο κε φρίκι τον παρακολουθούσανε.

Τα βόλια πετούσαν ολόγिरα-ту, μα αфτος φενότανε πιο χαπάτσος απο εκίνα. Νόμιζανέντας, βλέποντάς-τον, πως έπεξε τον τιφλοσίρτι με το χάρο. Μα νά, ένα βόλι πε επιτυχιμένο, ίτε καλίτερα πιο προδοτικό απτ' άλα, βρίκε επιτέλως το άπιαστο πεδίο. Ο Γούβριας σαλέφτικε απτι θέσι-ту κε σε λίγο έπεσε. Σαν ένας άνθρωπος βούικε όλι μακριάτα. Ο Γαβριας σιχόθηκε αμέσος, μα δεν μπόρυνε να σταθι πάνυ στα πόδια-ту καθίκε στο πεζοδρόμιο. Σα μακρινο ριάχι το έμα έτρεχε απο πρόσοπό ту. Σίκοσε το διά-ту χέρια απριλα κιτάζοντας στο μέρος απ' όπου πιροβολύσαν κε άρχικε να τραγούδα. Μα δεν τελίωσε το τραγούδι. Δέφτερο βόλι ту ίδιу πιροβολιτι τον ανάνηκε να σταματίσει. Τι φορα αφти έπεσε πρόμυτα πάνω στο πεζο δρόμιο κε δε σάλεπσε πια.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΕΡΓΑΣΙΑ

1. Πή κι' ενάντια σε πώς πολεμούσανε στις μπαρικότες στα 1848;
2. Γιατί ο Γαβριέλ ήτανε μαζί με τους εργάτες;
3. Για χροιάζόμενα τα παιδιά στους ιλιχιομένους επαναστάτες ως είμαχι με βούλη

В. МАГИЛКОФЕН

ПОДНЕПКО ПОДНЕПКО ТРАПЧА

Τὰ ὅπλα με τὰ φλάμπουρα
 πάρτε παῖδια.
 Στὸ σιμαδιὸ τοῦ ὀμίλου
 με μίαν καρδίαν.
 Πῶς, ἄνδρες γραμνί...
 σιμαδιὸν μὲ ὀρμὴν...
 Ὁ πόλεμος, ὁ εἰρηνισμὸς
 εἰνὶ καρδίᾳ.
 γὰρ τὸ σιμαδιὸν ἔστω
 ἕνα καὶ ὅρι.
 Στελερο θῆμα
 σιμαδι-πρῶτα.
 Καὶ αἱ γυναικὲς ἡ γὰρ-ρῶς
 ἔστω, ἔστω
 γυναικὲς ἔστω
 ἔστω ἔστω.

Τον πλιγομένο
 σπίτι θα φέρνω.
 Αγκυροβιτάδες δάμαστε,
 πόδι λαφρο.
 Για δρόμ' οπού κίαν κρύβεται
 μες τον νυχτρά.
 Το βολιψά
 μες βροχή.
 Τα νέα όπλα λάβωμεν
 στο δειλινό φως.
 Έτσι εμάς το έθνος
 μες εμπρός
 να πάει γρήγορα!...
 Εμπρός μ' εμάς!...

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

1. Προλετάρη όλου του κόσμου ενοθίτε (πίμα)	Σελ.	3
2 Μ.ΓΟΡΚΙ I απεργία	„	3
3. Α. ΤΣΕΧΟΒ Ο Βάνιας Ζυκοφ	„	6
4. Δ' ΕΡΒΙΑΙ „Περιπέτειες προιστορικού πεδίου“ (αποσπάσματα)	„	9
5. Σαμογετικό τραγούδι.	„	19
6. ΝΕΚΡΑΣΟΦ Το αθέριστο χοράφι. (πίμα)	„	19
7. ΠΟΛΕΜΙ Ο θορίας και τα φίλα (πίμα)	„	20
8. ΚΡΙΔΟΦ Το γαιδύρι και τ'αιδόνι (μύθος)	„	21
9. Δ. ΜΠΕΤΝΙ Το συράδι και το κλαρνέτο (μύθος)	„	22
10. Δ. ΜΠΕΤΝΙ „Χριστός ανέστι“. (πίμα)	„	23
11. ΠΑΡΟΡΙΤΙ Το πέραμα.	„	24
12. ΜΠΕΡΑΝΖΕ Ο γέρο αλίτις (πίμα)	„	26
13. Ε.ΓΙ ΓΟΡΙΕΦ Απτο κόκινο μπακεν	„	28
14. ΡΟΜ. ΜΑΝΑΡΑ Στην Οχτοβριανή επανάσταση (πίμα).	„	36
15. Α. ΝΑΣΙΜΟΒΙΤΣ Ο Κόκινος Οχτόβρις στη Μόσχα	„	36
16. Γ. ΑΝΑΤΟΛΙΤΙ Ο Κόκινος φρυός (πίμα).	„	39
17. Δ.ΕΡΙΣΤΕΑ Ο ερατιώτης του ιμπεριαλιστικού πολέμου (πίμα)	„	39
18. Ζ. ΠΑΠΑΝΓΟΝΙΥ Τ'άλογο	„	40
19. Α ΤΣΕΧΟΦ Τα δύο παιδιά	„	42
20. Μ. ΙΑΙΝ. I ανιχνεύστες του πεντάχρονου	„	46
21. Α ΖΑΡΟΦ Το τραγούδι για το μέταλλο (πίμα)	„	49

22.	Δ. ΕΡΙΣΤΕΑ						"	50
	To κομπάνι (πίμα)		
23.	Λ. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑ						"	50
	I θάλασα.		
24.	Δ. ΒΙΚΕΛΑ						"	52
	Tί λέγι i θάλασσα (πίμα)		
25.	K. KPICTAΔI						"	53
	To ιλιοδασίλεμα (πίμα)		
26.	A. MABIAI						"	53
	Kλιματαρια (πίμα).		
27.	F. ΔPOCINI						"	53
	Aγριο τριφύλλι (πίμα)		
28.	Aνικσιατικη βραδια (πίμα)	"	54
29.	Cτι Μάνι (περιγραφι)	"	54
30.	Aπτο ημερολόγιο μv	"	55
31.	Δ. EPICTEA						"	58
	Eτον Oχτόβρι (πίμα).		
32.	B. YNKO						"	58
	O Γαβρίας		
33.	B.MAGIAKOFCKI						"	60
	Pιονέρικo πολεμικο τραγούδι		

Ответ. редактор
Х. КАЧАЛОВ

Тех. Редактор
ЕРИФРИАДИ А.

Сдано в набор 25/VIII. Сдано в печать 30/VIII

Тип. греч. Из-дво „КОММУНИСТАС“ Ростов - Дон

Упол-крайлит № 00051

Заказ № 828

Об'єм 3,9 п.л.

Тираж 3.000

31555

TIMI 60 NON.

CEMA 60 NON.

✓

ГПБ Иностран. фонд

212
38.